

යං කිංචි සමුදය ධම්මං
සබ්බං තං නිරොධ ධම්මං
විරජං විතමලං
ධම්ම චක්ඛුං උදුපාදි

හේතු නිසා හට ගන්නා සෑම ධර්මයක්ම හේතු
නැතිවීමෙන් නැතිවෙයි

සෑම ධර්මයක්ම යනු මේ ස්පර්ශ ආයතන හයයි.

ඇහැට පෙනෙන රූප
කනට ඇහෙන ශබ්ද
නාසයට දැනෙන ගඳ සුවඳ
දිවට දැනෙන රස
කයට දැනෙන පහස
මනසට දැනෙන ධර්මමාරම්මණ

මේ සියල්ල හැර වෙන අන් කිසිවක් ලෝකය තුල නැත මේ සියලු ධර්මා
පෙර නොතිබීම හට ගෙන, ඉතිරි නැතිවම නිරුද්ධ වන බව දැනී නම්,

කෙලෙස් රජයේ නැති දහම් ඇස පහළ වුවා වෙයි.

ඒ දැන ගත්තේ හේතු ඵල දහමයි.

මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ

භවයෙන් මිදීමට

(උපාදානය දැක ගනිමු)

පටිච්චසමුප්පාද ධර්මය

අභිජුජ්ජ මාන්කඩවල ඥාණස්සන හිමි

ප්‍රථම මුද්‍රණය

2015

භවයෙන් මිදීමට

(උපාදානය දැක ගනිමු)

පටිච්චසමුප්පාදා ධර්මය

ලබ්‍යනෝරුවකන්ද ආරණ්‍යසේනාසනයේ
අතිපූජ්‍ය
මාන්කඩවල සුදස්සන හිමිපාණන් වහන්සේ

අතිපූජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන හිමි

ලබුනෝරජව කන්ද ආරණ්‍යසේනාසනයේ
අතිපූජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන හිමිපාණන් වහන්සේ

අප ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් ඩිස්ට්‍රික්ට්වේ මෙල්බර්න් නුවර පාර්වතී
විහාරයේදී 2014-06-19 දින පවත්වනු ලැබූ දේශනාවේ ලිඛිත මුද්‍රණයකි.
තුන් බවයෙන් විදිවන යම් කෙනෙක් සිතයිද මෙම දේශනාවත්, මා විසින්
ප්‍රථමයෙන් මුද්‍රණය කරනු ලැබූ දුකින් විදිවන දුක දැන දැක ගනිමු
දේශනාවද මෙහි ඇතුළත් කර ඇත,
බබ සැමගේ ප්‍රඥාව වැඩිවන මහත් උපකාරයක් වනු ඇතැයි සිතමි.

පොත සදහා විමසීම

කේ අශෝක පියසේන
65 අභයාරාම පවුමග
තිබ්බිගස්සාය පාර
කොළඹ 05
0715328233

නොවිලයේ බෙදා දීම පිණිසයි...

පෙරවදන

අති පූජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේට නමස්කාර
වේවා! මවිසින් මුද්‍රණය කරනු ලබන තෙවන ධර්ම දේශනාවයි. මුල්ම
කෘතියෙන් චතුරාර්ය සත්‍ය, දුකින් මිදීමට දුක දැන දැක ගනිමු
දේශනාවෙන් ඔබට දහම් නැණසේ යතුරත්, ඉන්පසු දොර විවර
කරගැනීමට රූපයෙන් මිදීම දේශනාව, පුද්ගල සංඥාවෙන් අප සිරවී
සිටින බව දැන ගැනීමටත් ඉන් නිදහස් වෙනවාද කියා තීරණය
කිරීමටත්, භවයෙන් මිදීමට උපාදානය දැක ගනිමු නම් වූ මෙම
දේශනාවත්, සෑම මොහොතකම අප කැමති වුවත් නැතත් සසරට
අවශ්‍ය උපාදාන සකස්වෙන බව නොදන්නා කම නිසා, පංච
උපාදානස්කන්ධය දැන දැක ගැනීමටත් ඉන් මිදෙනවාද අප විසින්
තීරණය කළ යුතුයි. ස්වාමීන් වහන්සේගේ මෙම දේශනාව අපට මහත්
උපකාරවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරමු. පින්වතුන්ගේ ඉල්ලීම නිසා මෙම
මුද්‍රණයට ප්‍රථම දහම් මුද්‍රණයද එක් කලෙමි.

අතිපූජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන හිමිපාණන් වහන්සේටත්, මෙම
මුද්‍රණයේ සෝදාපත් බැලීමේදී අපමණ සහයෝගයක් දැක්වූ අගුණාවල
චන්ද්‍රණි ධර්මප්‍රිය මහත්මියට, මෙම කටයුත්ත සාර්ථක කරගැනීමට
මුදල් ආධාර ලබාදුන් සියලුම පින්වතුන්ටත් මෙම භවයේම භව ගමන
නිමාකර උතුම් නිවහින් සැනසීම ලැබීමට හේතු වේවා.

මෙයට,

අශෝක පියසේන
2015 04 25

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස
 නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස
 නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

පඤ්චලපාදනස්කන්ධය කියනකොට, පඤ්චලපාදනස්කන්ධයේ තියෙනවා තේරුම් ගන්න බොහෝම සියුම් ධර්මතා ටිකක්. මේ පඤ්චලපාදනස්කන්ධය අවිද්‍යාව මූලිකව සහ තණ්හා මූලිකව කියලා ධර්මතා දෙකකින් තියෙනවා. පඤ්චලපාදනස්කන්ධය අවිද්‍යාව මුල් වෙලා හටගන්නවා. තණ්හාව මුල්වෙලා හටගන්නවා කියලා, පඤ්චලපාදනස්කන්ධය ක්ලේශ ධර්මයන් දෙකකින් හටගන්නා බවක් තියෙනවා.

ඊට පස්සේ ඕක අපි වට්ට තුනකට බෙදනවා. කර්ම වට්ටය, විපාක වට්ටය කෙලෙස් වට්ටය කියලා. ඊට පස්සේ තව තියෙනවා, කර්ම වට්ටය, කෙලෙස් වට්ටය, විපාක වට්ටය කියලත්, කර්ම, කෙලෙස්, විපාක කියලත් බෙදෙනවා. කර්ම, විපාක, කෙලෙස් කියලත් බෙදෙනවා.

මූලින් මම මේ ටික පැහැදිලි කරලා ඉන්නම්. ඊට පස්සේ පඤ්චලපාදනස්කන්ධය සහ උපාදනය කියන ධර්මතා දෙකත් පැහැදිලි කරන්නම්. එතනදි අපි ඉස්සෙල්ලාම තේරුම් ගනිමු, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං, නාමරූප පච්චයා සළායතනං, සළායතන පච්චයා එස්ස, එස්ස පච්චයා වේදනා කියන තැන, දැනට ගන්න පඤ්චලපාදනස්කන්ධය කියලා.

ඊට පස්සේ වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදනං කියනකොට උපාදනය පෙන්වනවනේ.

පඤ්චලපාදනස්කන්ධය කියන තැන කෙලෙස් නැහැ ඒක විපාකයක්. උපාදනස්කන්ධ කියලා කියන්නේ උපාදනය තියෙනවට නෙමෙයි. උපාදනය බහාලන්න පුළුවන් නිසා.

අපි ඕකට කිව්වා සීනි බෝතලය, ලුණු බෝතලය, පිටි බෝතලය, කියලා කියන්නේ, බෝතලය සීනි හෝ ලුණු හෝ පිටි වලින් හැදූන නිසා නෙමෙයි. බෝතලය හැදිලා තියෙන්නේ විදුරු වලින්. පිටි බහාලන්න

පුළුවන් නිසා පිටි දුන නිසා මේ බෝතලයට, පිටි බෝතලය කිව්වා. බෝතලය අනිකක්, සීනි අනිකක්. බෝතලය අනිකක්, ලුණු අනිකක්. බෝතලය අනිකක්, පිටි අනිකක්. පිටි ටික, සීනි ටික, ලුණු ටික වගේ දකින්න උපාදනය. මේ උපාදනය බහාලන්න පුළුවන් නිසා, උපාදනස්කන්ධ කියනවා.

එතකොට බෝතලයේ සීනි තියෙන හින්ද හෝ බෝතලය සීනි වලින් හැදිව්ව නිසා නෙමෙයි, සීනි බෝතලය කිව්වෙ. බෝතලය ලුණු හෝ ලුණු වලින් හැදිව්ව නිසා නෙමෙයි ලුණු බෝතලය කිව්වෙ. බෝතලය පිටි හෝ පිටිවලින් හැදිව්ව නිසා නෙමෙයි පිටි බෝතලය කිව්වෙ. ලුණු, සීනි, පිටි ටික බහාලන්න පුළුවන් නිසා. සීනි, පිටි, ලුණු දමලා තියන්න භාජනයක් ඕන. භාජනයකින් තොරව මේක තියාගන්න බෑ. ද්‍රව්‍ය අඩංගු භාජනය ඒ දාන ද්‍රව්‍යයන් ගෙන් අපි නම් කරනවා. ඒ වගේ හැම වෙලාවෙම උපාදනය කියන එක අපේ මනසේ යෙදෙන කෙල්ලෙයක්. ඒ කෙල්ලෙය බහාලන්න පුළුවන් ස්කන්ධ ටිකට, උපාදනය බහාලන්න පුළුවන් ස්කන්ධ ටිකට උපාදනස්කන්ධ කියලා කියනවා.

එතකොට අපි දැනගත යුතුයි උපාදනස්කන්ධ කියන තැනක උපාදනය නැහැ. ඒ කියන්නේ විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සළායතන, එස්ස, වේදනා කියන ටික උපාදනස්කන්ධ, ඒ වේදනාව අරභයා ඇතිවෙන තණ්හා, උපාදන කියන කෙල්ලෙය අපේ මනසේ අර විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සළායතන, එස්ස, වේදනා කියන ධර්මතා පහට තමයි බහාලන්නේ.

උදහරණයක් ගත්තොත් ඇහැට පෙනෙන තැන, අර සීමා නොකරන ලද මනස කියලා කිව්වේ, ඔතන පඤ්චලපාදනස්කන්ධය. ඊට පස්සේ ඒ පඤ්චලපාදනස්කන්ධය පිරිසිඳු නොදකිනකොට උපාදනය අපේ මනසේ යෙදෙනවා. කාම උපාදනය කියන්නේ, රත්තරන්, රිදී, මුතු, මැණික්, දූවා දරුවෝ කියලා අපේ මනසේ යෙදෙනවා උපාදනය.

ඇහැත් රූපයත් තියෙනවා නම් වක්ඛු විඤ්ඤාණයත් තියෙනවා නම්, වක්ඛු සම්ඵස්සයෙන් උපන් ධර්මතා ටිකත් තියෙනවා නම්, මේකට කියනවා උපාදනස්කන්ධ කියලා. මෙතනදි අවිද්‍යාව මුල්වෙනවා. උපාදනස්කන්ධය පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා ආශ්‍රව. කාම ආශ්‍රව, භව ආශ්‍රව, දිට්ඨි ආශ්‍රව, අවිද්‍යාව ආශ්‍රව.

කාම ආශ්‍රව කියන්නේ කාම උපාදනය. ඔන්න උපාදනය අපේ මනසේ යෙදෙනවා. ඊට පස්සේ ජේන දේ ඇත්ත නොදකිනකොට කෝප්පය කියලා මනසේ යෙදෙනවා. ඉපදෙන්නේ කාම භාණ්ඩයක් උපාදනයක්. ඊට පස්සේ මේ කෝප්පය කියන අදහසින් මේ රූපය දිහා බලනවා. උපාදනය බහාලන්නේ මේ ස්කන්ධ ටිකට පෙනෙනදේට කෝප්පය කියලා බලනවා ආපහු. එතකොට ඔන්න ස්කන්ධ ටික, උපාදනස්කන්ධය මොකක් නිසාද?

මේ ස්කන්ධ ටික උපාදනය ඇතිවෙන්න සහ උපාදනය බහාලන්න සුදුසු නිසා. අපි ගාව මනසේ පවතින උපාදනය බහාලන්න සුදුසු මට්ටමක තිබෙන හින්දා උපාදනස්කන්ධ කිව්වා.

එතකොට පෙනෙන මට්ටමට කිව්වා උපාදනස්කන්ධය. රන්, රිදී, මුතු, මැණික්, දූවා දරුවෝ කියන ඔය මට්ටම දැන් කාම උපාදනය අපේ මනසේ ඔය අදහස් යෙදෙන්නේ. අපි මනසේ යෙදෙන උපාදනය, උපාදන වශයෙන් ගන්නවා. ඇහැට පෙනෙන රූපය කෝප්පය හැටියට ගන්නවා. එතකොට කාම උපාදනය.

අපි චිත්ත වීරියක වගේ ගත්තොත්, වක්ඛු විඤ්ඤාණය කියන මට්ටම තමයි ඔය පෙනෙනවා කියන මට්ටම. ආපහු ජවන් මට්ටමට වගේ එතකම් මේ උපාදනය යෙදිලා තියෙනවා. අපි මනසෙන් ආපහු ගත්තහම දෙවනුවත් විඤ්ඤාණ නාමරූපං වෙලා, මේ කෝප්පය දිහා බලනකොට, ඒ කෝප්පය කියලා පෙනෙන තැන ගත්තහම, මේ පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය අවිද්‍යාව මූලිකව උපද්දවලා තියෙන්නේ. තේරෙනවා නේද. ඉස්සෙල්ලාම සීමා නොකරන ලද මනසක් තියෙන තැනක පෙනෙන කොටත් පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය. හැබැයි ඒක පෙර අවිද්‍යා කර්ම, තණ්හා කියන හේතුවකින් ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් ආවේ. සීමා නොකරන ලද මනසකින් හම්බවෙන ටික පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය තණ්හා මූලිකයි. සීමා නොකරන ලද මනසකින් තියෙන ටික.

ඉස්සෙල්ලාම අපිට වක්ඛු විඤ්ඤාණ වගේ කියන මට්ටම, කිසිම කාම වස්තුවක් අපේ මනසේ යෙදිලා නැති, සීමා නොකරන ලද මනසෙන් හම්බවෙන මට්ටම, ප්‍රතිසන්ධි මට්ටම. අපි කිව්වේ සීමා නොකරන ලද මනස කියලා, ඒ ටික තණ්හා මූලිකයි. දැන් තණ්හාව නිසා, තෘෂ්ණාව නැමැති වඩුවා තමයි මේ ගේ හදලා තියෙන්නේ. තණ්හා මූලිකයි, සීමා

නොකරන ලද මනස. මේද පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය. හැබැයි පුරාණ කර්මයට හට ගත්තේ. දැන් පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය පිරිසිදු නොදන්නා අවිද්‍යාව නිසා තමයි වර්තමාන අවිද්‍යාව පටන් ගන්නේ. වර්තමානයේ ඇහැට පෙනෙන තැන පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා තණ්හා මූලිකව හට ගන්නා ස්කන්ධ ටික පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා, අපේ මනසේ උපාදනය යෙදෙනවා. උපාදනය යෙදුනහම ඒ උපාදනයෙන් මේ රූපය දිහා බලනවා. උපාදන වශයෙන් ගන්නවා මේ රූපය. එතකොට මට කෝප්පයක් හම්බ වෙනවා. ඔන්න පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය.

දැන් මේ පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය අවිද්‍යා මූලිකයි. කෝප්පයට තණ්හා කරනකොට පඤ්චඋපාදනස්කන්ධයට උපාදනයයි. දැන් වර්තමාන කර්ම ආපහු. මේක ටිකක් ගැඹුරුයි. අපේ ජීවිතයෙ තියෙන්නේ ඔහොම ටිකක්.

තණ්හා මූලිකව කියනකොට, එතන තියෙන්නෙ ගස්ලබු ඇටේ නිසා හටගන්න ගස්ලබු ගහ වගේ, මේ ස්පර්ශ ආයතන හය හැදූනා. ස්පර්ශ ආයතන හය නිසා පෙනෙනවා, ඇහෙනවා, කියන ධර්මතා ටික වෙනවා. කෙටියෙන් ගත්තොත්, බාහිරය නිසා ආධ්‍යාත්මික පැත්තට පෙනෙන බව වෙනවා. ඇසෙන බව වෙනවා, නමුත් පෙනෙන පැත්තට අපේ මනස යොමුවෙලා නැහැ. ඇහෙන දේට මනස යොමුවෙලා නැහැ. නිමිති අනුවෙලා නැහැ. ඔය මට්ටමේදී පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය තණ්හා මූලිකයි.

වට්ටය ගත්තහම තියෙන්නෙ කර්ම වට්ටය, කෙලෙස් වට්ටය, විපාක වට්ටය, පෙර කුසල කර්ම නිමිත්තක් මරණාසන්න මොහොතෙ එතකොට, ඒ කුසල නිමිත්ත හට ගෙන නිරුද්ධ වෙනකොට ම කුසල කර්මයට ඇලීම් වශයෙන්, රූපික වශයෙන්, නිකාන්තික්ෂණය කියලා කියන්නේ ලෝභ, මෝහ, අකුසල, ජවන් චිත්ත වීරියක් යනවා. ඊට අනතුරුව තමයි ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් පැමිණෙන්නේ. එතකොට කර්ම, කෙලෙස්, විපාක වට්ටයට තමයි තණ්හා මූලිකයි කියලා කියන්නේ. පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය ප්‍රතිසන්ධි මට්ටමේ තිබෙන ස්කන්ධ ටික. ආයතන ටිකේ මුල්ම ආරම්භක මට්ටම. තව පැත්තකින් ගත්තහම අළුතෙන් කර්ම මුකුත් නැහැ. කෙලෙස් මුකුත් නැහැ. සීමා නොකරන ලද මනසක් තියෙනවා කියන තැනට ගත්තහම. දැන් මෙතනදී දෙකට බෙද ගන්න පුළුවන්කම තියෙනවා සසරට නැවත යනවද සසරින් මිදෙනවද කියන තැන.

මේ පඤ්චලපාදනස්කන්ධය කියන ටික තණ්හා මූලිකව තියෙන්නේ. කර්ම, කෙලෙස්, විපාක වච්චයකින් තියෙන්නේ. ඊට පස්සේ දැන් මේ ටික පිරිසිඳු නොදකින කොට, මේ පඤ්චලපාදනස්කන්ධය පිරිසිඳු නොදකිනවා කියන ධර්මනාවය මුල්වෙන කොට වර්තමානයෙන් අවිද්‍යාව සක්‍රිය වෙනවා. අවිද්‍යාව පටන් ගන්නවා.

ඇහැ, ඇහැට පෙනෙන රූපය, වක්ඛු විඤ්ඤාණය කියන තැනක තියෙන ධර්මතා ටික පිරිසිඳු නොදන්නා මනසක්, සීමා නොකරන මනසක් හම්බවෙන කොට මෙතන ඇත්ත ඇති හැටියට සිහිකර ගන්න අපි දන්නේ නැහැ. ඉගෙනගෙන නැහැ. ඒ නොදන්නාකම, ඇත්ත ඇති හැටියට නොදන්නාකමට කියනවා අවිද්‍යාව.

අවිද්‍යා පච්චයා, සංඛාරා කියලා කියන්නේ, දැන් ඔන්න අවිද්‍යාව නිසා කර්ම. අපේ හිතේ යෙදෙන ගතිවලටයි මේ සංඛාර, කර්ම කියලා කියන්නේ, චේතනා කියලා කියන්නේ, හැබැයි මෙතනදි තාම කර්ම පටයක් වෙලා නැහැ. පෙනෙන දේ අරහයා කර්ම.

ඊට පස්සේ ඒ චේතනාවෙන් නැවත නැවත හිතෙන් හෝ හිතලා, වචන හෝ කියලා, කයින් හෝ කරලා, කයින් කරනවා කියනකොට, බලනවා කියන ටිකත්, කයට අයිති සිද්ධියක් හැටියට දකින්න. අපි සාමාන්‍යයෙන් හිතන්නේ අත පය අරගෙන යන එක කායික ක්‍රියාව කියලා. ඇස උපකාරයෙන් බලනවා කියන එකත්, නාසය උපකාරයෙන් ගඳ සුවඳ බලනවා කියන එකත්, රස විඳිනවා කියන එකත් කාය කර්ම වලටයි අයිති.

ඊට පස්සේ වචන හිතනවා නම්, වචන කථා කරන තැන ඉඳලා, ඒ අරහයා නැවත නැවත හිතේ හිතේ විතක්කන, තනියෙන්ම හිතේ හිතේ කථා කරනකම තියෙන්නේ, ඔය තමයි වචනේ මූල.

ඊට පස්සේ චිත්ත සංඛාර කියන්නේ, ප්‍රඥප්ති වශයෙන් හිතන්න නොදන්නවා වුනාට, දැකපු අහපු දේවල් හැඩ තල සිහිකරගන්න පුළුවන් නම් ඒක තමයි මනෝ සංඛාර කියලා කියන්නේ. එතකොට මේ අවිද්‍යාව නිසා, මොකක්ද අවිද්‍යාව කියලා කිව්වේ? ඇත්ත ඇති හැටියට නොදකිනවා, පඤ්චලපාදනස්කන්ධයේ.

මොන මට්ටමේ පඤ්චලපාදනස්කන්ධයේද? තණ්හා මූලික ටිකේ, විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සළායතන, එස්ස, චේදනා, කියලා ප්‍රතිසන්ධි මට්ටමේ ටිකේ. සීමා නොකරන ලද ටිකේ, ඇත්ත ඇති හැටියට නොදන්නාකම නිසා අපේ මනසේ යෙදෙනවා, සතර උපාදන, නැත්නම් ආශ්‍රව, නැත්නම් ඕස, යෝග, ග්‍රන්ථ, නිවරණ, උපාදන, කෙලෙස්, කියලා ගති ටිකක් අපේ මනසේ යෙදෙනවා.

ඊට පස්සේ අපේ මනසේ යෙදුනු කෙලෙස් ටිකෙන්, නැත්නම් අදහසින්, ආයින් මේ දිහා බලනවා, නැත්නම් ඇහැ රූප වක්ඛු විඤ්ඤාණ උපද්දෙනවා. අපි ගාව තියෙන අදහස වලට සාපේක්ෂව එතකොට මේ ඇස, රූප, වක්ඛු විඤ්ඤාණ, දැන් උපදින්නේ අවිද්‍යාව මුල්වෙලායි.

අපි කියමු ඇහැට, ඔන්න සීමා නොකරන ලද මනසකින් රූපයක් හම්බවුනා. මේකෙ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා දැන් ඇහැට පෙනිලා, අහවල් පුද්ගලයා, අහවල් කෙනා හරි හොඳයි, එයා හරි ලස්සණයි, කියලා අදහස් ටිකක් ඇති වුනා. දැන් ඔන්න උපාදනය අරහයා ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා, උපාදනය අපේ මනසේ යෙදිලා. ආයි ගිහිල්ලා එයා එක්ක කථා කරන්න ඕන, ආයි හම්බවෙන්න ඕන කියලා, මගේ මනසේ තිබෙන අදහස නිසා ආපහු එනවා බලන්න, ආයින් ඇහැ උපද්දෙනවා, රූපය උපද්දෙනවා, වක්ඛු විඤ්ඤාණ උපද්දෙනවා, කියලා මේ පෙනෙන දර්ශනය ආපහු උපද්දෙනවනේ.

දැන් ආයින් මේ ස්කන්ධ ටික උපද්දවාගෙන. ඉස්සෙල්ලාම මගේ අදහසක් නැතිව ඇහැ, රූප තියෙන හින්දා ගැටිලයි පෙනුනේ මුලින් තණ්හා මූලිකව වුනේ, මම හොයාගෙන ගියේ නැහැ. හම්බවුනේ නැහැ. පුරාණ කර්මයට හැදුන ඇහැට රූපේ ගැටිලා පෙනුනේ. එතන පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා මම පුද්ගලයෙක්, කෙනෙක් කියන අදහස ගත්තා. එයා හොඳයි කියලා විස්තර ටිකක් මනසේ හද ගත්තා. දැන් උපාදනස්කන්ධය පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා උපාදනයයි. නැත්නම් අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා, තාම උපාදන කියන්න බැහැ, කර්ම.

පුද්ගලයෙක් කියන මට්ටම කර්ම, එයාව හම්බවෙන්න ඕන. බලන්න ඕන කියන අපේ අදහසින් දැන් ආපහු බලන්න එනවා කියන්නේ, ආයෙන් ඇහැ, රූප, වක්ඛු විඤ්ඤාණ උපද්දෙනවනේ ඒත් දැන් පඤ්චලපාදනස්කන්ධය. හැබැයි අර ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් ආපු එක

නෙමෙයි දැන්. අහවල් පුද්ගලයා හම්බවෙන්න ඕන කියන අදහසින්මයි ආවේ. ඇහැට රූප ගැටෙනවත් එක්කම අහවල් පුද්ගලයා දැක්කා කියන තැනින් තමයි අපිට ක්ලේශය අවසන් වෙන්නේ. ඇයි දැන් මූලින්ම ආවේ කෙනාව බලන්න ඕන කියන අදහසින්මනේ. මේ අදහස නිසාම ඇහැ රූප වක්කු විඤ්ඤාණය ඉපැද්දවට පස්සේ ඇහෙන් බලනකොට පේන්නේ හරියට බලන්න ආපු කෙනා පේනවා වගේ පුද්ගලයෙක් කියන අදහසින් තමයි අපිට පෙනෙන්නේ. දැන් ඔන්න පඤ්චඋපාදනස්කන්ධය. ආපහු ඇසට රූප හම්බවෙලා පේන ටික. ඊට පස්සේ අවසන් වෙන්නේ, පුද්ගලයා හොඳයි, අහවලා හොඳයි, ඉන්න පුද්ගලයාට කැමැත්ත හෝ අකමැත්ත උපාදනය කියන ටික යෙදිල ම තමයි අවසන් වෙන්නේ.

එතකොට දැන් අපි අර කිව්වේ අපිට රූපාද. අරමුණු පෙනෙන බවකුත් තියෙනවා, අපි බලන බවකුත් තියෙනවා, අපිට අරමුණු පෙනෙනවා සහ බලනවා කියලා ධර්මතා දෙකක් තියෙනවා. ඒ කියන්නේ අපි හිතනවා සහ හිතෙනවා කියන ධර්මතා දෙකක් තියෙනවා. හැම එකක්ම දැන් හිතලා කරනවාත් නෙමෙයි. හැම එකක්ම හිතෙනවාත් නෙමෙයි. අපිට පුළුවන් ඕන නම් දැන් දහම් විතර්කයක් හිතන්න. හිතලා කරන්න පුළුවන් දේවල් තියෙනවා. සමහර විතර්ක තියෙනවා හිතන්නෙ නෑ හිතෙනවා, ඉබේම හිතෙනවා, තමන් බලාපොරොත්තු නැති දේවල් ඉබේම හිතෙනවා.

හිතනවා සහ හිතෙනවා කියලා ධර්මතා දෙකක් තියෙනවා. ඔය වගේම තියෙනවා, බලනවා සහ පෙනෙනවා කියලා ධර්මතා දෙකක්, පෙනෙනවා කියන තැන දි තමන්ගේ මෙහෙය වීමෙන් තොරව උත්සාහයෙන් තොරව අපිට හම්බවෙන විපාක මට්ටමක්. ඕකට තමයි තණ්හා මූලිකයි කිව්වේ, පෙනෙන මට්ටම. පෙනෙනවා කියන තැනක තියෙන ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා, පෙනෙනවා කියන දේට එක එක නිමිති මනසේ හදාගෙන, අදහස් උපද්දවා ගෙන ඒ අදහස් වලින් යුක්තව අපි බලන්න යනවා, බලනවා, කියන ටික හැම වෙලාවෙම අවිද්‍යා මූලිකයි.

ඒ බලනවා කියන තැනත් උපාදනස්කන්ධය. බැලුවහම බලන එක හොඳයි හෝ නරකයි වශයෙන් උපාදනය යෙදෙනවා. උපාදනස්කන්ධයට උපාදනය යෙදෙනවා. එතකොට හැම වෙලාවෙම මේ පෙනෙනවා කියන තැනක තණ්හා මූලිකව හටගත්ත උපාදනස්කන්ධය කියන තැන පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා, අවිද්‍යාවෙන් හට ගෙන ආපහු ඇහැ රූප කියන තැනින්, වක්කු විඤ්ඤාණය උපද්දල ඒකට කැමැත්ත, අකමැත්ත,

ඇලීම, ගැටීම ඇති කරගෙන අවසන් වෙනවා කියන තැන දක්වා, වර්තමාන පටිච්චසමුප්පාද ධර්මතා ටිකක්ම වෙනවා.

මේ ඔක්කොම ටික එකතු කරලයි, කර්ම, විපාක, කෙලෙස් කියන තුනම එකතු කරලා තමයි, කර්ම වට්ටය කියලා අපිට හම්බවෙන්නේ. අන්තිමට ගත්තහම ප්‍රතිසන්ධි නාමරූප දෙකට, කර්ම විඤ්ඤාණය සකස්වෙලා කියන ටිකකුයි තියෙන්නේ. විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූප, ඒ කියන්නේ ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණය බැස ගත්තහම නාමරූප වෙලා, ආයතන හැඳිලා, ස්පර්ශය වෙලා, වේදනාව ඇතිවෙනවා කියන තැන දකින්න තණ්හා මූලිකයි. සීමා නොකරන ලද මනසක් තියෙන්නේ, පෙනෙනවා කියන ටිකක්.

ඊට පස්සේ ඔය ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා අවිද්‍යාවෙන් වර්තමානය පටන් ගන්නවා. පෙනෙන දේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා සත්වයෙක්, පුද්ගලයෙක්, රන්, රිදී, මුතු, මැණික් කියලා හිතන්න ගන්න කොට, දැන් අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා, ඒ සත්වයා පුද්ගලයා දිහා බලන්න ඕන කියන අදහසින් බලනකොට, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණ, ඒ රත්තරන් දිහා බලන්න ඕන කියන සිතින් දැන් බලන්නේ, දැන් ආයින් මේ ටිකම වෙනවා වර්තමානයක, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණ. විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූප කියලා, ඒ නාමධර්ම අරමුණු කරලා රූපය දිහා බලනවා.

ඒ නිසා, වක්ඛායතනය හැදෙනවා, වක්කු සම්පස්සය හැදෙනවා, දැන් රූපය බලන්නේ අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන්, පෙනෙන දේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා, මනුස්සයෙක් කියන අදහස හිතුවා. හිතලා, මනුස්සයා දිහා බලන්න හදනකොට, දැන් ආයින් අවිද්‍යා මූලිකව, අවිද්‍යාව, සංඛාර, විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සළායතන, පස්ස, වේදනා, කියලා මනුස්සයා දිහා බලනවා කියලා, මේ ටික එක්කෙකවම ආයින් එනවා. ඒ කියන්නේ හිතනකොටත් පටිච්ච සමුප්පාද අංග ටික ආයින් යෙදිලා තියෙනවා. හැබැයි, දැන් මේ ටික අවිද්‍යා මූලිකයි.

මේ ටික ප්‍රතිසන්ධි විපාක නෙමෙයි, ඕකට කියන්නේ ප්‍රචාන්ති විපාක කියලා. මේ අවිද්‍යා මූලිකව හම්බවෙන ටිකට කියනවා ප්‍රචාන්ති විපාක කියලා. තණ්හා මූලිකව හම්බවෙන එකට කියනවා ප්‍රතිසන්ධි විපාක කියලා.

ප්‍රතිසන්ධි මට්ටමේ හම්බවෙව්ව ටිකේ ඇත්ත ඇති සැටියට නොදන්නාකම නිසයි, වර්තමාන ප්‍රවෘත්ති විපාක උපදවා ගත්තේ. ඒක අපිට වෙනස් කරගන්න පුළුවන්, ප්‍රතිසන්ධි මට්ටමේ හම්බවෙව්ව ටික පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා, අවිද්‍යාව නිසා, කාමාවචර මට්ටමේ කර්මයක් හදාගෙන, ඒ කාමාවචර මට්ටමේ කර්මයට විපාකයක් හැටියට, වක්ඛු විඤ්ඤාණ, ප්‍රෝත විඤ්ඤාණ, සාන විඤ්ඤාණ, උපද්දවලා ඒ විඤ්ඤාණ නිසා, නාමරූප වෙලා වක්ඛායතනය, ප්‍රෝතායතනය කියන ආයතන ටික උපද්දලා වක්ඛු සම්ඵස්සය, ප්‍රෝත සම්ඵස්සය, කියන ස්පර්ශය උපද්දවාගෙන ඒවට තණ්හා උපාදන වෙමින් පිවත්වෙන මට්ටම, කාම භූමිය අපි හදාගෙන තියෙන්නේ.

ඒ කියන්නේ ඇහැට පෙනෙන ටික පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා ඒකට හිතලා ආපසු රූප බලලා, රූප බලන්න හිත යොමු කරලා ඇහැ උපද්දවාගෙන, වක්ඛු සම්ඵස්සය උපද්දවාගෙන, ඔන්න කර්ම කෙලෙස් ඇති කරගන්න කමක් තියෙනවා, සීමා නොකරන ලද මනසින් ශබ්දය හම්බවෙනකොට, ශබ්දය පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා ශබ්දය අරභයා, අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරය හිතලා, ඒ හිතපු නාමධර්ම අරමුණු කරගෙන එබඳු අදහසකින් , ශබ්දය අහන්න ඕනකම නිසා, ප්‍රෝත ආයතනය උපද්දලා, මේ විදිහට ස්පර්ශ ආයතන හයම උපද්දවාගෙන කාමාවචර කර්මයක් අප විදින්නේ, විපාකයක් විදින්නේ, පෙර ජීවිතයේ ප්‍රතිසන්ධියට නෙමෙයි. පෙර ජීවිතයේ ප්‍රතිසන්ධියට කාම ධාතුවේ උපන්නා. කාම උප්පත්ති හවයක් ලැබුවා. කාම ධාතුව පිරිසිදු දැකලා, කාම උප්පත්ති හවය පිරිසිදු දැකලා, කාමයෙ ජාතිය නැති කරන්න තිබුනා අපිට.

අපිට වර්තමාන විපාක ටිකක් තියෙනවානේ ප්‍රවෘත්ති විපාක. වක්ඛු විඤ්ඤාණ, ප්‍රෝත විඤ්ඤාණ කියලා, එක්කම ජාතිය කාම භූමියේ ඉපදිම. සීමා නොකරන ලද මනස කියන්නේ, උප්පත්ති හවයට. හවය දෙයාකාරයි. කර්ම හවය සහ උප්පත්ති හවය කියලා. මේ ආයතන ටිකට කියනවා ඉද උප්පත්ති හවය කියලා, උප්පත්ති හවය. කාම හවයේ උප්පත්ති හවය පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා, නැත්නම් කාම ධාතුව පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා, කාම මට්ටමේ කර්මයක් අපි කරලා, කාම මට්ටමේ විපාකයක් උපද්දවාගෙන, ඒ විපාකයට තණ්හා කරන අපි, දැන් කාමාවචර සැප දුක් විදිමින් කාමාවචර කර්මයක් රැස් කර කර ඉන්න අය.

අපිට පුළුවන් මේකේදි මෙහෙම එකක් කරන්න, කාම හවයේ උප්පත්ති වශයෙන් ඉපදිලා මේ සීමා නොකරන ලද මනස කාම ධාතුව පිරිසිදු දකින්න පුළුවන්. පිරිසිදු දැකලා කාම මට්ටම ඉක්මවලා, රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කර ගන්න පුළුවන්. එහෙම කරලා, රූපාවචර විපාකයක් උපදවා ගන්න පුළුවන්. ධ්‍යාන.

දැන් එයා කාම මට්ටමේ සැප දුක් විදින්නේ නැහැ. රූපාවචර මට්ටමේ විපාකයක්, දැන් කාම ධාතුවේ ඉපදිලා, කාම ධාතුව පිරිසිදු දැකලා, කාම ධාතුවෙන් මිදිලා, කාම ධාතුව දුරු කරලා, රූප ධාතුව උපද්දවා ගන්න පුළුවන්, රූපාවචර කර්මයක් කරන්න පුළුවන්, කරලා, රූප හවය උපදවා ගන්න පුළුවන්, දැන් රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයට රූපාවචර විපාකයක් තමයි. ඔන්න ධ්‍යානයක් උපදවා ගන්නවා. දැන් ධ්‍යානයට තණ්හා කළොත් මෙයාට රූප හවයේ තමයි ප්‍රතිසන්ධිය යෙදිලා තියෙන්නේ. තව පුළුවන් කාම ධාතුවේ ඉපදුනා ස්පර්ශ ආයතන හය ඇතුළු, සීමා නොකරන ලද මනසින් උපන්නා. කාම ධාතුව පිරිසිදු දැකලා කාම ධාතුවේ නොඇලී, අරූපාවචර කර්මයක් මත, සීමා නොකරන ලද මනසක් හම්බවෙන තැන අරූපාවචර මට්ටමේ සිතුවිලි ටිකක් පරිහරණය කරන්නේ.

ඊට පස්සේ ඒකට විපාක හැටියට තමාට අරූපාවචර ධ්‍යාන මට්ටමක් උපදවා ගන්න පුළුවන්. අරූපාවචර ධ්‍යාන මට්ටමක් උපදවා ගත්තට පස්සේ ඒ අරූපාවචර ධ්‍යානයටයි තණ්හාව යෙදෙන්නේ. එතකොට මේ ප්‍රවෘත්ති විපාකය අරූපාවචර විපාකයක් කරගෙන තියෙන්නේ. ඒ අරූපාවචර ප්‍රවෘත්ති විපාකය (පැවැත්ම තුළ විපාකය) දිට්ඨ ධම්ම විපාකයක්. ඒ විපාකයට තියෙන තණ්හාවට ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් උප්පත්ති ලබනවා. එතකොට සීමා නොකරන ලද මනසක් ඇතුළු තණ්හා මූලිකව හට ගත්ත මේ ස්කන්ධ ටික තිබුණු පමණකින් පෙර ජීවිතයේ කර්මයකට නෙමෙයි, දරුවන්ගෙන්, ගෙවල්, දොරවල්, යාන, වාහනවලින් සතුටු වෙන්නේ අද වර්තමාන කාලය.

පුරාණ කර්මයට හැදුන ඇහැ, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය මේ ටික පුරාණ කර්මයට හැදුනේ, ඒ නිසා අපිට රූප, ශබ්ද, උපද්දල දෙන ටිකයි තියෙන්නේ. දැන් පුළුවන් අපිට මේ ටිකෙන් මිදෙනවා ද? නැවත කාම භූමියට එනවා ද? කියන කාරණාව. හොඳට මතක තියාගන්න කාමාවචර මට්ටමේ වස්තුවකට, කාමාවචර විපාකයකට, ඒ කියන්නේ වේදනා

පව්වයා තණ්හානේ, විපාකවලින් පස්සෙන කෙලෙස් යෙදෙන්නේ. කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයකට තණ්හා කළොත්, රූපාවචර හෝ අරූපාවචර මට්ටමේ උප්පත්තියක් ලබන්න පුළුවන්ද බෑ. එතකොට කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයකට තණ්හා කළොත්, ලැබෙන්නේ කාමාවචර මට්ටමමයි.

දැන් අපිට හම්බවෙන මේ ටික, සීමා නොකරන ලද මනස කියන තැන කාමාවචර නම්, ඒක කාම මට්ටමේ ප්‍රවෘත්ති විපාකයක් වුනොත්, නැත්නම් කාමය පරිභෝජනය කරන මට්ටමක් වුනොත්, මේ තියෙන දේවල් වලට තණ්හා කරල අපිට කවදාවත් රූප අරූප භවයක උපදින්න බෑ. උපදින්න වෙන්නේ කාමාවචර මට්ටමේමයි, එහෙම නම් කෙනෙක් රූප, අරූප භවයක උපදිනවා නම්, එයාට උපදින්න මේකෙ වෙනසක් කරගන්න වෙනවා නේද. කාම ධාතු වේ ඉපදිවි ඔබ කෙනෙක් රූප අරූප භවයේ උපදින්න නම්, කෙලින්ම කාමාවචර, රූපාවචර, අරූපාවචර, කර්මයකට.

හොඳට මතක තියා ගන්න අද වර්තමානයේ තියෙන වෙනස නැත්නම් දෝෂය මෙතනයි. අද ගොඩක් දෙනෙක් හිතන්නේ කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයකට කාමාවචර මට්ටමේ, රූපාවචර මට්ටමේ, අරූපාවචර මට්ටමේ, කර්ම රැස් කර ගන්නවා. එහෙම නැත්නම් කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයකට කාමාවචර, රූපාවචර, අරූපාවචර, මට්ටමේ කෙලෙස් හදාගෙන අපි ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් කාමාවචර, රූපාවචර, අරූපාවචර මට්ටමට යන්නේ කාම නිමිති වලට තියෙන තණ්හාව මතයි කියලයි ලෝකෙ කියන්නේ. මම කියන්නේ ඒක එහෙම වෙන්නේ නැහැ.

එතකොට දැන් හොඳට දැක්කා, කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයක් උපදවාගෙන, ධ්‍යානයක් තිබුනොත්, උපදවා ගත්තොත්, ඒ ධ්‍යාන සූපයට තණ්හා කළොත් නේද ඒ තණ්හාවට අනුව බ්‍රහ්මලෝකෙ උපදින්න වෙන්නේ. ජාතිය නම් භවය නිසානේ, භවය උපාදානය නිසානේ. උපාදානය තණ්හාව නිසානේ, තණ්හාව වේදනාව නිසානේ, එහෙම නම් ධ්‍යාන මට්ටමේ සූපයක් තිබුනොත් නේද, තණ්හා උපාදාන වෙලා ඒ මට්ටමේ රූප. භවයකට යන්නේ. එතකොට ධ්‍යාන මට්ටමේ සූපයක් කියන්නේ විපාකයක්නේ. ඔය විපාකයට කර්මය කොතනද තියෙන්නේ, මිට පෙර ජීවිතයේ ද? අපි දැක්කනේ පෙර ජීවිතයේ කර්ම කරලා විපාකයට කාම ධාතුවේ අපි උපන්නේ. තේරුණා නේද?

දැන් කාම ධාතුවේ උපන්න තැන විපාකය, යම් මට්ටමක් පිරිසිදු දැකලා, යම් මට්ටමක් අවිද්‍යාව දුරු කරලා, යම් මට්ටමක් විද්‍යාව උපදවා ගත්ත නිසා, නැත්නම් ඒ විපාකය හම්බවෙව්ව තැනක, රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළ නිසා කර්මයට විපාක හැටියට නේද මේ ධ්‍යාන සූපය ලැබුනේ. ඒ කියන්නේ අපිට ඇසට පෙනෙන තැන කාම ධාතුවේනේ අපි උපන්නේ. අපි දැන් වෙනදා වගේ කාම නිමිති ගන්නේ නැතුව ධ්‍යාන මට්ටම ලැබෙන්න පුළුවන් විදිහට හිතුවනේ, දැන් පෙනෙන රූපයෙ ඇත්ත මෙන් මේකයි. මහාභූත නිසා හැදුන උපාදාය රූපයක් කියලා කාම වස්තු අයින් වෙන විදිහට රූපය පිරිසිදු දකින විදිහට. නැවත නැවත මම හිතපු හින්දයි පෙනෙන දේ අරභයා කාම ධාතුවේ උපන්නේ, ඇහැ රූප වක්කු විඤ්ඤාණය ඇතුව උපන්නේ, සීමා නොකරන ලද මනස නිසා කාම ධාතුවේ ඉපදිලා කාම ධාතුවේ ඇලෙන්නේ, බැඳෙන්නේ නැතුව කාම ධාතුවෙන් මිඳෙන විදිහට මම මේක රූපයක්, වර්ණ සටහනක්, උපදාය රූපයක් කියලා රූපයේ ඇත්ත ඇති හැටියට බලන විදිහට, නැවත නැවත හිතපු හින්දයි විවිච්ඡේව කාමෙහි, විවිච්ඡේව අකුසලෙහි ධම්මෙහි කියලා කාමයන්ගෙන් වෙන්ව අකුසලයන්ගෙන් වෙන්ව විවේකයෙන් හට ගත්ත ප්‍රථම ධ්‍යාන කියන මට්ටම මගේ මතසේ උපන්නේ.

දැන් ප්‍රථම ධ්‍යාන කියන විපාක මට්ටම කාමාවචර කර්මයකට වෙන්නේ නැහැනේ, කාමය අතහැරලා රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කරපු නිසා. වැඩුව නිසා තමයි, විපාක හැටියට ධ්‍යානයක් උපන්නේ. ඒ ධ්‍යානයට තණ්හා කළොත් දැන්, ධ්‍යාන සූපය, ඒ සූප වේදනාව දෙයාකාර තණ්හාවක් ඇසුරු කරනවා. මේ ධ්‍යාන සූපයම. දැන් මේ ජීවිතයේ ධ්‍යානයට තණ්හාව ඇති කරනවා. ධම්ම තණ්හාවක් ඇති කරවනවා ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන්, උප්පත්ති වශයෙන්, බ්‍රහ්ම ලෝකයේ උපදවනවා.

එතකොට මේ එකම ධ්‍යානය අරභයා තියෙන තණ්හාව, නැවත නැවත ධ්‍යානයටත් සම වද්දවමින් මෙතනත් තිබිලා ප්‍රතිසන්ධි වශයෙනුත් යනවා කියලා දෙකම කරනවා එකම වේදනාවෙන්. දැන් හොඳට බලන්න උපන්න විපාක මට්ටමේ මේ ධ්‍යානයට කියනවා, ප්‍රවෘත්ති විපාකයක් කියලා මේ ප්‍රවෘත්ති විපාකයට තණ්හා කළොත් තමයි, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් විපාකය යන්නේ. ධ්‍යානය උපන්නත් ඒකෙ තණ්හාවෙන් ඇළුණේ නැත්නම්, තණ්හා නොකළොත්, ඒකෙ අනිත්‍යය දැක්කොත්, ප්‍රතිසන්ධි

වශයෙන් ඒත් යන්නද නේ. ඒ ධ්‍යානයේ නිකාන්ති වශයෙන්, සතුටුවීම් වශයෙන්, ඇළුනොත්තේ, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යන්නේ. ඒ කියන්නේ හැම වෙලාවෙම විපාකයේ, කර්මයේ නෙමෙයි දෝෂය තියෙන්නේ. තණ්හා උපාදාන කියන ටික මතයි, භවය ජාතිය කියන ටික තියෙන්නේ. එතකොට ඒ ධ්‍යාන සැපයට තණ්හා කළොත් තමයි, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යන්නේ. ප්‍රතිසන්ධියට හේතුව මේ ධ්‍යාන සැපය අරභයා ඇති තණ්හාව. ඒකට හේතුව ධ්‍යාන සැපය. සැපයට හේතුව මොකක් ද? අපි ගන්නවා කෙළවරට ඇවිල්ලා කර්මය. රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළ නිසා. දැන් ඕක ප්‍රතිසන්ධියෙන් එහා බලලා හරියන්නේ නැහැ. රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළ එකට, විපාකයක් හැටියට ධ්‍යානය.

ඊට පස්සේ අරූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් වෙන විදිහට ඇහැට, දිවට, කනට, මේවා අරමුණු වෙද්දින්, අපි කාම මට්ටමත්, රූප මට්ටමත් අත ඇරෙන විදිහට නාම ධර්ම විතරක් ප්‍රකට වෙන විදිහට හිත තියලා බලන්න හුරු වුනොත්, කාම මට්ටමයි, රූප මට්ටමයි, දෙකම අත හැරෙන විදිහට නාම ධර්ම ප්‍රකට වෙන විදිහට, හිත තබන්න පුළුවන් වුනොත්. ඒකට කියනවා අරූපාවචර කර්මයක්. කර්මයට විපාකයක් හැටියට, අරූප සමාපත්තිය ඇසුරු කරන්න පුළුවන්. මේ ආයතන ටික ඇසුරු කරද්දිම අරූප ධ්‍යාන උපදවා ගන්න පුළුවන්, එහෙම වුනොත් ඒ අරූප මට්ටමේ ධ්‍යානයකට තණ්හා කළොත් අරූප භවයේ උපදිනවා.

දැන් අපිට එකක් තේරෙන්න ඕන. රූපාවචර හෝ අරූපාවචර විපාකයක් උපද්දවා ගත්තට පස්සේ, ඒ විපාකයට තණ්හා කළොත්මයි, ආපහු රූප භවයක හෝ අරූප භවයක උපදින්නේ. එතකොට රූප භවයේ, අරූප භවයේ නැවත උපදින්න තියෙන හේතුව දැන් මෙතන තියෙන ධ්‍යාන මට්ටමේ විපාකයට තණ්හා කළ නිසා. මෙතන විපාකයක් හැදෙන්නට හේතුව, මෙතන කර්ම රැස් කරගත්ත බවනේ. ඒ විදිහටම දකින්න, අද අපිට කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයක් තිබුනොත්, කාමාවචර මට්ටමේ තණ්හාවක් ඇතිවෙයි. තණ්හාවක් ඇති වුනොත් කාම භවයේ අපි ආපහු උපදිනවා. දැන් මේ කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයත්, රූපාවචර මට්ටමේ විපාකයත්, අරූපාවචර මට්ටමේ විපාකයත් කියන තුනම, වර්තමාන කර්ම නිසයි වෙන්නේ. අපි කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයක් උපද්දගෙන තියෙන්නේ ප්‍රතිසන්ධියේ ඉඳලා, සසරේ ඉඳලා, කරපු කර්මයකට නෙමෙයි කියලයි, මට කියන්න ඕනකම තියෙන්නේ.

දැන් සසරේ ඉඳලා කරපු කර්මයකට නෙමෙයිනේ, රූපාවචර විපාකය මේ තියෙන්නේ. අරූපාවචර විපාකය තියෙන්නේ. සසරේ ඉඳන් ගෙනාපු එක නෙමෙයි. අද මට මේක වෙනස් කරන්න බැරි පුළුවන්කම තියෙනවා. ඒ වගේ අද දුවා, පුතා, ගෙවල්, දොරවල්, රන්, රිදී, කියලා කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයට තණ්හා කළොත්, කාම වස්තුවකට ඔය තණ්හාව තිබුනොත් ආයෙත් උපදින්නේ කාම භවයෙමයි.

කාම භවයේ නැවත උපදින්නේ තණ්හාව නිසයි. තණ්හාව, වේදනාව නිසයි මොකද? දැන් මේ කාම වස්තුව නිසා. දැන් මේ කාමය තියෙන්නේ, අද අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා කියන ටිකෙන්. අද කාමාවචරස්ස කම්මස්ස කතන්තා උපචිත්තං විපාකා කියලයි. මේ තියෙන්නේ. මෙතන තියෙන දෝෂය තමයි, මම කිව්වේ වර්තමානයේ විස්තර කරන්නේ ප්‍රතිසන්ධි මට්ටමේ ටිකත්, දැන් මේ වක්කු විඤ්ඤාණ ස්‍රෝත විඤ්ඤාණ කියලා අපි කාමාවචර විපාක විදින ටිකත්, ඔක්කෝටම කර්මය පෙන්වන්නෙ පෙර කියලයි.

මම පටිච්චසමුප්පාදය විස්තර කරන out going - in coming ක්‍රමයේ ප්‍රශ්න ගැටළු තියෙනවා. ඒකට හේතුව ඔක්කෝම කියන්නේ පෙනෙනවා සහ බලනවා කියන ටික, අවිද්‍යා මූලික, තණ්හා මූලික කියලා වචන කතා කෙරුවට, ඒවා ඔක්කෝම පෙර කර්ම ගණයට දාලා තමයි ඔක්කෝම කතා කරන්නේ. කෙටියෙන් ගත්තහම වර්තමාන විපාක ඔක්කෝම ටික ප්‍රචාන්ති විපාක සහ ප්‍රතිසන්ධි විපාක පෙර කර්ම හැටියට දාලා වර්තමාන කතා කරනවා. ඒ විපාකයට කාමාවචර කර්මයක් කරනවා. කර්මයට ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යනවා කියලා විතරයි ලෝකයේ කතා කරන්නේ. මම කියන්නේ එහෙම වුනොත් රූප භවය, අරූප භවය කියන සිද්ධිය පැහැදිලි කරන්න බැරිව යනවා. න්‍යාය කෝකටත් එකක් වෙන්න ඕනනේ.

එහෙම නම් කාමාවචර විපාකයකට තමයි. රූපාවචර මට්ටමේත්, අරූපාවචර මට්ටමේත්, කාමාවචර මට්ටමේත් කර්ම හදාගන්නේ. කර්ම හදාගෙන කාමාවචර, රූපාවචර, අරූපාවචර කර්මයට විපාක වශයෙන් යනවා කියලයි කියන්නේ. මම කියන්නේ එහෙම වෙන්නේ කොහොමද. අපි දැන් දැක්කා කාමාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළොත්, රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළොත්, අරූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළොත්, කර්මයට විපාකයක් දිව්‍ය ධර්මව හම්බවෙනවා. කාමාවචර මට්ටමේ කර්මයට විපාක හැටියට තමයි, පංච විඤ්ඤාණ කියන්නේ,

ප්‍රවෘත්ති විපාක කියලා කියන්නේ. පංච විඤ්ඤාණ මේ කර්මයට විපාකයක්. රූපාවචර කර්මයක විපාක හැටියට තමයි ප්‍රථම, දුතිය, තෘතීය, චතුර්ථ ධ්‍යාන, අරූපාවචර කර්මයට විපාක හැටියට තමයි ආකාසානඤ්චායතන, විඤ්ඤාණඤ්චායතන, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන විපාක. මේ දැන් ඇති කරන්න පුළුවන් ඒවා. කාමාවචර විපාකයක් තිබුනොත් ඒකට තණ්හා කළොත් කාමභවයේ, රූපාවචර විපාකයක් තිබුනොත් ඒකට තණ්හා කළොත් රූපභවයේ, අරූපාවචර විපාකයක් තිබුනොත් ඒකට තණ්හා කළොත් අරූප භවයේ.

කාම ධාතුවේ ඉපදිලා, කාම භවයේ ඉපදිලා, කාමභවය පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා, කාමාවචර කර්මයක් කරලා කාමාවචර කර්මයකට විපාකයක් ඇති කරගෙන විපාකයට තණ්හා කරලයි කාම භවයට යන්න වෙන්නේ. එහෙම නැතුව කාම ධාතුවේ ඉපදිලා කාමභවයේ ඉපදිලා කර්ම විතරක් කරලා, කෙලින්ම කර්මයට ප්‍රතිසන්ධි විපාක විතරක් ලැබෙන්නේ නැහැ. තණ්හා උපාදාන යෙදෙන්න තැනක් නැහැ. පටිච්චසමුප්පාදයේ අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා කියන තැනින් ප්‍රතිසන්ධිය පෙන්වන්න බැහැ. තණ්හා, උපාදාන, භවය කියන තැනින් ප්‍රතිසන්ධිය පෙන්වන්න පුළුවන්.

ඉතින් මෙතනදි එක දෙයක් පෙන්වනවා අන්තිමට. මේ සීමා නොකරන ලද මනසක් තියෙන තැන ගත්තහම, පංචඋපාදානස්කන්ධය. උපාදාන යෙදිලා නැහැ. ආශ්‍රව යෙදිලා නැහැ. කර්ම යෙදිලා නැහැ. මුකුත් නැහැ. මේ සීමා නොකරන ලද මනසක් හම්බවෙන තැන විපාක ටික තණ්හා මූලිකයි, පංචඋපාදානස්කන්ධය පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා, ඔන්න දැන් බෝධිරය ඒක ඉවරයි. ඒ කියන්නේ පෙනෙනවා කියන ටික.

දැන් පෙනෙනවා කියන ටිකේ රන්, රිදී, මුතු, මැණික්, ගෙවල්, දොරවල්, යාන වාහන මුකුත් නැහැ. එහෙම සැප දුක් විඳින මට්ටම ප්‍රතිසන්ධිය. අපි අද ගෙයක් හදාගෙන ඒක දිහා බලලා සතුටු වෙනවා නම්, චක්ඛු විඤ්ඤාණය උපදිනවා නම්, ඔය විඳිනට වර්ණ රූපයක් නිසා සැපයක් වෙනවා කියන එක ප්‍රතිසන්ධියේ ඉඳන් ගෙනල්ලද? නැහැ. අපි ඇවිල්ලා හැදිලයි ගේ රූපය හදාගෙනයි බැලුවේ. නමුත් පුරාණ කර්මයට විපාක කියන තැන පනවන්න පුළුවන් ඇස, කන, නාසය, දිව, කියන පැත්තෙන් විතරයි. චක්ඛු විඤ්ඤාණ, ස්‍රෝත විඤ්ඤාණ, කියන තැනකින්වත් පුරාණ

කර්මයට විපාක පනවන්නේ නැහැ. ප්‍රතිසන්ධි විපාක කියන ටික විතරයි පුරාණ කර්මයට පනවන්න පුළුවන්. ප්‍රතිසන්ධි විපාක මට්ටම තමයි මේ සීමා නොකරන ලද මනස, රූප පෙනෙනවා, ශබ්ද ඇහෙනවා තමන් ඒකට අනුගත වෙලා නැහැ.

දැන් පුරාණ කර්මයට හටගත්ත කාම ධාතුවේ උපන්න අපිට අවස්ථා හතරක් තියෙනවා. භූමි හතරකට යන්න ඉඩ අවස්ථා තියෙනවා මෙතන. කැමති නම් අනුසෝතගාමී කියලා කියන්නේ, කාම ධාතුවේ උපන්නේ කාම ධාතුව පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා, කාම ධාතුව අනුවම යන්න පුළුවන් අපිට. අනුසෝතගාමී සෝතය අනුවම යන්න පුළුවන්. ඒක වෙහෙසක් නැහැ. අමාරුත් නැහැ. අපිට දැනෙන්නේ නෑ කාම ධාතුවේ උපන්නේ හැබැයි වර්තමානයෙහි සක්‍රීයවෙලා තියෙන්නේ මේ කෙල්ලේසෙ. පෙර පිටිතයේ එකක් නෙමෙයි. කාම ධාතුව පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා ඔන්න අවිද්‍යාව. දැන් කාම ආශ්‍රව කියන ටික මනසේ යෙදුනොත් ඇත්ත නොදකින කොටම මනුස්සයා, ඔරලෝසුව, බිත්තිය කියන අදහස් ටික යෙදුනොත්, ඔන්න දැන් අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා, ආශ්‍රව ටික. දැන් මේ කාමාවචර මට්ටමේ කර්මයක්. කර්මයට විපාක හැටියට, මම ඔරලෝසුව දිහා බැලුවොත් දැන් මේ පෙනෙනකොට ඔරලෝසුව කියන අදහස මමයි හිතුවේ, බිත්තිය කියන අදහස මටයි හිතුවේ. දැන් මට මෙහෙම අදහස් පහළවුනා කියන එක දන්නේ නැතුව, වස්තුව කියන්නේ, පෙනෙන්නෙ රූප සටහන් මාත්‍රයක් ඔරලෝසුව, බිත්තිය, මනුස්සයා කියන අදහස් ටික සංකප්පො කාමෝ රාගෝ කාමෝ සංකප්ප රාගෝ කාමෝ තිට්ඨන්ති චිත්‍රානි තථෙව ලෝකෙ ලෝකයේ චිත්‍ර එහෙමම තියෙනවා. සංකල්පයයි, රාගයයි, දෙකටයි කාමය කියන්නේ. මේ මනසේ යෙදෙන අදහසටයි කාමය කියන්නේ.

ඔරලෝසුව, මනුස්සයා ගෙදර කියන අදහසයි කාමය කියලා මම දන්නෙ නැත්නම්, කාමය පිරිසිඳු දකින්නේ නැත්නම් මම මොකද කරන්නේ. මේක මගේ ක්ලේශ කාමය. ඔරලෝසුව, මනුස්සයා කියන අදහස අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං, ඔරලෝසුව කියන අදහසින් මම සිත් උපද්දලා, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං, ඒ නාම ධර්ම අරමුණු කරලා රූපෙට හිත බැසගත්තොත්, ඒ කියන්නේ සිත යොමුකරනවා ඇහැට. චක්ඛායතනය හැදෙයි, චක්ඛු සම්ඵස්සයක් වෙයි. රූපයක් පෙනෙයි හැබැයි දැන් ඔරලෝසුව බලන්න ගිහිල්ලා තියෙන්නෙ.

දැන් අපිට වස්තු කාමය තුළ ඔරලෝසුව වෙලා තියෙන්නේ වර්ණ සටහනක් තියෙන තැනක ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා ඔරලෝසුව කියන අදහස යෙදෙනකොට, දැන් ක්ලේශ කාමය පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා, ඒ අදහසින් අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං, මේ සංඛාරයෙන්ම ඔසවන ලද සිත් උපද්දලා, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං, ඒ සිතින්ම නාම ධර්ම අරමුණු කරලා ඇහැ පැත්තට යොමු වෙනකොට චක්ඛායතනය. චක්ඛු සම්ප්ප්පය. චක්ඛු සම්ප්ප්පයෙන් උපන්න වේදනාව. දැන් ඔරලෝසුව දකින වේදනාව තියෙන්නේ. මේ අදහසින් ආව සිත් තියෙන්නේ ඔක්කොම. ඔරලෝසුවයි බලන්න හැදුවේ, බලන්න කියලයි සිත ඉපැද්දුවේ. දැන් ඔරලෝසුව විඳිනකොට, ඔරලෝසුවකට තණ්හා වෙනකොට, මේක ඔරලෝසුවක්මයි කියලා ගන්න කොට, අපිට තියෙන්නේ කාම උපාදානය. දැන් අපිට ආයෙන් හැදිලා තියෙනවා කාමභවය. ඔරලෝසුව මෙහෙ තියෙනවා කියන තැනින් තමයි තියෙන්නේ, අන්තිමට ඇහෙන් බලලා පෙනෙන දේක ඇත්ත නොදැන අදහසක් ඇතිකරලා ඒ අදහසින් ඒක දිහා බලලා, ඒක විඳලා, අතහැරෙනකොට කාම භවයේ නිමිත්තක් අපිට හැදිලා ඇති ඔරලෝසුවක්. සැප දුක් විඳින්න ඔරලෝසුවක් හදලා, ඔරලෝසුවකින් සැප දුක් විඳලායි අපිට අවසන් වෙන්නේ. මනසෙ පෙනිලා බලලා අවසන් වෙනකොට ඔරලෝසුවක් දැකලයි අපිට අවසන් වෙලා තියෙන්නේ.

වස්තු කාම සහ ක්ලේශ කාම කියන දෙකම තියෙනවා. දැන් කාමාවචර මට්ටමේ විපාකයක් තමයි ඔරලෝසුවක් විඳින්න හම්බවෙන එක. ඔරලෝසුව කාමයට විපාකයක් සංකප්පො කාමො රාගො කාමො. ඔරලෝසුව කාමයට විපාකයක්, කර්මයට විපාකයක් හොඳට තේරුම් ගන්න කර්මය කියන එක, අවිද්‍යාව නිසා ඇහැට පෙනෙන වර්ණ සටහන පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසයි, වර්තමානයේ ඔරලෝසුවක් විඳලා අවසන් වුනාම, දැන් ඔරලෝසුවක් තියෙනවා කියන තැනින් කාම නිමිත්තක් හදලා.

ඔය වගේ වර්ණ සටහනක් ඇස් ඉදිරිපිටට එනවා, ඒක නොදන්නාකම නිසා කාමය යෙදෙනවා. කර්ම කියන්නේ, කාමය කියන්නේ ඒකයි බිත්තිය කියන අදහසක් එනවා සංකප්පො කාමො රාගො කාමො බිත්තිය, ක්ලේශ කාමය.

සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං. දැන් ඊළඟට කර්ම සිත, විපාක සිත කියලා කියන්නේ, මේ අදහසින්ම බිත්තිය කියන අදහස නිසාම සිත් උපද්දලා, උපද්දපු සිතෙන්ම නාම ධර්ම අරමුණු කරලා, ආයින් රූපය දිහා බලනකොට බිත්තියයි අපිට බලන්න හම්බවෙන්නේ. දැන් බිත්තියක් විඳිනට විඳින්න හම්බවෙනවා කියන්නේ කාම භාණ්ඩයක්, විපාකයක්. මේ කාමයට කර්මයක්. දැන් ඔන්න වස්තු කාමය බිත්තිය නැහැ. ක්ලේශ කාමයට වස්තුකාමය. බිත්තියකට තණ්හා කරලා අවසන් වෙනවා. බිත්තියක් තියෙනවා කියන තැනකින්. ඔහොම එකක් එකක් ගානේ පෙනෙන දේ ඇත්ත නොදැන මනසේ යෙදිලා මනසේ යෙදුන දෙයින් වස්තුව දිහා බලලයි අපිට අතහැරිලා තියෙන්නේ. එහෙමයි පෙනෙන සටහන් තුළ රන්, රිදී, මුතු, මැණික්, යාන වාහන, ඉඩ කඩම් කියලා කාම ලෝකයක් අපිට හම්බවෙනකොට, වස්තු කාමය හා ක්ලේශ කාමය කියන දෙක හම්බවෙන්නේ අවිද්‍යාව ප්‍රත්‍යයෙන් අපිට අද. අද ඔය විපාක විඳින්නේ, අද කෙලේශයකට. අදත් කාම මට්ටමේ සැප දුක් විඳින්න වෙලා.

මේ මට්ටමේ කාමය වළඳ කරමින් හිටියොත් තියෙන දෝෂය තමයි, නැවත කාම ධාතු වේම ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යනවා. මොකද කාම මට්ටමේ විපාකයකට තණ්හා කළොත් උපදින්නේ කාම මට්ටමේමයි. කාම මට්ටමේ විපාකයක් විඳ, විඳ, රූප මට්ටමේ හෝ අරූප මට්ටමේ තණ්හාවක් ඇති කරගන්න බැහැ. ඔරලෝසුවකට තණ්හා කළොත්, ඔරලෝසු තියෙන්නේ කාම භූමියේ මිසක බ්‍රහ්ම ලෝකේ ඔරලෝසු නෑ. රූප භවයේ ඔරලෝසු නැහැ. ඒ නිසා ආයින් ඔරලෝසු බලන්න ඕන නම් ඔරලෝසු පෙන්නන්න පුළුවන් විදිහෙ ඇහැක් හැදෙයි. මේ විදිහේ රළු ඇහැක් හදන්න නම්, මේ විදිහේ වක්ඛු ප්‍රසාදයක් හැදුනොත් තමයි රූප ජේන්නේ. මේ විදියෙ වක්ඛු ප්‍රසාදයක් හදන්න නම්, මේ විදිහේ ඇහැක් හදන්න පුළුවන් විදිහේ කයක් තියෙන්න වෙනවා. ඇයි ඒ, මේ ඇහැ පිහිටලා හිටින්නේ මෙබඳු කයකින්නේ. ඇයි කන බොන ආහාර පාන හොඳට දිරවලා කුඩු කරලා මැෂින් එකක් හදලා ඒ මැෂින් එක හරහා නම්, මේ ඇහැ හැදුවේ, මෙහෙම ඇහැක් හදන්න නම් මැෂින් එකක් හදන්න වෙනවා. අපි මේ රූපට විතරයි තණ්හා කරන්න ඕන. මේ ටික ඔක්කෝම ප්‍රාර්ථනා කරලා තියෙනවා.

කෙනෙක්ට හොරි කුෂ්ඨයක් හැදිලා, හොරි කුෂ්ඨයට කැමති නෑ. හැබැයි ඒක කහන කොට ටිකක් සැපයි. එතකොට කහන සැපයට කැමතියි.

හැබැයි කුෂ්ඨයට කැමති නෑ. කුෂ්ඨය එපා. මට මේ සැපය හොඳයි කියලා සැපය විතරයි ප්‍රාර්ථනා කරන්න ඕන. කුෂ්ඨය කහනකොට ඇතිවෙන සැපය ප්‍රාර්ථනා කරනවා නම් කුෂ්ඨය ඉබේම ප්‍රාර්ථනා කරලා තියෙන්නේ. දැන් මේ වගේ සැපයක් ලැබෙන්න නම් නැවත කුෂ්ඨයක් හැදෙන්නම වෙනවා. එයාට කුෂ්ඨය එපා වුනාට මේ සැපය ඕන නම්, කුෂ්ඨය ප්‍රාර්ථනා කරන්න ඕන නෑ. සැපය ප්‍රාර්ථනා කළහම එයා කුෂ්ඨ රෝගය ඉබේමයි ප්‍රාර්ථනා කරලා තියෙන්නේ. මොකද මේ වගේ සැපයක් ගන්න නම් ඒ විදිහෙ කුෂ්ඨ රෝගයක් දදයක් තියෙන්නම ඕන. දදයක් කුෂ්ඨයක් නැති තැනක කැසුවට ඔය සැපය එන්නේ නෑ.

දදයක් කුෂ්ඨයක් තියෙන තැන කැසුවහම නම් මේ සැපය එන්නේ මට ඕන මෙබඳු සැපයක්. සැප වේදනාව හොඳයි, කුෂ්ඨය කහනකොට තියෙන සැපය හොඳයි. මට කුෂ්ඨය ඕන නෑ, කකුල් ඕනෙන් නෑ, සැපය විතරයි ඕන. සැපයටයි මම කැමති. එබඳු සැපයක් ලැබෙන්න නම් කුෂ්ඨ රෝගයක් කහන්න වෙනවා. කහන්න නම් කුෂ්ඨ රෝගයක් තියෙන්න ඕන. කුෂ්ඨ රෝගයක් හදාගන්න නම්, මෙබඳු කුෂ්ඨ රෝග හැදෙන්න පුළුවන්, මෙබඳු කබලිංකාර ආහාර රූපයක් හැදෙන්න වෙනවා කියලා අන්තිමට මේ වේදනාව විතරක් ප්‍රාර්ථනා කරන අපි, මෙබඳු කයකුයි කුෂ්ඨයකුයි ඔක්කෝම ප්‍රාර්ථනා කරලා තියෙනවා නේද.

ඒ වගේ මේක දැකලා ඇතිවෙන වේදනාවකට විතරයි මං කැමති. මට අනික් ඒවා එකක් වත් වැඩක් නෑ. නමුත් ඔය වේදනාව එන්න නම්, ඔය විදිහේ වේදනාවක් සැපයක් එන්න නම්, ඔය විදිහේ රූපයක් පේන්න වෙනවා. ඔය විදිහේ රූපයක් පේන්න නම් ඇහැක් ඕන. ඔය විදිහේ රූපයක් පේන්න නම් ඒ මට්ටමේ රූපය පෙනෙන ඇහැක් තියෙන්න වෙනවා. ඒ මට්ටමේ පෙනෙන ඇහැක් හැදෙන්න නම් ඒ මට්ටමේ කයක් හදන්න වෙනවා කියලා අන්තිමට දන්නේම නැතුව මේ පෙනෙන සැපය විතරක් ප්‍රාර්ථනා කරනකොට, මුලු කබලිංකාර ආහාරයම ප්‍රාර්ථනා කරලා තියෙනවා. සැපය විතරක් ගන්න බෑ. කුෂ්ඨය නැතුව. ඒකයි අපි පෙනෙන රූපයට ටිකක් කැමතිවෙන එක විතරයි. හම්බවෙන්නේ ගෙඩි පිටින්ම මහා කයක් වෙන්නේ ඒ හින්දා. එතකොට ඔන්න දැන් අපි දැක්කා වස්තුකාමය සහ ක්ලේශ කාමය ඇති වෙන හැටි.

දැන් එතකොට බලන්න මේ අපිට වස්තු කාමය කියන එක හම්බවුනේ ක්ලේශ කාමය නිසානේ. ක්ලේශ කාමය කියන ටික හම්බවුනේ අවිද්‍යාව

නිසා. ඒ කියන්නේ ප්‍රතිසන්ධි මට්ටමින් විපාක ටික පිරිසිඳ නොදන්නාකම නිසා කියන තැනකට යනවා, නැතුව වස්තුකාමයත් ක්ලේශ කාමයත් කියන අපි අද පරිහරණය කරන සැප දුක් විඳින කාමය කියන එක, පුරාණ කර්මයට හම්බවෙව්ව ටිකක් එහෙම නෙමෙයි. කාමය ඇති කරගන්න පුළුවන් ධාතුවයි අපිට ලැබුනේ මුලින්. පුරාණ කර්මයට කාම ධාතුවයි ලැබුනේ. කාමය ලැබුනේ නෑ. වස්තු කාමය හෝ ක්ලේශ කාමය කියන එක, මේක කෙලෙස් එක්කයි ස්කන්ධ ටික තියෙන්නේ. මේ ප්‍රවෘත්ති විපාකය කියන තැන කාමය කෙලින්ම, පඤ්ච විඤ්ඤාණ කියන්නේ කාමාවචරමයි.

ඊට පස්සේ අපිට පුළුවන් දැන් කාම ධාතුවේ අපි උපන්නට පස්සේ, කාම ධාතුව පිරිසිඳ දැකලා, ක්ලේශ කාමය කියන එක, නැත්නම් අපි කියමුකෝ කාම ආශ්‍රවයන් වෙනුවට, කාම මට්ටමේ නිමිති වෙනුවට, අපි රූපාවචර මට්ටමේ නිමිත්තක් හදා ගන්නවා. රූපාවචර මට්ටමේ නිමිත්තක් කියලා කිව්වේ, පෙනෙන රූපයේ ඇත්ත ඇති සැටියේ රූපය පිරිසිඳ දකිනවා. දකිනකොට අපිට හම්බවෙනවා, පෙනෙන්නේ වර්ණ සංභනක්. ඒක තියෙන තැනක ඔරලෝසුව, බිත්තිය, කියන එක අපේ මනසේ නේද යෙදෙන්නේ කියලා දකිනකොට, රූපය වෙනම දකිනකොට, කාමය පිරිසිඳ දකිනවා. දකිනකොට අපිට පෙනෙනවා වස්තුව කියන එක, කාමය නෙවෙයි. භාණ්ඩ නෙමෙයි, අපේ මනසෙයි යෙදෙන්නේ කියලා දකිනකොට අපි කාමයේ ඇලෙන්නේ නෑ.

ඒ කියන්නේ මේ අදහසින් මේ දිහා බලන්නෙ නැහැනේ. වස්තු කාමයෙන් මිදෙනවා ඉබේම. දැන් මේ වස්තුව. කාමය වෙන්නෙ නෑ. අපිට, කාමය පිරිසිඳ දැක්කොත්. ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ වර්ණ සංභනක්, රූප මාත්‍රයක් තිට්ටන්ති චිත්‍රානි තවෙව් ලොකෙ ලෝකේ චිත්‍ර ටිකක් තියෙන්නේ. සංකප්පො රාගො කාමො රාගො කියන ටික අපිට හසු වෙනවා. ඔරලෝසුව, බිත්තිය, මනුස්සයා, පිගාන, කෝප්පය කියලා අපි තුළ යෙදෙන්නේ, කියන අදහස දකින මට්ටමට ආවොත් දැනගන්නවා නෙමෙයි, දකින මට්ටමට ආවොත්, අපි මේ කාමයෙන් මේ ස්කන්ධ ටික බහාලන්නෙ නෑ. ආශ්‍රව ටික යොදන්නෙ නෑ ස්කන්ධ ටිකට. ඔරලෝසුව, බිත්තිය, මනුස්සයා කියලා දකින්නෙ නෑ. වර්ණ සංභනක් විතරයි කියන ටික දැක්කොත් විච්චිඡේව කාමෙහි විච්චිඡේව අකුසලෙහි ධම්මෙහි කාමයන්ගෙන් වෙන්වෙනවා. එයා අකුසලයන් ගෙනුත් වෙන්වෙනවා. දැන් එයාට ගෙවල්, දොරවල්, රන්, රිදී, මුතු, මැණික් කියලා ඉස්සර දුක් පීඩා ආපු එකම නිමිත්තක්වත් නෑ.

කාමයන්ගෙන්, අකුසල ධර්මයන්ගෙන්, වෙන්වීම නිසා මොනතරම් සැපයක් ද කියන කාරණාව තමන් කෙරෙන් දකිනවා. දකිනකම නිසාම සිත සමාධි වෙනවා. දැන් මෙයාට මේ සමාධියට හේතුව කාමයන්ගෙන් අකුසලයන්ගෙන් මිදී මමයි සතුට. වෙන මුකුත් නෑ. මේ සිත සමාධි වෙච්ච කමටහන වෙන මුකුත් නෙමෙයි. කාමයන්ගෙන්, අකුසලයන්ගෙන්, වෙන්වීමමයි. ඔන්න කාමයන්ගෙන්, අකුසලයන්ගෙන් වෙන්වීම නිසා විවේකයෙන් හට ගන්නා ප්‍රීතිය, සැපය නිසා හිත සමාධි වුනාම, ඒ සමාධිය ඒ එකඟකම විතක්ක විචාර සහිතයි. ඒ අරමුණ සිහිකරමින් අරමුණේම හැසිරෙනවා. එකඟ කමක් වෙනවා කියන ටිකක් තියෙනවා.

ඒක හැබැයි කාමයන්ගෙන් අකුසලයන්ගෙන් වෙන්වීම නිසා හටගන්න ප්‍රීතියක් සැපයක් එක්ක තියෙන එකක්, මේ ගතිය. දැන් ඒ ප්‍රීතිය සැපය අධිකතරයි. ඔය ප්‍රීතියට කැමති නම්, දැන් මෙයා කැමති ඉස්සර වගේ ඔරලෝසුවලට රන්, රිදී, මුතු, මැණික් වලට නෙමෙයි. ඒවා දුරු කිරීම නිසා අධික විවේකයක් තිබුනා. අධික සැප සහගත වුනා කය. දැන් ඒ සැපයට නම් තණ්හා කරන්නේ, දැන් ඔන්න රූපාවචරස්ස කම්මස්ස කථන්නා උපවිතන්නා විපාකා රූපාවචර කර්ම කළ නිසා ලැබුණ විපාකයක්. ඔන්න ධ්‍යාන සැපයක්.

දැන් මේ සැපයට තණ්හාව. ඒකයි වේදනා පච්චයා තණ්හා කියන්නේ හැම වෙලේම වේදනාව අරහයයි තණ්හාව එන්නේ. ඉස්සර කාම භාණ්ඩවලට තණ්හා කෙරුවේ ඒවායෙන් සැප එන නිසා. දැන් එයාට ඒවා අතහැරුණාම (ධ්‍යාන) මේ සමාධි ගත මනසෙන් සැප එනකොට දැන් ඒකේ ඇලෙනවා. දැන් ඔය මට්ටමේ තණ්හාව තිබුනොත් මේ ස්කන්ධ සන්නතිය අත හැරෙනකොටම ඒ තණ්හාව නිසා ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යනවා රූප භවයකට.

එතකොට ඔන්න කාම මට්ටම උපද්දවාගෙන කෙනෙක් සතුටුවෙනවා ඔරලෝසුව කියලා, බිත්තිය කියලා. කෙනෙක් ඒ කාමය පිරිසිදු දැකලා ධ්‍යාන සැපයක් උපදවා ගන්නවා. ඔය විදිහටම ඒ ධ්‍යාන සැපය කියන එකට නොඇලී, නොගැටී, ඒ මට්ටම අත ඇරලා තව දුරටත් මනසින්, මනසටම උපෙක්ෂා වෙලා. මේ කය උදවු කරගෙන එන සැපයටත් ඇලෙන්නේ නැතුව, ඒ සැපයත් අත ඇරලා, ඕදාරික කාමෙන් ඇලෙන්නේ නැතුව, ඒ රූපයේ ඇලෙන්නේ නැතුව, නාම ධර්ම ටිකෙන් නාම ධර්ම

ටිකටම සීමාව ඇරෙන විදිහට තරම්ම උපෙක්ෂා වෙලා අරූප මට්ටමක් උපදවාගෙන, ඒකෙ සැප නෑ හරි ශාන්තයි, ප්‍රණීතයි, ඉතාමත්ම ශාන්තයි, සැපයත් රළුයි, සැපයටත් වඩා ප්‍රණීතතරයි ශාන්තයි, නාම ධර්මයන්ගෙන් නාම ධර්මයටම අප්ඤ්ඤාපෙක්ඛා වෙලා ඉන්නවා. ඒ ශාන්ත බවේ ඇලෙනවා.

දැන් අරූපාවචරයි. බාහිරය දක්වා විහිදිලා තියෙන අපේ මනස, කාම භාණ්ඩ කියන්නේ බාහිරය දක්වා අනුක්‍රමයෙන් වක්‍ර කරලා රූපයට ගන්නා. රූපය තුළ නොඇලිලා ඉන්න මනස අනුක්‍රමයෙන් වක්‍ර කරලා නාම ධර්මයන්ට කෙටි කරලා ගන්නා. ඊට පස්සේ ඔය මට්ටමේ හිටියොත් අරූප ධාතුවයි.

ඊගාවට අරූප ධර්මයන්ගෙන් අරූප ධර්මයන්ට නැමිලා ඉන්න ශාන්තතර ප්‍රණීත ස්වභාවයෙන් පටිච්චසමුප්පන්න බව බලලා, ඒකෙ තියෙන කෙලේසයත් කෙනෙකුට අතහරින්න පුළුවන් වුනොත්, ඒ මට්ටමත් අත අරින්න පුළුවන් වුනොත්, එයාට කියනවා, තුන් භවයෙන්ම මිදුණා කියලා. රහතන් වහන්සේ කියලා. දැන් අපිට ඔය ක්‍රම හතරෙන් ඕන එකකට යන්න පුළුවන්කම තියෙනවා. කරගන්න පුළුවන්කම තියෙනවා. ඔය භූමි හතරටම යන්න පුළුවන් තැනක් මධ්‍යස්ථානයක් තමයි මනුස්ස කියලා කියන්නේ. ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් ලැබුනේ ඔය හතරේ ඕනම තැනක කර්මයක් කරලා විපාකයක් උපද්දවා ගත්ත පුළුවන් පරිසරයකුයි. මේ ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් ලැබුන තැන කාමාවචර විපාකයක්ම වුනානම්, රූපාවචර විපාකයක්ම වුනානම්, අරූපාවචර විපාකයක්ම වුනානම් අපිට ගොඩ යන්න බෑ.

මේක කාමාවචර විපාකයක් තමයි, හැබැයි ප්‍රතිසන්ධි විපාකයක් කියලා දකින්න. මේ තුළ නැහැ වර්තමාන කර්ම, කෙලෙස්, ප්‍රතිසන්ධි විපාක. හැබැයි අපි දකින ඉඩකඩම්, මිල මුදල්, යාන වාහන දකින්න හදනකොට දැකලා සතුටුවෙන විපාකයක් තියෙනවා නම් ඒවා දකින්න මොකක්ද? මේ කාමාවචර කර්මයට විපාකයක්, සසර ඉඳන් ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් ආවටම සැප දුක් විඳිනවා නෙමෙයි මේ. ඔන්න ඔතනයි වෙනස . ඔය ටිකයි පැහැදිලි කරන්න ඕන. මේ ඇහැට පෙනෙන තැන ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් ලැබුණු තැන, සීමා නොකරන ලද මනස තණ්හා මූලිකයි. ප්‍රතිසන්ධිය කියන තැන පංචඋපාදානස්කන්ධයත් තණ්හා මූලිකයි, උපාදානස්කන්ධ මිසක උපාදානය නැහැ.

ඊට පස්සේ අර ගස්ලබු ගහ වගේ, ගස්ලබු ගහේ ගෙඩි හැඳෙනවා වගේ, වර්තමාන ඒ ප්‍රචාන්ති විපාක වශයෙන්, ප්‍රතිසන්ධි විපාක වශයෙන් පැමිණි තැන, ඇත්ත නොදන්නා අවිද්‍යාව නිසා කර්ම. ඒ කර්මයට විපාක කියලා ගත්තාහම මේ කාමාවචර වෙන්නත් පුලුවන්, රූපාවචර වෙන්නත් පුලුවන්, අරූපාවචර වෙන්නත් පුලුවන්, මේ කර්මයට විපාක. වර්තමාන කර්මය කාමාවචර වෙන්න හෝ රූපාවචර හෝ අරූපාවචර වෙන්න පුලුවන් කාමාවචර, රූපාවචර, හෝ අරූපාවචර මට්ටමේ වර්තමාන විපාකයක් හදාගන්න පුලුවන් තේරුණාද. ගස්ලබු ගහේ ගෙඩි, ගෙඩි ඇතුලෙයි ඇට තියෙන්නේ ඒවායින් පැල වෙන්නේ වගේ, ඒ විපාකයට තණ්හාවයි. ප්‍රතිසන්ධියට පත්වෙන්නේ. ගෙඩිය ඇතුලෙයි හැම වෙලාවෙම ඇට තියෙන්නේ පැලවෙන්න.

ඒ වගේ වර්තමාන විපාකට ඇති කරන තණ්හාවයි ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යන්න හේතුව. ප්‍රතිසන්ධි විපාක කියන තැනට, කෙලින්ම තණ්හාව සම්බන්ධ වෙන්නේ නෑ. පටිච්චසමුප්පාදයේ මුල් අංගය පටන්ගන්නේ අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාර කියන තැනින්. මොකද? පෙර පිටිතයෙන් ප්‍රතිසන්ධි විපාක ටිකක් ඔය විදිහටම ලැබුණාම, ඒ ප්‍රතිසන්ධි විපාක නොදන්නාකම නිසා, අවිද්‍යාවෙන් කාමාවචර කර්මයක් කරලා කාමාවචර කර්මයට ප්‍රචාන්ති විපාක එතන හදාගන්න නිසා ඒ විපාකට තණ්හා වශයෙන් ඇසුරු වුන නිසයි අද මෙතෙක්ට ආවෙ.

අදත් ප්‍රතිසන්ධි විපාකය පිරිසිඳු නොදන්නා අවිද්‍යාව නිසා කර්ම රැස්කරගෙන කර්මයට විපාකයක් හදාගන්නොත්, මෙතනත් කාම මට්ටමේ සැප දුක් විඳලා ඒ විපාකටම තණ්හා කරලා, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යන්න වෙනවා. එතකොට අපිට එක කර්මයට දෙයාකාරයකින් විපාක ලැබෙනවා කියලා දත යුතුයි. දිට්ඨ ධම්ම සහ සම්පරායික. කාමාවචර කර්මයක් කළොත් දැන් කාම භාණ්ඩයන් ගෙනුත් සැප දුක් විඳින්න වෙනවා. ප්‍රතිසන්ධි වශයෙනුත් කාම භවයෙ උප්පත්ති වශයෙන් යනවා. දැන් රූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළොත්, අද රූපාවචර මට්ටමේ ධ්‍යාන උපද්දවාගෙන සැප දුක් විඳිනවා කියලා විපාකයකුත් ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යැමකුත් කියලා දෙකක් ම වෙනවා. මේ කර්මයට.

අද අරූපාවචර මට්ටමේ කර්මයක් කළොත්, අද අරූපාවචර ධ්‍යාන උපදවාගෙන දිට්ඨ ධම්මවත්, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් සම්පරායිකවත් දෙයාකාරයෙන්ම විපාකයක් විඳින්නට වෙනවා. කාමෙන් එහෙමයි අද

අවිද්‍යාවෙන් කර්ම රැස්කර ගන්නොත් කාමාවචර. ඒකට වර්තමාන ප්‍රචාන්ති විපාකය හැටියට කාමාවචර වර්තමාන විපාකත්, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් විපාකත්, කියලා දෙයාකාරයකින් විපාක විඳින්නට වෙනවා. දැන් අපිට පුලුවන් කම තියෙනවා ආපහු කාම භූමියෙම ඉන්නවද රූපභූමියට යනවද, අරූප භූමියට යනවද නැත්නම් අරිහත්වයටම පත්වෙනවාද කියන එකට ඉඩ තියෙනවා, මේ සීමා නොකරන ලද මනස කියන තැන.

හැබැයි හොඳට දකින්න මේ ටික පිරිසිඳු නොදැක ආපහු ගියොත් ආපසු යන අපි තුන් ක්‍රමයකට තමයි යන්නේ. කාමාවචර හෝ රූපාවචර හෝ අරූපාවචර මට්ටම, බාහිර ඉඳලා අධ්‍යාත්මික පැත්තට ඇවිල්ලා අධ්‍යාත්මිකයෙන් බාහිර පැත්තට යනකොට ඒ යන ගති ටිකක් තමයි කාමාවචර, රූපාවචර, අරූපාවචර කියන්නේ. ඒ යන කෙනාට දෙයාකාරයකින් විඳින්නට වෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ ලෝකයා එකම වේදනාවට දෙපාරක් දුක් විඳිනවා කියලා. මේ දැනුත්, ප්‍රතිසන්ධි වශයෙනුත් කියන දෙකකින්. ස්කන්ධ වශයෙනුත් කෙලෙස් වශයෙනුත් දෙයාකාරයෙන් දුක් විඳිනවා. එතකොට අපි අනිත් පැත්තට යන්න ගියොත්, ඒ යන ඔක්කොටම ආපහු කර්මය. චක්‍රය ආපහු හම්බවෙනවා. මේ දැනුත් ලෝකය කියලා එකක් හම්බවෙනවා. මරණයෙන් පස්සේ ප්‍රතිසන්ධියකුත් ලැබෙනවා.

අවිද්‍යාව නැති වුනොත් ලෝක නිරෝධයක් හම්බවෙනවා. එයාට කාම භවය, රූප භවය හෝ අරූප භවය, හම්බවෙන්නේ නෑ. තමා තුළ ස්කන්ධ ඉපිද නිරුද්ධ වෙනවා කියන ධර්මතාවයක් විතරක් පෙන්නවනවා තමන් තුළ. මොකද ඇත්ත එව්වරයි. බාහිර ඉඳලා තමන් තුළට තමන්ට පෙනෙනවා. පෙනෙන දේට ආපහු යන්නේ නැහැ. ඇත්තටම බලන්න දැන්, බාහිරයෙ ඉඳලා තමන්ට පෙනෙන බව වෙලා තියෙන්නේ, තමන්ට පෙනෙනවා කියලා, හිතටනෙ පෙනෙන්නේ. පෙනෙන්නේ බාහිරය කියලා පෙනෙන දේ කොහොමද ආයින් අර කෙළවරෙන් පටන් ගන්නේ. එහෙ ඉඳන් නම් පෙනෙන බව සම්පූර්ණ වුනේ පෙනෙන බව සම්පූර්ණවෙලා තියෙන්නේ තමන් ගාවට එතකොටනේ. එතකොට පෙනෙන දේ පෙනීමෙන් පස්සෙ ඉවර වෙනවා මිසක, නියම ඇත්ත තමයි ආපහු යන්න බැරි කම.

අපි කියමු හිස් වට්ටියක් දෙනවා අනුර මහත්මයාට, ඒ මහත්මයා වට්ටියට මලක් දාලා ඊළඟ කෙනාට දෙන්නෙ එයත් තවත් මලක් දාලා දෙන, දෙන, කෙනා එක මලක් දාල දෙනකොට දහදෙනෙක් ගාවට යන කොට මල් වට්ටියක් වෙලා. බුදු භාමුදුරුවන්ට පූජා කරන කොට මල් දහයක් තියෙන වට්ටියක් කියලා, අපිට අර පළවෙනි වට්ටිය දිනා බැලුව හැකිද, බුදුභාමුදුරුවන්ට පූජා කරන තැනදි, මල් දහය කියන වට්ටිය සම්පූර්ණ වුනේ බුදු භාමුදුරුවන්ට පූජා කරන්න ආසන්නම කෙනා ළඟදි මිසක, මල් දහයක් තියෙන වට්ටියක් ගැන බලන්න හෝ කතාකරන්න පුළුවන්ද මුලදි. ඒක අනුක්‍රමයෙන් පිරි පිරි ආවනේ.

ඒ වගේ රූපය කියන තැන ඉඳලා රූපයක් විඳලා, හඳුනලා, කල්පනා කරලා දැනගන්නවා කියන මට්ටමට එනකොටයි මෙනත සම්පූර්ණ වෙලා තියෙන්නේ. දැන ගත්තෙ අර රූපයයි කියලා එහෙට ඇඟිල්ල දික් කරන්න බෑ. අපි ඔක්කොම අනිත් පැත්තට කරන්නේ .

දැන් අපි නිකමට කියමු කකුල් හතරකුයි, ලෑලි කැල්ලයි මේ විදිහට තිබ්බ හින්ද නේද, අපි මේසෙ කිව්වෙ. මේසෙ කියලා කියන්න කකුල් ටික මෙහෙම තිබ්ලා උඩ ලෑලි කැල්ල මෙහෙම තිබ්ලා මේ ටික වැයවෙලා හැදුන හින්දා මේසෙ නේද? දැන් බලන්න අපිට කකුල් හතර උඩ ලෑලි කැල්ල තිබ්බ නිසා මේසෙ කිව්වා. ඊට පස්සේ මේසෙ කියන එක ඇත්ත වෙලා, මේසෙ ලෑල්ල, මේසෙ කකුල් කියලත් අපි බලනවා. දැන් අනිත් පැත්තට ගිහිල්ලා. අපි මේසේ ලෑල්ල, මේසෙ කකුල් හතර කියලා, දැන් එහෙම කියන්න සුදුසු ද කියලා බලන්න. දැන් මේ ලෑලි ටිකයි, කකුල් ටිකයි නිසා නම් මේසෙ, ආයින් මේසෙ කකුල් මේසෙ ලෑලි කියලා හම්බවෙනවාද. කවදාවත් නැහැ.

ඒ කියන්නෙ තව පැත්තකින් ගත්තොත් කොළයි, මුලුයි, එලයයි, අරටුවයි, අතු, ඉති, ඔය ටික ඔක්කොම වැය වෙලයි ගහක් කියලා යෙදුනේ. දැන් ගහේ කොළ, ගහේ පොතු , කියලා කියන්න, පොතු අයිති ගහ මොකක්ද කියන්න මට. දැන් මුලුයි, අතුයි, ඉතියි, කඳයි, ඔක්කොම හින්ද ගහ කිව්වා හරි. ඊට පස්සේ කියනවා, මේ ගහේ කොළ, ගහේ අතු, ගහේ පොතු, දැන් මේක බලන්න ආපහු ගිහිල්ලා නේද. මේක කෙලේසයක් නේද කියලා බලන්න, මේක සියුම් දර්ශනයක් ඔන්න ඔතනය අපිට ගුටිකන්න පුළුවන් තැන. ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, ශරීරය, කියලා

ස්පර්ශ ආයතන හය තියෙන තැන තමයි පුද්ගලයා. අපි මම කියලා කියනවා නම්, සත්වයෙක් කියලා කියනවා නම්, පුද්ගලයෙක් කියල කියනවා නම්, ඔය ස්පර්ශ ආයතන හයටනෙ අයිති වෙන්න ඕන. එක්කො රූප බලමින් ඉන්නවා, ශබ්ද අහමින් ඉන්නවා. ගඳ සුවඳ බලමින් ඉන්නවා. රස විඳිමින් ඉන්නවා කියල ක්‍රියාදාමයක් පිවිත්තය කියලා කියන්නේ.

දැන් බලන්න ඔය හයම ක්‍රියාත්මක කරන මම කෙනෙක් ඉන්නවා. රූප බලන්නේ මම, ශබ්ද අහන්නේ මම, ගඳ සුවඳ විඳින්නේ මම, රස විඳින්නේ මම, ස්පර්ශය විඳින්නේ මම, අරමුණු හිතන්නේ මම, කියලා හයම දන්නාවු මම කියලා හත්වෙනියෙක් ඉන්නවා. දැන් මේ හත්වෙනියා කොහේද ඉන්නෙ. ඕක තමයි මෙනත තියෙන වැරැද්ද. කෙලේසය. දැන් අපි දන්නාතුව ඇති මේ කැලි ටික, ආයතන හයෙන් නෙමෙයි අපි සැප දුක් විඳින්නේ, හයම එකතු කරලා ගත්ත මම කියන තැනිනුයි කාමය කියන එක විඳින්න පුළුවන්වුනේ. කැලි ටික එකතු කරලා මේසෙ කියන තැන දෝෂය නැහැ. මේසෙ කකුල්, මේසෙ ලෑල්ලෙන් තමයි අපි ජරාමරණ දුක විඳින්නේ, කොළ, අතු, ඉති, කඳ, නිසා ගහ කියන එක ප්‍රශ්න නැහැ. ඔය ටික නැතිවෙනකොට ගහ නැතිවෙනවා. ගහේ පොතු, ගහේ කොළ කියන තැනකින් තමයි අපි සැප දුක් විඳින්නේ ඔතන තියෙන කෙලේසෙ තමයි අර කොළ අතු ඉති නැතිවුනත් ගහ නැතිවෙන්නේ නැහැ කියන ප්‍රශ්නය තියෙනවා අපිට. මේ කැලි නැතිවුනත්, මේසෙ කැලි නැතිවෙන්නෙ නෑ. අපිට.

අපි ජීවත් වෙන්නේ කෙලේසයකින්. මුලු කාමය කියන එකම තියෙන්නේ, මුලු සැප දුක් විඳින එකම තියන්නෙ මානසික කෙලේසයකින් අපි ගාව. ඉතින් මේ කෙලෙස් ටිකෙන් සතුටු වෙන තාක් ඒ මට්ටමේ නිව සැපයක්ම විඳිනවා මිසක, ආදීනව ගොඩක් වෙච්ච, දුක් ගොඩක් විඳිමින්, විඳින සැපක් විඳිනවා මිසක.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වනවා කුෂ්ඨයක් කහන එකම තමයි තියෙන්නේ. කුෂ්ඨය කහනකොට ඇතිවෙන ආස්වාදය ටිකයි. ආදීනව ගොඩයි. කහලා ඉවර වුනාම තුවාලය එන්න එන්න වැඩි වෙන එකකුත් වෙනවා. ඇති වෙන දැවිල්ලකුත් පැය ගානක් තියෙනවා. ඒ වගේ ලෝකයාට ආස්වාදය බොහොම ටිකයි. ආදීනව බොහොම වැඩියි. මේ ඇහෙන රූපයක් බලලා සැප විඳිනවා කියන එක වක්කු සම්ඵස්සජා

වේදනා, එක මොහොතයි තියෙන්නේ. එබඳු මොහොතක සැපයක් වෙනුවෙන්, මේ ඇහැ දවසේ පැය විසිහතරක්ම රැක ගන්න වෙනවා. ආරක්ෂා කර ගන්න වෙනවා. පෝෂණය කරනවා කියන තැනකින් පෝෂණය කරලා, කරලා තමයි මෙහෙම සැපක් විඳින්නේ කියන තැනක තියෙන්නේ.

ඉතින් අපි පුළුවන් තරම් උත්සහවත් වෙන්න ඕන පුරාණ කර්මයට හම්බවෙව්ව විපාක කියන තැනින් නැවත කර්ම රැස් නොකරන මට්ටමට යත්ඩ පුළුවන්. ඒකට ක්‍රම දෙකක් තියෙනවා. එකක් තමයි පුළුවන් තරම් යම් යම් අදහස් වලින් මේ දිහා බලන්න එපා. අදහස් වලින් කියලා කිව්වෙ ගෙවල්, දූව, පුතා, අම්මා, තාත්තා කියලා මේවා බලන්න, බලන්න මේ විදිහටයි පේන්නේ.

ඊට පස්සේ මේ වැරැද්දෙන් නොබලනවා විතරක් නෙමෙයි. ඇත්ත බලනවා කියන තැනින් ඇස් ඉදිරිපිටට එන රූපයේ හැම වෙලාවෙම ඇහැට පෙනෙනවා, කියන තැන පවතින ඇත්ත ඇති හැටියට මෙනෙහි කරන්න හුරු වෙන්න. මෙනෙහි කරනකොට කරුණු දෙකක් වෙනවා. නූපන් ආශ්‍රව නූපදවනවා. උපන් ආශ්‍රව දුරු කරනවා, කියන එකකුත් සිද්ධ කරලා, උපන් ආශ්‍රව දුරුකරලා, නූපන් ආශ්‍රව නූපදිනවා කියන කාරණාව සිද්ධ වෙන විදිහට, ඇත්ත ඇති හැටියට මෙනෙහි කරනවා. එතකොට ඇත්ත දකිනවා. වැරැද්දෙන් නොදකිනවා. අපි මේ ඔරලෝසුව බිත්තිය කියලා දකින තාක්, නූපන් ආශ්‍රව උපද්දලා, උපන් ආශ්‍රව, වැඩෙන විදිහටයි අපි ජීවත් වෙලා තියෙන්නේ. භාවනාව කියලා එකකට කොටුවෙන්න එපා. අමුතුවෙන් ඕන නෑ. යම් විදිහකට හිතනවා.

අපිට උපන් ආශ්‍රව ධර්ම රන්, රිදී, මුතු, මැණික්, දරුවෝ, කියලා නොපෙනෙන වටිනා කමකින් පෙනෙන එකකුත්, පෙනෙන වටිනාකම වැඩි දියුණු වෙන විදිහටත් බලන්නේ නැතුව, නූපන් වටිනාකම නූපදින්නත්, උපන් වටිනාකම අඩුවෙන විදිහටත්, මේවා දිහා බලන්න. බලනකොට, බලනකොට මේවායේ තියෙන වටිනාකම අඩුවෙනවා. එතකොට අපිට තේරෙයි මේ වස්තූන්ගේ වටිනාකම් තිබ්ලා නෑ. වටිනාකම් ආරෝපණය කරගෙන මනසින් බලපු හින්දයි, අපිට මේ වටිනාකම් වෙලා තියෙන්නේ.

එකම විත්‍රය තියෙන කඩදාසිය බලපුවාම එකක් ඩොලර් 100, මේක ඩොලර් 50, කියලා මෙව්වරයි වටින්නේ කියලා බැලුවම වැඩි එක වටිනවා කියලා ඉක්මනට ගන්නේ ඒකයි. ඒ විදිහට බලපු නිසානේ නැත්නම් මෙනත තියෙන්නේ විත්‍රය. ප්‍රඥප්තිය. වටිනාකම තියෙන්නේ මනසෙ. නීතියක් දැම්මොත්, අද ඉඳලා මේ කොළය අවලංගුයි කියලා (ඩොලර් එක) පාරේ වැට්ලා තිබුනත් ඇහිඳින්නෙ නෑ. මොකද විත්‍රය ඕනවට නෙමෙයි තියෙන්නේ. විත්‍රය මත නෙමෙයි. ඒකෙ වටිනාකම දැනෙන්නෙ මනසට.

ලෝකයා වටිනවා කියද්දින්, නොවටිනවා කියද්දින්, ඒකේ ඇත්ත අපිට තේරුණොත් එව්වරයි තියෙන්නේ. මේ හැම දේකම වටිනාකම තියෙන්නේ අපේ මනසේ. ඒ වටිනාකම කියන්නේ වෙන මුකුත් නෙමෙයි. හොඳට දකින්න ආශ්‍රව කියලා. වටිනාකම් දැනෙනවා කියන්නෙ කෙලේසය, ආශ්‍රව. රන්, රිදී, මැණික්, දූව, පුතා, කියලා අඩු වැඩිකම් දැනෙන ගතියටයි ආශ්‍රව කිව්වෙ. නැතුව දූව්‍ය කාරණා ටිකට නෙමෙයි. කාමාශ්‍රව කිව්වෙ. ඔය වටිනාකම් ටිකට මනසේ දැනෙන, බාහිර වස්තූන් අරභයා විස්තර සහිත වටිනාකමක් දැනෙන කමටයි ආශ්‍රව කිව්වෙ.

අපි ආශ්‍රවයන්ගෙන් මෙහෙයවලා තියෙන්නේ, කෙලෙසුන්ගෙන් මෙහෙයවල තියෙන්නේ. අපිව සම්පූර්ණයෙන් පාලනය කරලා තියෙන්නේ කෙලෙස් ටිකෙන්. මේක ගන්න එපා. මේක ගන්නවා, මේක කළයුතුයි, කියලා සම්පූර්ණ කෙලේසයකින් තමයි පාලනය කරලා තියෙන්නේ. තමන්ට තමන් අයිති නෑ. අපිට අපිව අයිති නෑ. අපිව සම්පූර්ණ ක්‍රියාත්මක කරලා තියෙන්නේ කෙලේසය.

ඒකෙ අනිත් පැත්ත රහතන් වහන්සේලා කියන්නේ. සම්පූර්ණ පාලනය කරලා තියෙන්නේ, පරිහරණය කරලා තියෙන්නේ නුවණකින්. මේ කිසිම දේක වටිනා කමක් නැත්තේ, මේ කිසිම දේක නොඇලෙන්නේ වෙන මුකුත් හින්දා නෙමෙයි, ඒවා වටින්නෙ නැති හින්දා. වටිනා විදිහට නොබලපු හින්දා.

අපි පළඟැටියෝ වගේ දුක උපද්දවාගෙන, දුක් විඳලා තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ අපි ම වටිනාකමකින් බලලා, අපි ම වටිනාකමකින් බලපු හින්දා, වටිනාකමින් පෙනිලා මේ තියෙන්නේ. වටිනා වස්තු නැතිවෙලා දුක් විඳිනවා. වටිනා වස්තු නැතිවීමේ දුක් විඳින්නේ අපි. වටිනා වස්තු

තියෙන්නේ අපිට. ඒ මොකද වටිනා වස්තු උපදින විදිහට ලෝකය හදාගෙන. සංඛතං අභිසංඛරොත්තීති සංඛාරො සංඛතය සකස් කරලා පිළියෙල කරගන්නා නිසා සංඛතයි කියනවා අපි හදාගෙන තියෙන නිසා රූපං රූපත්තාය සංඛතං අභිසංකරොත්තීති සංඛාරො, වේදනං වේදනත්තාය, සංඥං සංඥත්තාය, සංඛාරං සංඛාරත්තාය විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණත්තාය බලන්න මොනතරම් ලස්සනට බුදු හාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවද කියලා අපි මනසේ හදාගෙන තමයි බාහිර හදන්නේ. රූපං රූපත්තාය සංඛතං අභිසංකරොත්තීති සංඛාරො සංඛාරය කිව්වේ මොකක්ද. රූපයක් රූපය පිණිස සකස් කර ගන්නා එකට සංඛාර කියලා කිව්වා, සංඛාර කියලා කිව්වේ, රූපයක් සකස්කර ගන්නා එකට.

අපි ගෙයක් හදනවා කියමුකො. ගෙයක් හදන්න ඉස්සෙල්ලා අපේ ඔලුවේ රූපයක් හදාගන්නවා. ප්ලෑන්. මෙතන්ටයි දොර, ජනේලය , මෙතනට ගේට්ටුව දාන්නේ කියලා. සංඛතය කියලා කිව්වේ චිත්‍රයක් හදාගන්නවා. මොකටද ඇතුළෙන් රූපං රූපත්තාය මෙහෙ රූපය හදාගන්නවා. දැන් හිත ඇතුළේ තියෙන රූපය බලාගෙන තමයි සතර මහා ධාතුව රාශි කරන්නෙ අවකාශයේ. ඒකනේ චුට්ටක් වැරදුනොත් බාසුන්නැහෙනට කැගහන්නේ, මම කිව්වේ මෙතනනෙ දොර දාන්න, ඇයි ඒක මෙතනට දැම්මේ මොකද තමන්ගේ හිතේ තියෙන රූපයේ තිබෙන ගොඩනැගිල්ලේ දොර තියෙන්නේ වෙන තැනක. දැන් බාසුන්නැහෙ සතරමහා ධාතුව රාශි කරලා තියෙන්නේ වෙන තැනක, හරි වැරද්ද පෙන්නුවේ ඒ හින්දනේ, තමන්ගේ බ්ලොක් එක මනසේ තියෙන හින්දනේ.

සංඛාරය කියලා කිව්වේ, කර්මය කියලා කිව්වේ, සකස් කිරීම තියෙන චිත්‍රයට, ගොඩනැගිල්ලට, ප්ලෑනට. මොකටද ඒ, රූපත්තාය. මෙහෙ රූපයක් හදන්න, ඒ විදිහටමයි මනසෙ තියෙන රූපයට, සතර මහා ධාතුව රූපයක් ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් හදන්නේ. අපි චිත්‍රයක් ඇන්දොත් බලන්න අපේ සිතේ තියෙන සටහනට නෙමේද කියලා, බාහිර හැදීම පිණිස මනසේ හදාගත්ත එකටයි සංඛතය කියලා කිව්වේ, සකස් කරගන්නා කියලා කිව්වේ.

වේදනාවත් එහෙමයි. වේදනං වේදනත්තාය සංඥං සංඥත්තාය සංඛාරං සංඛාරත්තාය විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණත්තාය කියලා ඔන්න ස්කන්ධ පංචකයම අපේ මනසෙ හදාගෙන තමයි මෙහෙ හොයන්න යන්නේ. ඉස්සෙල්ලා තමන් කාපු බීපු දේවල්වල සැපයක් සිහිකරලා තමයි, ආයි සැපයක් කියන එක උපද්දවා ගන්න යන්නේ, වේදනාවත් ඔය විදිහට එනවා.

අපිට පුළුවන් කමක් තියෙනවා කෙනා කෙනාට පුළුවන්කම තියෙනවා. ගොඩයනවාද නැද්ද කියන එක. අපිම මේක හොඳට හිර කරලා අල්ලගෙන අතඇරෙන්නෙ නෑනේ, අතඇරෙන්නෙ නෑනේ, කියලා හරියනව ද අපිම අල්ලගෙන අතඇරෙන්නෙ නෑනේ, අතඇරෙන්නෙ නෑනේ, කියනවා ඒකයි කියන්නේ අත හරින්නයි තියෙන්නේ. අතහරින හැටි දැනගන්න ඕන. අපිම ගෙවල්, දොරවල්, දූව, පුතා, කියලා අල්ලගෙන, මෙව්වර භාවනා කරනවා තාම අතඇරෙන්නෙ නෑනේ කියනවා. ඉතින් අතඅරින්නකො. ප්‍රශ්නෙ තියෙන්නේ අත හරිනවා කිව්වට, අත හරින ක්‍රම තියෙනවා, උපායන් තියෙනවා.

කිලෝ සීයක ලොකු ගලක් තතියෙන් උස්සන්න පුළුවන් ද බෑනේ. හැබැයි පුළුවන් ක්‍රම තියෙනවා. චේන් බ්ලොක් එකකින් හෝ ගලක් අඩයට තියලා ලියකින් හරි පුළුවන්. බැරි නැහැ උස්සන්න පුළුවන් ක්‍රම තියෙනවා. බැරි ක්‍රමවලට ගියොත් බෑ. ඒ වගේ කාමය අත අරින්න ක්‍රම තියෙනවා. අත අරින්න ඉස්සෙල්ල කාමය දැනගන්න කියනවා හොඳට. කාමංව පජානාති කාම සමුදයංව පජානාති කාම නිරෝධංව පජානාති කාමානං වේමත්තනා පජානාති කාමය කියන එක දකින්න. කාමය අතිවෙන හැටි දකින්න. ඇති තැන දකින්න, නැති තැන දකින්න, කාමයේ වෙනස, කාමයේ විපාකය, කාම නිරෝධ කරන ප්‍රතිපදාව දකින්න, මේ ටික දැනගත්ත කෙනාට කාමය නැති කෙරුව හැකියි. කාමය කියන්නේ මොකක්ද. හොඳට දකින්න. රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, පොට්ඨබ්බ මේවාට ආර්ය විනයේ කියන්නේ කාම ගුණ කියලා. මේවා අරහයා පුරුෂයාගේ සංකල්පය කාමය කියලා, ලෝකයාට කාමය වෙන්නේ මෙන්න මේක, නමුත් ආර්ය විනයේ කාමය කියන්නේ ඕක නෙමෙයි කියලා ලෝකයාට කාමය කියපු එකත් පෙන්නල, ඒ කාමය කියපු එකේ ආර්ය විනයේ කාමය කියන්නේ මෙතෙන්නටයි. මෙහෙමයි ආර්ය විනයේ කාමය කියන්නේ මෙන්න මේකයි. ලෝකයාට පසුබිම පෙන්නලා ඇත්තත් පෙන්නනවා.

මේ වටා පත කාම භාණ්ඩයක්, නමුත් බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා ආර්ය විනයේ මේකට කාමය කියන්නේ නැහැ. කාමගුණ සංකප්පො කාමෝ රාගෝ කාමෝ සංකප්ප රාගයයි, කාමය. එතකොට කාමය ඇති කරවන්න පුළුවන් හේතුවක් විතරයි මේ. ඔය විදිහට තේරුම් අරගෙන අර ගල උස්සන්න පුළුවන් ක්‍රමය තේරුම් අරගෙන, එහෙනම් මම කාමයන්ගෙන් මිදෙන්න කරන්න තියෙන්නේ මොකක් ද, කාමය අත අරින්න නම් මම කාමය ඇසුරු නොකර ඉන්න ඕනේ කියලා දන්නවා. කාමය ඇසුරු කළා වෙන්නේ මම මෙහෙම බැලුවා නම්, බැලුම් මාත්‍රයකින් ම කාමය ඇසුරු වුනානේද? මම මෙහෙම සිත් ඉපද්දුවේ නැත්නම් මට කාමය ඇසුරු වෙන්න විදිහක් නැහැනෙ. හොඳට දැනගෙන සිත් මාත්‍රයක් නුපදවීමෙන් මෙයා කාමය අයිත් කරනවා අනිත් කෙනා ලොරි පිටින් කාමය අයිත් කරන්න හදනකොට බාහිර, මෙයා සිත් මාත්‍රයක් උපද්දන එක විතරයි කරන්නේ.

ඉතින් මේ ස්පර්ශ ආයතන හය පරිහරණය කරනකොට සිහිය ඇතිව, නූපත් කාමය නූපදින, උපත් කාමය ප්‍රහීන වෙන විදිහෙ සිහි නුවණකින්, මේවා දිහා බලන්න හුරුවෙන්න. භාවනා කරනවා කියලා මුකුත් නැහැ. මුකුත් කරන්න ඕන නෑ. වෙනදා වගේ වටිනාකම් ඇතිවෙන විදිහට බලන්නෙ නැතුව, ධම්ම සංඥාවක් සිහි කරලා, ඒ ධම්ම සංඥාව ආරෝපණය කරගන්න මනසකින් රූපය දිහා බලන්න, ශබ්දය දිහා බලන්න ඔව්වරමයි කරන්න තියෙන්නේ. කාලයක් කරලා බලන්න මෙහෙම කරනකොට පෙර පසු මනස ලෝකය තුළත් ජීවත් වෙලා, ඉඩකඩම් මිල මුදලුත් හම්බත් කරලා, කෙලෙසුත් ගෙවිලා. හැබැයි, කෙලෙස් අඩුවෙන්න, අඩුවෙන්න පුද්ගලයෙක් කරනවා නෙවෙයි. අතහරින්න ඕන ටික අතහැරෙනවා. සීමා කරන්න ඕන ටික සීමා වෙනවා. ගන්න ඕන ටික විතරක් ගනියි. ඒ ධර්මතාවය විසින් අතහරවයි වෙහෙසකින් තොරව.

ප්‍රශ්නය - පෙර කර්ම අපි නතර කරනවානේ තැනකින් එතකොට ඉස්සර අපි කරපුවට විපාක දෙන්නේ කොහොමද ඒවා නැතිවෙනවද?

නැතිවෙනවා. හැමවෙලාවෙම වර්තමාන උපකාරය තිබුණොත් විතරයි අතීතයකට එන්න පුළුවන්. අතීතයේ මොන තරම් කුසල ධර්ම කරලා තිබුනත්, අපි දැන් අසත් පුරුෂ ඇසුරක් එක්ක නම් ඉන්නෙ, අර සත්පුරුෂ එකට උඩට එන්න ඉඩ නැහැ. එතකොට දැන් අසත් පුරුෂ ඇසුරක් නම්

තියෙන්නේ, සසර කළ අසත් පුරුෂ ගති තියෙනවා නම් ඒවා ඔක්කොටම එන්න ඉඩ හදලා තියෙන්නේ. අන්න කර්මය විපාක දෙනවා කියලා කියන්නේ ඒකට. කුසල ධර්මයක් නම් කරන්නෙ සසරේ අකුසල ධර්ම විපාක දෙන කොච්චර හේතු තිබුණත්, ඒකට වර්තමානේ ඉඩ නෑ. ඒ හින්දා වර්තමාන අවිද්‍යාවෙන් කර්ම හදාගන්න මට්ටමට එන කොට, පෙර කර්ම සම්බන්ධ වෙන්න පුළුවන්. වර්තමාන අවිද්‍යාව නැති කරනකොට පෙර කර්ම බහාලන්න ඉඩ නෑ. එහෙමම අහෝසි වෙනවා. අවිද්‍යාව හැමදාම එකයි. කර්ම හැමදාම එකයි. කර්ම වලට, අවිද්‍යාවට අතීත අනාගත කියලා එකක් නෑ.

අපි රූපයට සාපේක්ෂව අතීත අනාගත කියන්නේ, කර්ම කර්මමයි. වර්තමානයෙ සංවර වෙනකොට අවිද්‍යාව නිරුද්ධ වෙනකොට, ඔක්කොම කර්ම ටික අහෝසියි. අතීත කර්මයක් හැටියට හම්බවෙන්නේ, අතීත කර්මයක් නිසා, විපාක විදින්න පුළුවන් පරිසරය හැදෑන ටික විතරයි ඉතුරු වෙන්නේ. අනිත් ඔක්කොම ටික අතහැරෙනවා. මේ රූපය අරභයා යම් ගති ටිකක් තියේ නම්. ඒ ටික විතරක් ඉතුරු වෙනවා රූපය තියෙන හින්දා අනික්වා අත හැරෙනවා. අනිත් කර්ම ගති ඔක්කොම අහෝසි වෙනවා. අහෝසි කර්ම කියලා කියන්නේ ඒවාට.

හැම දෙනාටම තෙරුවක් සරණයි !

දුකින් මිදීමට දුක දැන දැක ගනිමු චතුරාර්ය සත්‍ය

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

පින්වත් ස්වාමීන්වහන්සේලාගෙන් අවසරයි! ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න, ගුණගරුක කාරුණික පින්වතුනි, අද මේ පුර පසළොස්වක් පොහොය දවසේ, අපි හැමදෙනාම මේ සුදානම් වෙන්නේ, අපිට හැකි පමණින්, අපිට ශක්ති වූ පමණකින්, ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේට ප්‍රතිපත්ති පූජාවෙන් පූජාවන් කරන්නටයි.

පින්වතුනි ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේත් බෝධි සම්භාර ධර්ම පුරන කාලයේ ඇස්, හිස්, මස්, ලේ දන් දීලා, නොයෙක් විදේ අනන්ත අපරිමාණ දුක් වේදනා විඳිමින්, එදා සම්බුද්ධ රාජ්‍යයට පත් වුණේ මේ ලෝකය තුළ දුක් විඳින ලෝක සත්වයා දුකෙන් මුදවන්නට ඕන කියන මහා කරුණාවෙන්. ලෝකේ පහළ වෙලා පන්සාළිස් වසක් ලෝකයේ වැඩ හිඳිමින්, ලෝක අර්ථ වර්යාවෙන් හැසිරෙමින්, තමන්වහන්සේ දැන අවබෝධ කරගත්ත ඒ සාමුක්කංසන දේශනාව ලෝකයට දේශනා කලා. ඒ තුළින් ලෝකය සුවපත් කළා. මොකක්ද පින්වතුනි ඒ සාමුක්කංසන දේශනාව කියලා කියන්නේ? තමන් වහන්සේ අවබෝධ කරගත්ත, පහළ කරගත්ත, ඇත්ත හතරක් තිබුණා. තථාගතයන් වහන්සේ ඇති කල්හිත් නැති කල්හිත් ලෝකයේ පවතින, ඒත් ලෝකයට නොපෙනෙන, ලෝකය නොදන්න, සත්‍යයක් තිබුණා. ලෝකයේ ඇත්තක් තිබුණා. ඒ ඇත්ත බුදුරජාණන් වහන්සේ අවබෝධ කරගෙන, මේ ලෝකයට ප්‍රකාශ කළා, ප්‍රකාශ කරනවා. මෙය දුකයි කියලා පෙන්නුවා. මෙන්න මෙහෙමයි දුක ඇතිවුණේ කියලා පෙන්නුවා. එවගේම දුක නැතිවෙන්නේ, දුක නිවෙන්නේ, දුක නිරුද්ධ වෙන්නේ මෙන්න මෙතනින් කියලා පෙන්නුවා. එවගේම දුක නැති කරන, දුකක් නිරෝධය සාක්ෂාත් කරන්නේ මෙන්න මේ මාවතේ ගිහිල්ලා කියලා මාවතත් පෙන්නුවා. ඉතින් එහෙම මේ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය දේශනා කරලා, ඇස් නැති ලෝකයට ඇස් දෙකක් වෙලා, ජීවිතේ යථා ස්වභාවය සිහි ගන්වලා, සද්ධර්මය නැමැති දඬු වැට පහන් ලෝකයේ තබලා, තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවන් පා වදාළා.

පින්වතුනි එදා මෙදා තුර බුදුරජාණන් වහන්සේ සතු සියලු බුද්ධ කෘත්‍යයන් කෘතීන් කරමින්, මේ මහා සංඝ රත්නය මේ සද්ධර්මය

මේතාක් දුරට අරගෙන ආවා. පින්වතුනි අද දවසේදී අප සැමදෙනාම ජීවත් වෙන මේ කාල වකවානුව වෙනකොට අද අපේ භාරයට, අපේ ජේන මානයට ඒ බුද්ධ වචනය ගෙනල්ලා තියෙනවා. පින්වතුනි අපේ යුතුකමක් ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සද්ධර්මය ලෝකේ පවත්වන එක. අපේ යුතුකමක් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සද්ධර්මය ලෝකයේ බබළවන එක. අපේ යුතුකමක් තථාගතයන් වහන්සේ දුකසේ අවබෝධ කළ සද්ධර්මය රැකගන්න එක.

සද්ධර්මය සුරකින්නට නම් පින්වතුනි, අපිට පුළුවන්කමක් නෑ, අධර්මයෙන් කඩු කිණිසි හෙලි අරගෙන සද්ධර්මය කවදාවත් රකින්න පුළුවන්කමක් නැහැ. සද්ධර්මය රකින්න නම් කෙනාකෙනාව රැකගන්න ඕන දැහැමි විඳිනට. ධර්මයේ සඳහන් විඳිනට. එහෙනම් අද දවසේදී සිහිපත් කරගන්න, අපි මහා විශාල වටිනා කටයුතු දෙකක් කරන්න සුදානම් වෙනවා. එකක් අපේ සංසාරික විමුක්තිය සාදා ගන්නට උපායක් කරන ගමන්, සම්බුද්ධ ශාසනයත් රකින්නට අද දවසේදී අපි උපකාර කරනවා, උපකාර කළා කියලා සතුටුවෙන්නට ඕන.

මං මතක් කලා සම්බුද්ධ ශාසනය රැකෙන්නේ කෙනාකෙනා සංයමය තුළ සිටීම මතයි. කෙනාකෙනා තුළ ප්‍රතිපත්ති ඇතිවෙව්ව මතයි. එහෙනම් අපි ප්‍රතිපත්ති ගරුක වෙනවා කියලා කියන්නේ, අපි මේ දහම ජීවිතය කරගන්නවා කියලා කියන්නේ එකම මොහොතක හරි, මේ සද්ධර්මය ලෝකේ තුළ එක මොහොතකට හරි ජීවත් කරවන්නට, පවත්වන්නට අපිත් උපකාර කළා, උත්සාහවන්ත වුණා කියන එකයි. ඒ නිසා හැමදෙනාම අද දවස පුරාවටම ඉතාමත් ඕනෑකමින්, බොහොම ශ්‍රද්ධාවෙන්, කවුරුවත් කෙරෙහි නොවෙයි ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අනන්ත අපරිමාණ ශ්‍රද්ධාවෙන්, ශ්‍රද්ධාව කියලා කියන්නේ බුදු ගුණ කිය කියා දවසම ඉන්න එක එහෙම නෙවෙයි. බුදුහාමුදුරුවෝ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව තියෙනවානම් අපි දක්ෂ වෙන්නට ඕන, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ඒ ප්‍රතිපත්තිය අත නොහැර අපේ ජීවිතය තුළ යොදාගන්නට.

එහෙනම් අද දවසේදී වෙනදා වගේ නෙවෙයි, වෙනදා අපි මේ හිතට හිතු මනාපේ තැන් තැන් වල යන්න දුන්නා. හිතට හිතෙන හිතෙන හැම අරමුණක් ගානෙම හිත දිව්වා. නමුත් අද දවසේදී ඊටත් වඩා ගොඩාක් වෙනස් අරමුණක් අපේ වෙන්නට ඕන. අද දවසේ අපි හිත, කය, වචනය කියන තුන්දොරම සංවර කරගන්නට ඕන. සංවර කරගෙන වෙනදා වගේ නොයෙක් විහිලු කරමින්, කතාබහ කරමින් ඉන්නේ නෑ. යම්කිසි වෙලාවක

කතාකළොත් අද දවසෙදි තව කෙනෙක් එක්ක, ඉතා දැහැමිම වචනයක් විතරයි කතාකරන්නේ. ඊටත් වඩා වැඩිතර හොඳයි ආර්ය තුෂ්ණිමිභූතභාවය. නිශ්ශබ්ද බව.

මං මතක් කරනවා, තව ටිකකින් භාවනා කරන හැටි, භාවනා කරන්නේ කොහොමද කියන කරුණ. ඒ අභගන්ත කරුණු වලට අනුව අද දවස පුරාවටම ඊට අනුව යෙදිලා ඉන්න තමුත් උත්සාහවත් වෙන්න ඕන. හොඳයි එහෙනම් දැන් අපි ටිකක් මෙතන ඉඳලා විචාරශීලීව කතාකරලා අපි දහම තේරුම් ගන්නට උත්සාහවත් වෙමු. ඇත්තටම, විශේෂයෙන්ම භාවනා කරනවා කියලා අපි ගොඩක් දෙනෙක් මොනවාහරි දෙයක් කරනවා.

නමුත් ඇත්තටම භාවනා කරනවා කියලා මොනවා හරි දෙයක් නෙමේ කරන්නට ඕන. භාවනා කරනවා කියලා මොකක්ද කරන්නට ඕන කියන එක ඉස්සෙල්ලා තේරුම් කරගන්න ඕන. ඊගාවට තියෙන දේ තමයි, භාවනාව කියලා කියන්නේ මොකක්ද කියන කරුණ හොඳට තේරුම් කරගන්න ඕන.

මුලින්ම අපේ ජීවිතයේ යථා ස්වභාවයට අපි පැමිණෙමු. අපි දැන් මේ භාවනා කරන්නට හදනවා වත් මේ කිසිම දෙයක් නෙවෙයි, දැන් අපි ඇත්ත ඇති සැටියෙන් අපේ ජීවිතේ තියෙන තැනින් පටන් ගමු. අපි හැමෝගේම ජීවිත වලට එක්තරා ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා. ගැටළුවක් තියෙනවා. බාහිරය තුළ, සමාජය තුළ, අපේ ජීවිත වල මොන විදියේ වෙනස්කමක් පෙනුණත්, මොන විදියේ නානත්වයක් පෙනුණත්, සැබෑවටම අපි මුහුණ දෙන, සැබෑවටම අපේ ජීවිතයේ පවතින යථාර්ථයක් තියෙනවා, දුක. මේ දුක කියන කාරණාව අපිට දුරු කරගන්නට ඕන. මේ දුක කියන කාරණාව නැති කරගන්නට ඕන. මේ දුකයි ලෝකයට ප්‍රශ්නය. මෙන්න මේ ප්‍රශ්නට පිළිතුරු හොයන්න තමයි අපි මේ අද සූදානම් වෙන්නේ.

නමුත් මෙතනදි, විශේෂයෙන් පැහැදිලි කරගන්නට තව එක් කරුණක් තියෙනවා. දුක කියන කාරණාව අපිට දකින්නට, දුක කියන කාරණාව ජීවිතේ තේරුම් ගන්නට බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නපු දර්ශනයක් තියෙනවා. ලෝකය තුළ අපි දැකලා තියෙනවා දුක. අඬනවා, වැලපෙනවා, දුක් දොම්නස් එනවා. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය මීට වඩා ටිකක් වෙනස්. අපි ඒක විචාරශීලීව කතා කරලා බලමු.

අපි දන්නවා එදා බෝසතාණන් වහන්සේ සිද්ධාර්ථ කුමාරයා උයනට යනකොට සතර පෙර නිමිති දැක්කා. ලෙඩෙක් දැක්කා. මහල්ලෙක් දැක්කා. මළ කඳක් දැක්කා. කලින් ඡන්ත ඇමතිගෙන් අහලා දැනගෙනත් තිබුණා අර ලෙඩෙක්, මහල්ලෙක්, මළකඳක් කියලා. නමුත් එදා, මේ සත්‍ය අවබෝධ කරගත්ත වෙලාවෙදි බෝධිවාක්ෂ්‍යය මුලදි සම්බුද්ධත්වයට පත්වුණාම දේශනා කලා, පුබ්බේඅනන්‍යස්සුතේසු ධම්මේසු වක්ඛුං උදපාදි ඥානං උදපාදි පඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලෝකෝ උදපාදි කියලා සිංහ නාදයක් කළා. පෙර නොඇසූ විරු දහමක් මට පහළ වුණා, පෙර නොඇසූ විරු දහම් ඇසක් පහළ වුණා කියලා කිව්වා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වචන දෙකක් කතා කරන්නේ නෑ. එදා ඡන්ත ඇමතිගෙන් අහලා තිබුණ එකම නම් මෙතනදි දැක්කේ, බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ වචනය මෙතනදි කියන්නේ නෑ, පෙර නොඇසූ විරු දහමක් දැක්කා කියලා.එහෙනම් ලෝකයේ හැමෝටම අපි මේ එදා ඡන්ත ඇමතිගෙන් අහලා දැනගත්ත ටික ලෝකයේ හැමකෙනකුටම දැනගන්න, දැකගන්න පුළුවන්. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දුක්ඛ ආර්ය සත්‍ය කියලා දැකපු ටික, ඒක බුදුරජාණන් වහන්සේගේ බුද්ධ ඥානයෙන්ම අවබෝධ කරගත්ත දෙයක්. අන්න ඒ ටිකයි අපි තේරුම් කරගන්නට ඕන. ඒ හින්දා අපි දැන් ජීවිතයේ යථාස්වභාවය පිළිබඳ, දුක ගැන නෙමෙයි, අපි ජීවිතේ ඇත්ත ඇති සැටියෙන් ටිකක් සම්මර්ෂණය කරලා බලමු.

දැන් මේ වෙලාවෙ ඉඳලා පැයක් එකහමාරක් හරි මේ කරුණු හොඳට තේරුම් යනකල්ම මෙය කියලා දෙන්නට මම උත්සහවත් වෙනවා. මේ මං දේශනා කරන අතරෙදි වුණත් ඕනම කෙනෙක්ට කොයි වෙලාවක හෝ ප්‍රශ්නයක් ඇති වුණොත් එවෙලෙම මගෙන් අහන්න. ඒක මට බාධාවක් වෙන්නේ නෑ. කරදරයක් වෙන්නේ නෑ. මට අවශ්‍ය මොනවහරි දෙයක් කියන්න නෙමෙයි. ඇත්තටම මේ පින්වතුන්ගේ ජීවිතවලට, සසරට සැතපිල්ල පිණිස, යමක් අවබෝධ කරන්නට, ඇත්තක් පෙන්නන්නටයි වුවමනා. ඒ හින්දා ඕනම වෙලාවක ඕනම ප්‍රශ්නයක් අහන්න. ඒක හිතේ තියාගෙන ඉන්නත් එපා. ඊටපස්සේ, අපි ඒ විදියට මේ ධර්ම සාකච්ඡාව ඉදිරියට අරගෙන යමු. එතකොට මං මතක් කලේ ඒකයි, දුක ගැන බලන්නත් එපා. අපි ජීවිතය ඇත්ත ඇති සැටියෙන් බලමු.

මොකද මං එහෙම කියන්නට හේතුව, සමහර කෙනෙක්ගේ අදහසක් තියෙනවා, බුදු දහම සර්ව සුභවාදී දහමක් කියලා. තව කෙනෙක්ගේ අදහසක් තියෙනවා, බුදු දහම අසුභවාදී දර්ශනයක් කියලා. ඇයි සුභවාදී කියලා කියන්නේ? කෙනෙක් කියනවා, බුදු දහමෙන් කියන්නේ, සැපක්

ගැන, සැප ලැබෙන පැත්තකට යන්න කියන්නේ කියලා. තව කෙනෙක් කියනවා. බුදු දහම මහා අසුභවාදී දර්ශනයක්, කන්දොස්කිරියාවක්.

මුළු ජීවිතයම දුකයි දුකයි කියලා විලාප දෙන දහමක් බුදු දහම කියන්නේ කියලා, මහා අසුභවාදී ඇඬියාවක් වගේ එකක් කියලා කියන අය ඉන්නවා. නමුත් මං මෙනෙදි මතක් කරනවා. බුදු දහම අසුභවාදී දර්ශනයක් වත් සුභවාදී දර්ශනයක් වත් නෙමෙයි. බුදු දහම යථාර්තවාදියි. අපි ඒ හින්දා ඇත්ත ඇති සැටියෙන් බලන්න ටිකක් උත්සහවත් වෙමු. කුමක් නිසාද? අපි මනුස්සයෝ නිසා. මනං උස්සසීති. මනුස්ස, උසස් මනසක් තියෙන නිසා, මනුස්සයා කියනවා උසස් මනසක් ඇති කෙනෙකුට සුදුසුයි විචාරශීලී බව. ඒ නිසා, හිතන්නට පුළුවන්කම ලැබීලා තියෙන්නේ, හිතන්න පුළුවන්කමට කැමති වෙව්ව හින්දයි. අද හිතන්න පුළුවන්කම භාවිතා නොකළොත්, ආපහු අපි හුරු කරනවා නොහිතන බව. ඒ හින්දා අද දවසේදි අපි විචාරශීලීත්වයෙන් අපේ ජීවිතේ දිනා ටිකක් බලමු.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලා, එදා බෝධිවාක්ෂය මුලදි අවබෝධ කරගත්ත දහම, පස්වග මහණුන්ට, ඒ ධම්මවක්කපවත්තන සූත්‍රය. අපේ මේ සත්‍ය ගවේෂණයට ඒකම අපි පාදක කරගමු. ඒවං තිපරිවට්ටං ද්වාදසාකාරං යථාභූතං ඥානදස්සනං සුචිසුද්ධං අහෝසි. මේ වට්ට තුනක් තියෙනවා. මේ වට්ට තුන, දොළොස් ආකාරයකින්, ඇත්ත ඇති සැටියේ දැක්කම මේ යථාභූත ස්වභාවය පිරිසිදු වෙනවා. එහෙනම් ජීවිත වල තියෙන ඇත්ත ඇති හැටියම කෙනෙකුට දකින්න නම්, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ කරුණු දොළහක් තියෙනවා. මෙන්න මේ කරුණු දොළහ සම්පූර්ණ වුණොත්, අන්න එයාට තමන් කවුද කියලා හඳුනාගන්න පුළුවන්, ජීවිතේ ඇත්ත ඇති හැටියේ දකින්න පුළුවන් කියලා. මොකක්ද ඒ කරුණු දොළහ? මොකක්ද ඒ තිපරිවට්ටය? තිපරිවට්ටය කියලා කිව්වේ වට්ට තුනක් කියලා කිව්වා. සත්‍ය ඥානය, කෘත්‍ය ඥානය, කෘත ඥානය කියලා, ඇත්ත මේකයි කියලා දැක්කා. ඇත්ත ක්ෂාත් කරගන්න ඕන එකක් කියලා දැක්කා. ඇත්ත ක්ෂාත් කළා කියලා දැක්කා. මොකක්ද ඇත්ත කියන එක, අපි ටිකක් නුවණින් බලමු.

දැන් මෙතන ඉඳලා මං මේ පෙන්නන දේ බුදුහාමුදුරුවෝ කිව්වට මේ පින්වතුන් ගන්න එපා. මම කිව්වත් ගන්ට එපා. මේ ස්වාමීන් වහන්සේලා හෝ මහා සංඝරත්නය කිව්වත් ගන්ට එපා. දැන් මේ හැම වචනයකින්ම මෙතන ඉඳලා පෙන්නන, තමන් තුළ මේ ධර්මය තියෙනවද, ඇත්තටම මේක මෙහෙමද කියලා තමන්ගේ ජීවිතේ දිනා බලන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලා මෙන්න මේ ඇත්තක් තියෙනවා, මේක මේ

ලෝකේ මනුස්සයෙකුටවත්, දෙවියෙකුටවත්, මාරයෙකුටවත්, බ්‍රහ්මයෙකුටවත්, කිසිම කෙනෙකුට නෑ. බෑ කියන්න එහෙම බෑ. මොකක්ද? දුක කියලා එකක් තියෙනවා. මොකක් ද? ජාතියි දුක්ඛා ජරාපි දුක්ඛා ව්‍යාධිපි දුක්ඛා මරණමිපි දුක්ඛං අප්පියෙහි සම්පයෝගෝ දුක්ඛෝ පියෙහි විප්පයෝගෝ දුක්ඛෝ යම්පිව්වංතලහති තම්පි දුක්ඛං සංඛිත්තේන පඤ්චළපාදානක්ඛන්ධ දුක්ඛා. දැන් අපි මේ දහම කියනවනේ, ඔය වචන ටික, ඕක අපි දැකලා තියෙනවද අපේ ජීවිතේ තියෙනවා? අද හැර හැම මොහොතකම තියෙනවා දැකලා තියෙනවද? නෑ. එහෙම දැක්කොත් ඇත්තටම ජීවිත කලකිරෙනවා අපේ.

අපි හොඳයි ටිකක් බලමු. ඕක බුදුරජාණන් වහන්සේ හරි ලස්සනට විස්තර කරනවා. සංයුත්ත නිකායේ ආදීත්ත කියලා සූත්‍රයක් තියෙනවා. මෙන්න මේ සූත්‍රයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා මහණෙනි, මේ ඇස ඇවිල ගන්නා ලදී. රූපය ඇවිල ගන්නා ලදී. කන ඇවිල ගන්නා ලදී කියලා. කුමකින් ඇවිල ගන්නා ලදිද? ජාතියෙන්, ජරාවෙන්, ව්‍යාධිය, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායසයන්ගෙන් ඇවිල ගන්නා ලදී කියලා. අපිම දැන් මේක සිහිකරලා බලමු.

හැමෝම දැන් නුවණ තියෙන කෙනාටත් නුවණ නැති කෙනාටත් මේ ලෝකයේ ඕනම කෙනකුට පවතින හමුවෙන ඇත්තක් වෙන්න ඕන මේක. අපි නිකන් සිහි කරලා බලන්න මේ ඇහැ ගැන. පින්වතුනි මේ ඇහැ කියන එක හේතුවකින් හටගත්ත එකක්. හැමෝම තමන් කෙරෙහි ඇත්ත ද මේ කියන වචනය කියලා බලන්න. බුදුහාමුදුරුවෝ කිව්වට නෙමේ. මේ දේශනා කරන හාමුදුරුවෝ කියනවට නෙමේ. මේ කන බොන ආහාරය නිසා හටගත්ත එකක්. පුරාණ කර්ම ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත එකක් මේ ඇහැ කියලා කියන්නේ. ඒකෙන් බත් පිගන් අරං මේකට දාන්න බැරි.

ඕන්න ඇහැ හේතුවෙන්ගෙන් හටගත්ත එකක්. ජාතිය ස්වභාවකොට හටගන්න එකක් ඇහැ කියන්නේ. හොඳයි මේ ඇහැ දිරන්නේ නැද්ද? ඇස් නොපෙනී යන බව වෙන්නේ නැද්ද ටික ටික? ඇහේ මහලු බවක් දිරන බවක් පෙන්නේ නැද්ද? එහෙනම් ඇහැ ජරාව ස්වභාවකොට ඇති ධර්මයක්. හොඳයි මේ ඇහේ නොයෙක් ලෙඩ රෝග හැදෙන්නේ නැද්ද? එහෙනම් මේ ඇහැ දිරාගිය ස්වභාවයකට ඇති ධර්මයක්, ලෙඩ රෝග ස්වභාවයකට ඇති ධර්මයක් නෙමෙයිද? හොඳයි මේ ඇහැ බිඳෙන බවක් නැසෙන බවක් වෙන්නේ නැද්ද කවදහරි? එහෙනම් මේ ඇහැ මරණ ස්වභාවයකොට ඇති ධර්මයක් නෙමෙයිද? හොඳයි මේ ඇහැ තියෙනකොට අප්‍රිය අමනාප ස්පර්ශ වැඩෙන්නේ නැද්ද? ලැබෙන්නේ නැද්ද? එහෙනම් මේ අප්‍රියත් හා එක් වීමේ

දුක ගෙනදෙන ධර්මයක් නෙමෙයිද ඇහැ? හොඳයි මේ ඇහැ තිබුණොත් ප්‍රිය මනාප රූප නැති බැවින් එන දුක් දොම්නස් එන්නේ නැද්ද? එහෙනම් මේ ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීමේ දුක හදන ධර්මයක් නෙමෙයිද මේ ඇහැ? හොඳයි මේ ඇහැ නිසා තමන්ට හරි අනුන්ට හරි මේ ලෝකෙ තුළ කෙනෙක් ශෝක කරන බවක් අඩන බව විලාප දෙන බව වෙන්වේ නැද්ද. මේ ඇහැ නිසා? එහෙනම් මේ ඇහැ කියලා කියන්නේ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෝමනස්ස ධර්මයක් නෙමෙයිද? මේ ඇහැ කියන එක පවත්වගන්න අපි මොනතරම් උත්සාහවත් වෙනවද? මේ ඇහැ රැකගන්න අපි වෙහෙසෙනවා නේද? යමක් රකින්න උත්සාහයක් තියෙනවනම්, එතැන වෙහෙසක් නැද්ද?

එහෙනම් මේ ඇහේ පරිහරණයම අපිට දුක නැද්ද? හොඳට සිහි කරලා බැලුවොත් පින්වතුනි, අපිට පෙනෙනවා මේ ඇහැ කියන්නේ ජාතිය ස්වභාවකොට ඇති ජරාව ස්වභාවකොට ඇති ව්‍යාධි ස්වභාවකොට ඇති මරණය ස්වභාවකොට ඇති සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස ස්වභාවකොට ඇති ධර්මයක් කියලා.

හොඳයි ඒ වගේ සිහි කරලා බලන්න මේ කන දිහා. මේ කනේ ඉපදෙන ස්වභාවයම පින්වතුනි, අපිට දුකක්. මේ කන කියන එක හේතූන්ගෙන් උපන්න ධර්මයක්. කනබොන ආහාරය නිසා පුරාණ කර්මය නිසා උපන්න ධර්මතාවයක්. එහෙනම් මේ කන හේතු ප්‍රත්‍යයයි. ඉපදීම ස්වභාවකොට ඇති ධර්මයක්. හොඳට නුවණින් බලන්න, මේ කනේ දිරන බවක්, මහලුවෙන බවක්, කන් නැසීමට යන බවක් නැද්ද? තියෙනවා. එහෙනම් මේක ජරාව නෙමෙයිද? මේ කනේ නොයෙක් ලෙඩ රෝග හැදෙන්නේ නැද්ද?

එහෙනම් මෙතන ලෙඩ වීමේ දුකක් එන්නේ නැද්ද කන නිසා? එනවා. එහෙනම් මේ කන කවදහරි නෑසෙන දවසකට එන්නෙ නැද්ද? එනවා. මේ කන නිසා අප්‍රිය අමනාප සද්ද ගැටෙන්නේ නැද්ද? ප්‍රියමනාප සද්ද නැතිවීමේ දුක එන්නේ නැද්ද? මේ කන නිසා ශෝක කරන්නට, අඬන්නට, වැලපෙන්නට වෙන කරුණු ලැබෙන්නේ නැද්ද අපිට? එහෙනම් කන කියන එක හොඳට නුවණින් සිහි කරලා බලන්න, ජාතිය ස්වභාවකොට, ජරාව ස්වභාවකොට, ව්‍යාධිය ස්වභාවකොට, මරණය ස්වභාවකොට, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීම, අප්‍රියයන් හා එක් වීම ස්වභාවකොට, සෝක කිරීම, හැඬීම, වැලපීම ස්වභාවකොට ඇති ධර්මයක් නෙමෙයිද? ඒ වගේමයි පින්වතුනි, මේ නාසය, දිව, ශරීරය, හිත ගැන බලන්න. මේ ධර්මතා ටිකක් අර ඉස්සෙල්ලා කිව්ව න්‍යායෙන්ම දැනගන්න ඕන.

දැන් හොඳට බලන්න, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලා, ජාතිපි දුක්ඛා ජරාපි දුක්ඛා ව්‍යාධිපි දුක්ඛා මරණමිපි දුක්ඛං අප්පියෙහි සම්පයෝගෝ දුක්ඛෝ පියෙහි විප්පයෝගෝ දුක්ඛෝ යම්පිච්චං නලහති තම්පි දුක්ඛං සංඛිත්තෙන පඤ්චළපාදානාක්ඛන්ධ දුක්ඛා දැන් මේ දුක අපි පිටතින් නැතිනම්, ඉඳලා හිටලා අපිට ඇති වෙන එකක් හැටියට දකින්නේ අපි, ලෝකේ. නමුත් බුදුහාමුදුරුවෝ දැක්කා මේ ලෝකේ කාටවත් නොදැක්ක ඇහැකින් මේ ජීවිතයේ යථාර්ථය.

පින්වතුනි, හොඳට මෙන් මේ ටික හිතන්න. පළඟැටියා දුකට කැමතිද? නෑ. පළඟැටියා කැමති සැපට නේද? කැමති සැපට. හොඳට හිතන්න මේ ටික. මං මේ කතාකරන වචනයක් වචනයක් ගානේ පිටිපස්සෙන් එන්න. පාඩුවක් වෙන්නේ නෑ. පළඟැටියා කවදාවත් කැමති නෑ දුකට. පළඟැටියා කැමති සැපට. එයා හරි ආසයි පහන් දැල්ලට. එයාගේ අදහස තියෙන්නේ පහන් දැල්ල සැපක් කියලා. තමන් ආස කරන දේ, කැමති දේ ලබාගන්නවා කියලා කියන්නෙ, පහන් දැල්ලට පනිනවා. පනිනකොට මොකද වෙන්නේ? දුක එනවා. එයා නොදන්නවා වුණාට, එයා නොදැක්කා වුණාට පහන් දැල්ලේ තියෙනවා යථාර්ථයක්.

ගින්න කියන එක හැමදාම පව්ටුයි. පව්ටු ස්පර්ශයක් තියෙන්නේ. විපරිත අදහසක් ඇති කරගෙන ඒකට වැටුණා කියලා, නොපිච්චී ඉන්නේ නෑ. පිච්චෙනවා. දුක එනවා. නමුත් මෝඩකම කොච්චරද? ආපහු දුක්ඛෙ අඥානං. දුක දන්නේ නෑ. ආපහු මොකද කරන්නේ? ඒ දුක් වූ දෙය සැපයි කියලා අදහස ඇති කරගෙන මැරෙනකම්ම ඒකට පනිනවා. මතක තියාගන්න ඒ පළඟැටියා දුකට කැමති හින්දා නෙමෙයි ඒකට ගියේ. සැපට කැමැත්තෙන්. ඒ සතා එහෙම කළා. එයාගේ මෝඩකම. එයා දන්නේ නෑ, අපි දන්නේ. නමුත් අපි දන්නවද එයා කරපු දේ අපි කරනවා කියලා. අපි කවුරුවත් කැමති නෑ දුකට. අපි ඔක්කොමලා කැමති සැපට. නමුත් අපි ඇහැට කැමතියි. අපි දන්නේ නෑ ඇහැ කියන එක දුක කියලා.

පළඟැටියා දන්නේ නෑ ගින්න කියන එක දුක කියලා. එයා දුකට කැමති නෑ. කැමති ගින්නට. ඒ වගේ අපි කැමති නෑ දුකට නමුත් අපි කැමතියි ඇහැට. අපිට නුවණක් ආවේ නෑ. ඇස් දෙකක් තිබුණේ නෑ. ඇහැ කියන්නේ ජාතිය ස්වභාව, ජරාව ස්වභාව, ව්‍යාධිය, මරණය, සෝක, පරිදේව, දුක්, දොම්නස් ස්වභාවකොට ඇති ධර්මයක් කියලා.

අපේ ශාස්තෘන් වහන්සේගේ වචනයෙන්, අපි වචනට කියනවා, බුදුහාමුදුරුවෝ, අපේ ශාස්තෘන් වහන්සේ අපි ශ්‍රාවකයෝ කියලා, ඒත් හරි

සෝවනියයි පින්වතුනි, බුදුහාමුදුරුවෝ අපේ ශාස්තෘන් වහන්සේ වුණාට බුදුහාමුදුරුවන්ගේ වචනය අපි අරගෙන තියෙන බව අපිට පෙනේනේ නෑ. බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්නවා. ඇහූ කියන එක ජාති, ජරා, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්සයන්ගෙන් පීඩා විඳින ධර්මතාවයක් කියලා. නමුත් අද අර පළඟැටියා වගේ අපි සැප කියලා දකින්නේ බුදුහාමුදුරුවෝ දුකයි කියපු දේ නම්, පින්වතුනේ, අපි බුදු දහමෙන් කොච්චර ඇතද? බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ශාසනෙන් අපි කොච්චර ඇතද? අපි වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම බෞද්ධයි කියන්න සුදුසුද? හිතන්න, මේක සුදුසුයි මනුස්සයෙකුට. බුදුහාමුදුරුවෝ කිව්වට නෙමේ, අපේ ජිවිතවලට සුදුසුයි. ප්‍රඥාව ඇති ඇත්තෙකුට සුදුසුයි.

එහෙනම් හොඳට හිතන්න, පළඟැටියා කරපු දේ අඩුවක් තියෙනවද අපේ ජීවිතේ තුළ කියලා. අපි කවුරුවත් කැමති නෑ. කිසිම කෙනෙක් කැමති නෑ මේ ලෝකේ දුකට. නමුත් හැමෝම ඇහැට කැමතියි. බුදුහාමුදුරුවෝ බොහොම ලස්සනට ඕක සතිපට්ඨාන සූත්‍රයේ පෙන්නනවා. තණ්හාව උපදින්නේ කොහෙද? තණ්හාව පවතින්නේ කොහෙද? වක්ඛුං ලෝකේ ප්‍රියරූපං සාතරූපං එන්නේසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්තනිවිසමනා නිවිසති. මේ ඇස ලෝකයට ප්‍රිය ස්වභාවයක්. මධුර ස්වභාවයක්. මේ තණ්හාව ඇති වෙනවනම් මෙහි ඇති වෙන්නේ, පවතිනව නම් මෙහි පවතින්නේ. කියලා පෙන්නවා. කන, දිව, නාසය, ශරීරය, මනසත් පෙන්නවා.

ඊට පස්සේ නිවන පෙන්නවා, දුක්ඛ නිරෝධ ආර්ය සත්‍යය. මොකක්ද? වක්ඛුං ලෝකේ, වක්ඛු කියන්නේ ඇහැ. වක්ඛුං ලෝකේ ප්‍රියරූපං සාතරූපං එන්නේසා තණ්හා නිරුජ්ජමානා නිරුජ්ජති හේ පහියමානා පහියති. ඇහැ ලෝකේ ප්‍රිය ස්වභාවයක්, මධුර ස්වභාවයක්. තණ්හාව නැතිවෙන්නට ඕන, කොහෙද? මෙන්න මෙහෙ නැතිවෙන්නට ඕන. නිරුද්ධ වෙන්නට ඕන මෙහි.

නමුත් ඇහැ, කන, දිව, නාසය, ශරීරය හොඳට තබාගෙන, ඒක පරිහරණය කරන පුද්ගලයින්ගේ තණ්හාව නැති කරන්නයි අපි යන්නේ. නමුත් ජීවිතේ අවබෝධයක් ආවහම, මේ ආයතන ටිකේ අදහස ගත්තහම පුද්ගලභාවය නැති වෙනවා මිසක, ආයතන ටික පරිහරණය කරද්දී, වෙනම පුද්ගලභාවයක් නැතිකරන්න හදනවනම් මේකයි සසංඛාරික බව, පුද්ගලභාවය කියන නුවණ අපිට ලැබෙන්නට ඕන. මෙතනදි මං මේ පෙන්නන කරුණ සමහර අවස්ථාවන්හි ගැඹුරු වෙන්නට පුළුවන්, ඒ

නිසයි මං කිව්වේ හැම කෙනෙකුටම අවස්ථාව තියෙනවා ඕනම වේලාවක මගෙන් ඕනම ප්‍රශ්නයක් අහන්නට.

එහෙනම් හොඳට ජීවිතේ ගැන සිහි කරලා බලන්න, ගතානුගතිකව දුටන සමාජ රටාවකට අනුව යන්නේ නැතුව, ඇත්තටම අද දවසේ තරාගතයන් වහන්සේගේ වචනයට ආදරෙන් හිත තබා. පළඟැටියා දුකට කැමති නැති වුණාට මෝඩකමට දුකට පනිනවා වගේ දෙයක් නෙමෙයිද අපි කරන්නේ? අපිට දුක්බේ අඥානං බවක් නේද තියෙන්නේ? අපි දුක දන්නේ නෑ නේද? ඇයි? අපි සැපට කැමතියි. දුකට කැමති නෑ. සැපට කැමති අපි ඇහැට, කනට, දිවට, නාසයට, ශරීරයට කැමතියි. ඇහැ, කන, දිව, නාසය, ශරීරය, සිත කියන එක ජරාව, ව්‍යාධි, සෝක, මරණ, පරිදේව ධර්මයක් නම්, අපි අන්තිමට කැමති වෙලා තියෙන්නේ, බැඳිලා තියෙන්නේ, ඇලිලා තියෙන්නේ, මොකේද? දුකේ. යමෙක් දුකට තණ්හා කරන කොට, දුකට කැමති වෙන කොට, දුක මම, දුක මගේ කියන කොට දුකෙන් මිදෙයිද? මිදෙන්නේ නෑ.

ඕක බලන්න ඕනනම් ගිහිල්ලා බොහෝම ලස්සනට බුදුරජානන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මජ්ඣිම නිකායේ චූළසච්චක සූත්‍රයේ සච්චක කියන පඬිතුමා එක්ක වේව්ව විවාදයකදි අන්න එතන යමෙක් දුක මම, දුක මගේ, දුක මගේ ආත්මයයි කියනවානම් එයා දුකෙන් මිදෙයිද කියලා අහනවා නෝහේනං හන්නේ ස්වාමීණී මිදෙන්නේ නෑකොහෙන් වෙන්න ද? කියනවා. ඇහැ මම මගේ ආත්මයයි කියලා අපි ගන්නේ පින්වතුනි බුදුදහම නොදන්න හින්දා, බෞද්ධකම හරිහැටි පිහිටලා නැති හින්දා. එතකොට අපි හරියට දැක්කා නම්, ඇහැ කියන එක කන, දිව, නාසය, ශරීරය කියන්නේ මෙන්න මේ වගේ ස්වභාවයක් කියලා, ඇත්තටම තණ්හාව නැතිකරන්න වෙන ප්‍රතිපදාවක් ඕන නෑ. තණ්හාව කියන එක ඉබේම නැතිවෙනවා. එතකොට, එහෙනම් මේ ආයතන ටික දුකයි කියලා අපිට පිළිගන්න පුළුවන් ද?

දැන් අපි සහේතුක කියන එකට එමු. බුදුහාමුදුරුවෝ කිව්වට නෙමෙයි ඇහැ මේ වගේ ධර්මතාවයක, මෙහෙම මෙහෙම වෙන්න පුළුවන් ධර්මතාවයක් කියලා අපිමයි තීරණය කරලා අපිමයි බැලුවේ නේ? එහෙනම් අපිට ඔප්පු වුණා නේද ඇහැ කියන එකේ යථාස්වභාවය? එහෙනම් ඇහැට කැමති වුණා කියලා කියන්නේ අපි මොකේද කැමති වෙලා තියෙන්නේ? ජාතිය, ජරාව, ව්‍යාධි, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක, දොමනස් වලට කැමතියි. කැමති අපිට ඒවා ලැබුණොත් පුදුමයක් ද? නොලැබුණොත් ද පුදුම වෙන්න ඕන ලැබුණොත් ද පුදුම වෙන්නට ඕන?

පහනට පනින පළඟැටියා පිවිටුනොත් ද පුදුම වෙන්නට ඕන නොපිවිටුනොත් ද? නොපිවිටුනොත්.

එහෙනම් ඇහැ, කන, දිව, නාසය, ශරීරය, හිත මගේය කියලා මම කියලා මගේ ආත්මය කියලා ඇසුරු කරන මේ ලෝකේ අඩන, විලාප දෙන, කෑ ගහන, සිහි නැතිව වැටෙන දේවල් වුණොත් ද පුදුමේ නැත් ද? නැතිවුණොත් නේ පුදුම වෙන්නට ඕන නේ? මොකද එබඳු ස්වභාවය උරුම කරගෙන ඉන්න කෙනා එබඳු ස්වභාවයට පත්නොවිය යුතු වුණොත් තමයි පුදුම වෙන්නට ඕන. මේ දහම නොදැනිවිව නිසයි අපිට පුදුම. එහෙනම් ඕනින දැන් බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කලා මෙන්න මේක තමයි දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය කියලා. බලන්න ටිකක් මං මේ කියන දේ කරන්න පුළුවන් ද කියලා. පෙරලෙන දෙයක් ඇතුලේ නොපෙරලී ඉන්න පුළුවන් ද? උඩ ඉඳන් එන බෝලයක් හරි වාහනයක් හරි පෙරලිගෙන එනවා, අපි ඒක ඇතුලේ ඉන්නේ. නොපෙරලී ඉන්න පුළුවන් ද? පෙරලෙන දේ ඇතුලේ නොපෙරලී ඉන්න පුළුවන්කමක් නෑ.

ඒ වගේ පින්වතුනි මේ දුක උපන්නා නම්, මේ දුක ඇතුලේ දැන් දුක් නොවී ඉන්න පුළුවන්කමක් නෑ. දුක එනවා. පෙරලෙන දේ ඇතුලේ නොපෙරලී ඉන්න බෑ. මේ බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්නන්නේ මොකටද? දුකේ කලකිරෙන්නට. ලෝකයා මේ දුක, දුක හැටියට නොදැක්කොත් කවදාවත් කලකිරෙන්නේ නෑ. අපි මේ කලකිරෙන්නේ නැත්තේ ඇයි? අපිට ඇත්තටම දුක දන්නේ නෑ. දුක්බේ අඥානං. දුක දැන ගන්නොත් දුකේ කලකිරිලා දුකෙන් මිඳෙනවා කියන එක පුදුමයක් නෙමෙයි.

දැන් අපිට අද හරි පුදුමයක් නේ මහණ වුණත් පුදුමයක්. අපිට ඇත්තටම අපේ දර්ශනයට පුදුමයක් නොවුණොත් තමයි පුදුම. පළඟැටි දර්ශනයක් නේ අපිට තියෙන්නේ. එතකොට පෙරෙලෙන දේ ඇතුලේ නොපෙරලී ඉන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ඒවගේ දුක ඇතුලේ දුක්නොවී ඉන්න පුළුවන් කමක් නෑ.

අපි පොඩි කතාවක් උපමාවක් අරන් බලමු. ඔන්න මහ විශාල ලොකු ගිනි ගොඩක් දැන් ඒ ගිනි ගොඩ ඇතුලට දෙන්නෙක් ඇතුල් වෙනවා. ඇතුල් වෙලා එක්කෙනෙක් මොකද කරන්නේ ගිනි ගොඩේ ඒ පැත්තට මේ පැත්තට ඒ පැත්තට මේ පැත්තට පැන පැන නොපිවිව ඉන්න උත්සහවත් වෙනවා. කෙනෙක් කිසිම උත්සහයක් නෑ අත් දෙක බැඳගෙන ඔහේ ඉන්නවා. දැන් මේ දෙන්නගෙන් කවුද පිවිටෙන්නේ කවුද නොපිවිටෙන්නේ? කවුද පිවිටෙන්නේ නැත්තේ? එහාට මෙහාට පැන

පැන ගින්න ඇතුලේ බේරෙන්න උත්සහවත් වෙන කෙනා පිවිටෙනවද නැද්ද? පිවිටෙනවා. කිසිම උත්සහයක් නැතුව ඉන්න කෙනා? එයත් පිවිටෙනවා. ගින්න ඇතුලට ගිහිල්ලානම් ගින්න ඇතුලේ නම් ඉන්නේ ගින්නෙන් බේරෙන්න උත්සහවත් වුණත් නොවුණත් පිවිටෙනවා කියන එක අමතක කරන්න එපා. පිවිටෙනවාමයි. ඒකයි ඒකට දුක කියන්නේ. ඒක ඇතුලේ බේරෙන්න කුමයක් තිබුණානම් දුක කියන්න ඕක නෑ ඒකට. එහෙනම් ඒක තුළ සැප තියෙනවා කියලා කිව්වට කමක් නෑ.

බුදුහාමුදුරුවෝ නොකියා ඉන්නේ නෑ. බුදුහාමුදුරුවෝ ලෝකය දුකයි කියලා කිව්වේ කියන්න නැතක් නැති හින්දා තමයි. ඒවගේ අපේ ජීවිත දිහා බලන්න හොඳට. අපි වගේම ඇහැ, කන, දිව, නාසය, ශරීරය මම කියාගත්ත මගේ කියාගත්ත දුක නොදන්න මේ ලෝකේ අය ඉන්නවා, දුක නැතුව ඉන්න රස්සාවල් හොයනවා. මිල මුදල් හොයනවා. ගෙවල් දොරවල් හදනවා. යානවාහන ගන්නවා. ඉඩකඩම් ගන්නවා. දරුමල්ලෝ හදාගන්නවා. ඇයි මේ? දුක නැතුව ඉන්න. තවකෙනෙක් ඉන්නවා අපි ලොකේ දන්න විදියට සම්මත විදියට හරිම කම්මැලියි. කුසිතයි. කාලකණ්ණි විදියට ගතකරනවා. දැන් මේ දෙන්නා දිහා බලන්න, දුක නැතිව ඉන්න හොඳට ධනය එකතු කරලා කෝටි ප්‍රකෝටි ගණන් තියෙන කෙනා ඉපදෙන්නේ නැද්ද? එයාට ඉපදීම ස්වභාව නැද්ද? ලෙඩවීම, මහලු බව, මරණය, අප්‍රියයන් හා එක්වීම, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීම, හිතු දේ නොලැබීමේ දුක එයාට නැද්ද?

හොඳයි අපි කුසිතයි, කිසිම උත්සාහයක් නෑ, මහා කම්මැලි, කාලකණ්ණියෙක් කියන කෙනා දිහා බලන්න. මෙයා ලෙඩවෙන මහලුවෙන බව අත්විඳින්නේ නැද්ද? මොකද්ද මේකේ අර්ථය? පින්වතුනි මේ ලෝකේ දුක කියන්නේ මේ ලෝකේ සැප නැති බව කියලා කියන්නේ ඉස්සෙල්ලා කියපු ටිකම නෙමෙයිද?

කෝටි ප්‍රකෝටි නෙමේ වක්‍රවර්ති රජකම තිබුණත් එලක් තියෙනවද ඉස්සෙල්ලා වගේ කෙලෙසුනානම් අපේ ජීවිතේ? සැප කියන්නේ මේ ටික නැති බව මිස මේ ටික ඇති බව තුළ සැප කියන එක ගන්න පුළුවන්ද? බුදුහාමුදුරුවෝ නෑ කියන්නේ නෑ, තියෙනවා.හැබැයි ඒ සැපේ උපමා කරනවා මොකටද හොරිකුෂ්ටයක් කහනවා වගේ. හොරිකුෂ්ටෙ කහන කොට සැපක් නැතුවමත් නෙමෙයි. තියෙනවා. අමතක කරන්න එපා කියනවා ඒ එක්කම ඇතිවෙන විශාල දුක හා වෙහෙස. කාමයට පෙන්නන්නේ ඒකයි. කුෂ්ටයක් වගේ කියනවා කාමය. දද රෝගයක් වගේ කියනවා.

ජරා, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්, දොම්නස් මැද්දේ කෙනෙක් සැප විඳිනවා. මේ සැපය බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා බොහොම පරිත්තයි. ආස්වාදය ටිකයි. ආදීනව ගොඩයි. මෙයා කරන්නේ හරියට පිපාසයට ලුණු වතුර බොනවා වගේ වැඩක් කියනවා. හරියට උපමාවක් දෙන්න නම් අට්ඨි සංකලික්ඛ උපමා කාමා ඇටසැකිල්ලක් වගේ. දැන් ඇට කුරක් වගේ. සත්තු මරණ තැනකට ගියාම බල්ලෙක් එහෙම ඉස්සරහ හිටියොත් උඟට මස් කට්ටක් දානවා. දැන් මේ සතා මේක බොහොම බඩගින්න වැඩි කම නිසා හපනවා. හපනවා කැවට උගේ බඩ පිරෙනවද? නෑ. ලෙවකනවා නමුත් පිපාසය සංසිඳෙන්නේ බඩගින්න සංසිඳෙන්නේ එහෙම නෑ. ඒ විතරක් නෙවෙයි ඊට පස්සේ ආස්වාදය බොහෝම ටිකයි මේකෙන් ලැබෙන්නේ. බඩ පිරෙන්නේ නෑ. ඇටකුර ලෙවකන එකේ ආස්වාදය විතරමයි හම්බවෙන්නේ. ආදීනව ඊට පස්සේ වැඩියි. ඇයි? ඇටකුර හපනකොට හපනකොට උඟේ කට තුවාල වෙලා ඇට කුරේ ලේ ගැවෙනවා. දැන් මූ හිතනවා තව මේකේ ලේ එන තරමට තවත් රහයි කියලා. දැන් හපනකොට මොකද වෙන්නේ? තවත් තියෙනවා. ඔන්න ඔය වගේ සැපක් තමයි බුදුහාමුදුරුවෝ හැරුණුකොට මේ ලෝකේ විඳින්නේ.

ඕක හරියටම අපිට තේරුම් ගන්න පුළුවන් හරිම සංවේදී සිද්ධියක් මේ අලි කරනවා. අන්දර කියලා කටු ජාතියක් තියෙනවා දන්නවා නේද? මනුස්සයෙකුට ඇනුනම ඒකේ විස යන්නේ නෑ සති ගණනක් මාස ගණනක්. මේ අන්දර කටු ගස් පිටින් තමා ඔය අලි කන්නේ. ඔය අපි ඉන්න පැතිවල අලි ඉන්නවා. ඒ ගස් පිටින් උදුරලා කනවා. ඒකට හේතුව, මේ ගහ කඩාගෙන කනකොට ඒ කටු උගේ කටේ ඇතිලා ලේ මිශ්‍ර වෙනවා. මේ සතා හිතන්නේ මේ රහ එන්නේ මේ ගස්වල කියලා. උඟ තව තවත් කනවා. ඉතින් ඔන්න ඔය වගේ සිද්ධියක් තමා පින්වතුනි අපි හිතන්නේ අද සැපය කියලා.

ඉතින් මේ සැපය නිසා බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා අද අඩන විලාප දෙන දුක විතරක් නෙමෙයි මේ දුක, දුකක් හැටියට නොදැන දුක කෙරෙහි ඇති කරගන්න මේ තණ්හාව නිසා නැවතත් මේ වගේ ආයතන ටිකක් උරුම වෙනවා. මව් කුසක ආයෙත් මේවගේ පිළිසිඳ ගන්නවා.

මේ දුකට හේතුව තණ්හාවයි කියලා පෙන්නවා. ඔන්න ඉස්සෙල්ලා ඇත්තක් පෙන්නවා. මෙන්න මේ ටික දුක කියලා පෙන්නවා. හොඳට සිහි කරගන්න දැන් අපිට දුක්බෙ අඥානං යම් පමණක් හෝ දුක දුරුවෙන්නට ඕන මේ දර්ශනයෙන්. දුක කියන්නේ මෙන්න මේකයි කියලා

බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කළානම් යමක්, ඒ දුක්බ ආර්ය සත්‍යය අපිට වැටහෙන්නට ඕන. ඊට පස්සේ දුක්බ සමුදය ආර්ය සත්‍යය.

දැන් ඒ ගැන මොනවත් ප්‍රශ්න එහෙම තියෙනවද? පිළිගන්න බැරි, එහෙම නැතිනම් මොනවහරි අදහසක්. කවුරුහරි තියෙනවනම් අපි විවිකිවිඡාව, සැකය කියන එක තියාගන්න හොඳ නෑ. දුරුකරගන්න ඕන. ඕනම කෙනෙකුට අයිතිය තියෙනවා කතාකරන්න, අහන්න, කියන්න ලැජ්ජ වෙන්න එපා. මේකේ සියල්ලම හොඳට අපි දන්නවානම් මේ තැන් වලට එන්න ඕන නැතේ. නොදන්න හින්දනේ ආවේ. ඒ හින්දා වැරදුනාට එහෙම කමක් නෑ. වැරදෙයි කියලා බය වෙන්න එපා. පැටලෙයි කියලා බය වෙන්න එපා. අහන්න පුළුවන් ඕනම ප්‍රශ්නයක්. දැන් ඒ ගැන ප්‍රශ්න ගැටළු එහෙම නැද්ද? ඒ දුක කියන කාරණාව පිළිගන්න පුළුවන්ද? පුළුවන්.

එහෙනම් මෙන්න මේක තමයි ආර්ය සත්‍යය. ආර්යයන් වහන්සේලාගේ ඇත්තක්, උතුම් වු ඇත්තක්. මේ ඇත්ත ලෝකෙට පේන්නේ නැති එකක්. එදා ඡන්ත ඇමතිගෙන් අහලා දැනගන්න ලෙඩවීම, මහලු බව, මරණය එහෙම නෙමෙයි මේ දැක්කේ. දැන් මේ දුක නොදැන, දුක කෙරෙහි තණ්හාවක් ඇති කරගන්නවා. මේ ඇහූ මම කියලා, මගේ කියලා, මගේ ආත්මය කියලා ප්‍රාර්ථනා කරනවනම්, මේක නේද නැවත හැදෙන්න හේතුව? දැන් අද මේ ඇහූ හින්දා දුක එන්නත්, නැවත මේ ඇහූ හැදෙන්නත් හේතුව මේක නේද? කන, දිව, නාසය, ශරීරය කියන මෙන්න මේ කාරණා ටිකත් දැක්කා. මේ වගේ දුක ආපහු එන්නට හේතුව තමයි මේ දුක, දුක හැටියට නොදැන ඇති කරගන්න තණ්හාව කියලා දැක්කා. එහෙනම් පෙර ආයතනයන් කෙරෙහි ඇතිකරගන්න තණ්හාවෙන් තමා අද මේ කාරණා ටික හදාගත්තේ. අද මේ ධර්මයන් දුක බව අවබෝධ කරනොගෙන, අද මේ ඇහූ මම කියලා, මගේ කියලා, මගේ ආත්මය කියලා දකිනවනම්, හොඳට හිතන්න, අද මේ ටික ඔක්කොම මගේ වුණා නම් අඩුවක් නැතුවම ගිනිගොඩ ඇතුලට යන්න පුළුවන්. අඩුවක් නැතුවම ජරා, මරණ ස්වභාවය උරුම කොට ඇති කෙනෙක් කියලා බය නැතුව සිංහනාද කරන්න පුළුවන්. කිසිම සැකයක් නැතුව ඒකාන්තයෙන්ම ඔහු මේ වගේ තැනකට යන කෙනෙක් කියලා කියන්න පුළුවන්, තණ්හාව තියෙනවනම්.

මේ ආයතන ටික හැදෙනවා කියලා කියන්නේ, නැවත ආයතන ටික ඉපදෙනවා කියලා කියන්නේ, මොකේ ඉපදීමද? ලෝකේ ඉපදීම. ස්පර්ශ ආයතන හය නැවත ඉපදෙනවා කියලා කියන්නේ ලෝකේ ඉපදීම. මේ

ස්පර්ශ ආයතන හය පවතිනවා කියලා කියන්නේ ලෝකේ පවතිනවා. ලෝකේ හෝ ලෝකේ යන දැනුම හෝ කුමන ආකාරයකින් හරි අපිට එන්නේ මේ ආයතන හය හරහා නෙමෙයිද? මේ ආයතන හය නොතිබුණොත් ලෝකය හෝ ලෝකයාට යන ප්‍රඥප්තියක් හෝ දැනුමක් හෝ හම්බවෙනවද? නෑ. එහෙනම් මේ ආයතන හය නිසා නේද හටගන්න ස්වභාවයකින් යුක්ත හැමදෙයක්ම හටගන්නේ? ජාතිය ස්වභාව කොට සංඛත ධාතුවේ හටගැනීම, සංඛත ධාතුව කියලා කියන්නට පුළුවන් මේ ආයතන හය. සංඛත ධාතුවේ හටගැනීම කියන්න පුළුවන් මේ ආයතන හයට. මේ ආයතන හය ලෝකේ හටගැනීම කියන්න පුළුවන්. මේ ආයතන හයේ පහළවීම ජරා මරණයන්ගේ පහළ වීම කියලා කියන්න පුළුවන්.

එහෙනම් අද තණ්හාව තියෙනවනම් තමා, ඇති වෙන ස්වභාවකොට ජරා මරණ ස්වභාවකොට ඇති මාවතක ඉන්නවා ප්‍රතිපදාවක ඉන්නවා කියන කරුණ දැනගන්නට ඕන. මේක බෞද්ධයා විසින් තම තමා කෙරෙහිම නුවණින් දකින්න. පව්වත්තං වේදිතබ්බෝ විඤ්ඤාහිති. තමන්ව තමන්ට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්න පුළුවන්. මම මෙන්න මේ තැනට නියම වෙච්ච කෙනෙක් වෙන්නේ. එතකොට ඒ ඇහැ, කන, දිව, නාසය, ශරීරය හම්බවෙන්නේ නෑ, අද මේ මට්ටමට ම. අද මේ ඇතිකරගන්න තණ්හාවේ විවිධ මට්ටම් මත ඒ ඇහෙත් විවිධ මට්ටම් තියෙනවා. ගිනි ගෙන දැවෙන යකඩ උණු වෙන මට්ටමේ ම, මට්ටමේ ස්වභාවයක් ලැබෙන විදියට ඇහැ ලැබෙන තැනුත් තියෙනවා. හොඳ ප්‍රියමනාප දර්ශන ලැබෙන විදියටම හම්බවෙන විදියේ ඇස් ලැබෙන මට්ටමකුත් තියෙනවා. සැපයි දුකයි දෙකම හම්බවෙන විදියේ මට්ටමේ ඇස් ලැබෙන බවකුත් තියෙනවා. ඇහැට ගෝචර වෙන වේදනාව කියෙනකොට ඇහැ දුකමයි. මේ සියල්ල. නමුත් ලෝකේ තුළ මෙහෙම පැවැත්මකුත් තියෙනවා. ඒක මතක තබාගන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක්කා මෙන්න මේක තමයි දුක්ඛ සමුදය ආර්ය සත්‍යය කියලා. දුක ඇතිවීමේ හේතුව කියලා දැක්කා. ඊටපස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක්කා, මෙන්න මෙතනයි, මං මේ පෙන්නන්න හදන තැන හොඳට සිහිය, හොඳට නුවණ, හොඳ අවධානය යොමුකරන්න, බෞද්ධයෙක්ගේ පරම නිට්ටාව හම්බවෙන්නේ මෙතනින් අපිට. බෞද්ධයෙක්ගේ සැබෑ අරුත විද්‍යමාන වෙන්නේ, බෞද්ධකම ගොඩනැගෙන්නේ නිර්වාණ ප්‍රතිපදාව ගොඩනැගෙන්නේ මෙන්න මෙතනින්.

ඊට පස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා දුක්ඛ නිරෝධ අරිය සච්චං ඒ තුන් ආකාර තණ්හාවගේ ඇහැට, කනට, දිවට, නාසයට, ශරීරයට තණ්හා කරනවනම් ඒකෙ තියෙනවා කාම මට්ටමේ, රූප මට්ටමේ, අරූප

මට්ටමේ. කාම රූප අරූප මට්ටමක් තියෙනවා. ඒ තුන් ආකාර තණ්හාවගේ ඉතුරු නොකර යම්කිසි කෙනෙක් නැති කළොත්, ඉතුරු නොකර නැතිකිරීමක් කළොත්, නිරුද්ධ කළොත් මොකද වෙන්නේ? අද තණ්හාව නැති කළොත් මොකද වෙන්නේ? දුක නැති වෙනවා නෙමෙයි. ඒක වැරදියි එහෙම කිව්වොත්. දුක නූපදිනවා කියන්න සුදුසුයි. නැතිවෙන්නේ ඇති දෙයක්. තියෙන දේකුයි නැතිවෙන්නේ. ඇතිවෙච්ච දේක නැතිවීම සහ ඇතිවෙන බව නැතිවීම කියලා ධර්මතා දෙකක් තියෙනවා.

මේ ගේ අපිට පුළුවන් කඩලා බිඳලා නැතිකරලා දාන්න. ඒ නැති බව බලන්න පුළුවන්. ඇති දේක නැති බව බලන්න අමුතු නුවණක් ඕන නෑ. ඕන කෙනෙකුට පුළුවන්. එකක් හටගන්නවා ඒ හින්දා නැතිවෙනවා. ඇතිවෙච්ච දුක නැතිවීම බලන්න අපහසු නෑ. මේ රූපය බිඳි බිඳි යනවා. ඇතිවෙන එක නැතිවෙනවා. මේක අපහසු නෑ. මේක ඉවර වෙන්නේ නෑ. ඇති දේක නැති බව තුළ නත්ථි කියලා ප්‍රත්‍යයක් යෙදෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දහම ගොඩක් ගැඹුරුයි.

අපි උපමාවක් කළොත්, අඳුර කියන එක නැතිවීමෙන් තමා ආලෝකය ඇති වෙලා තියෙන්නේ. මේ ලෝකේ තියෙනවා ඇති වෙන ස්වභාව දෙකක්. හොඳට තේරුම් කරගන්න මේක. යමක් ඇතිවීමෙන් ඇති වෙන දේත් තියෙනවා, යමක් නැතිවීමෙන් ඇති වෙන දේත් තියෙනවා කියලා සංඛත ධාතුව තුළ ඇතිවීම දෙආකාරයි.

කන බොන ආහාරය නිසා රූපය ඇතිවෙනවා කියලා බැලුවොත් මේ දේ ඇතිවීමෙන් මේ දේ ඇතිවුණා කියලා යමක් ඇතිවීමෙන් ඇතිවෙනබව අපිට පේනවා. අඳුර නැතිවීමෙන් ආලෝකය ඇතිවෙනවා කියනකොට මේ දේ නැතිවීමෙන් මේ දේ ඇතිවෙනවා කියලා ඇතිවීමෙන් ඇති වෙච්ච, නැති වීමෙන් ඇතිවෙච්ච කියලා ධර්මතා දෙකක් තියෙනවනේ. නේද? එතකොට ඒ වගේ මේ නැතිබව කියපු එක ඇතිබවට සාපේක්ෂවයි අපිට හම්බවෙන්නේ.

ගේ කඩලා බිඳලා දැම්මොත්, ගේ නෑ කියලා බලන්න පුළුවන්. ඇතිවෙන ඇතිවෙන හැම හිතක්ම නැතිවෙනබව බලන්න පුළුවන්. මේ තුළ තියෙනවා ඇති වෙච්ච දේට සාපේක්ෂව ලැබෙන ධර්මතාවයක් කියන නැතිබව. එතකොට ඒ නැතිබව සංඛතයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ ලෝකේ තුළ ඇතිබව හා නැතිබව කියන දෙකම සංඛතයි. කච්චානගොත්ත සුත්‍රයේ බොහොම ලස්සනට පෙන්නනවා ඕක. මේ

ලෝකයා බොහෝමයක්ම ඇත හා නැත කියන අන්ත දෙක ඇසුරු කරනවා මේ අන්ත දෙක නොගෙන තථාගතයන් වහන්සේ මැදින් දහම් දේශනා කරනවා.

එහෙනම් තණ්හාව නැතිවුණොත් දුක, මොකක්ද නැතිවෙන්නේ? දුක නූපදිනවා කියන නුවණක් අපිට එන්න ඕන. ඒක හොඳට අපි බලාගන්න ඕන. දුක නැතිවෙනවා නෙමෙයි දුක නූපදිනවා කියලා. ගෙයක් හදනවා කියන, ගෙයක් හම්බවෙනවා කියන කාරණාව අපිට පේන්නේ, ගඩොල්, වැලි, සිමෙන්ති කියන හේතු ටික නිසායි. ගඩොල්, වැලි, සිමෙන්ති කියනටික ගේ ද? නෑ. මේ ගඩොල්, වැලි, සිමෙන්ති නිසා ගෙයක් හදන්න පුළුවන් නම්, හදපු ගේ කඩන එක වෙනම එකක්, නැතිවෙන එක වෙනම එකක්. යම් කිසි කෙනෙක් ගඩොල්, වැලි, සිමෙන්ති නැතිකලොත් ගේ නැති කලා කියන්න සුදුසුද? නෑ. මොකක්ද සුදුසු? ගේ නූපන්නා කියන්න සුදුසුයි. ගේ ඉපදෙන්න තියෙන හේතුව නැතිවුණා මිසක, එහෙම නේද? එහෙනම් තණ්හාව නැතිකිරීමෙන් වෙන්නේ ජරා මරණ උපදින්න තියෙන ස්වභාවය නැති වුනා මිසක්, අජරාමරයි. නිවන කිව්වේ ඒකට.

මේ සළායතන නිරෝධය නිවනයයි.අද මේ තණ්හාව නැතිකලොත් මොකද වෙන්නේ? මතු මේ අයතනයන් ගේ පහළවීමක් වෙයිද? එහෙනම් ලෝකේ පහළවීමක් වෙයිද?එහෙනම් හේතූන්ගෙන් හටගන්න ස්වභාවයක් වෙයිද? එහෙනම් ජරා මරණයක් වෙයිද? ජරා මරණයන්ගේ පහළ වීමක් වෙයිද? මෙන්න මේකට කිව්වා. ජාතියක් නැති, ජරාවක් නැති, ව්‍යාධියක් නැති, සෝකය, මරණ, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්සයක් නැති අජරාමර නිවන. තව පැත්තකින් ගත්තොත් අසංඛත ධාතුව. හටනොගන්න බව. අපි ඕක දකින්නේ තවත් මේ අහස වගේ තැනක්. නමුත් නිවන කියලා කිව්වේ මොකක්ද? සළායතන නිරෝධය. අද තණ්හාව නැති කරලා මේ ආයතන නූපදින ස්වභාවයට පත්කරන්න පුළුවන් කියලා කෙනෙක් දැක්කොත්, තණ්හාව නැතිකරලා, ගඩොල්, වැලි ටික නැතිකරලා, ගේ ඉපදෙන්න තියෙන හේතුව නැතිකලා, ගේ නූපදින ස්වභාවයට පත්කලා. ඒ වගේ මේ දුක දැකලා, අද තණ්හාව නැතිකරලා, දුක නූපදින ස්වභාවයට පත්කරලා, වැඩඉන්න පුළුවන් වුණහම මේකට කියනවා සෝපදිශේෂ නිබ්බාන.නැත්තම් කෙළේය පරිනිර්වාණය.

කෙළෙස් නැති කළා. මතු උපදින්න තියෙන ස්වභාවය නැති කළා, ජාතිය නැති කළා. ඉපදීම නැති කළා. නැවත ඉපදීම නැති කළා දැන්. ආයතන හය පහළ වෙන්නේ නැ.බිනා ජාති. ජාතිය ඤය වීම. වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං.

බ්‍රහ්මවරියාව වාසය ඉවරයි. බතං කරණියං. යමක් කල යුතු නම් ඒක කළා. නාපාරං ඉත්ථත්තායාති අබ්භඤ්ඤසිං නාපමිතස්සාය මත්ථි මද්දං. කරන්න යමක් නෑ කියලා ඔබ දන්නවා. මොකද දැන් අද හේතුව නැතිවෙන කොට ඵලය නූපදිනවා කියලා දන්න නිසා මේ නුවණට කියනවා සෝපදිශේෂ නිබ්බාන.මොකක් නිසාද? දැන් ඉපදීම නැතිකලාට පෙර හේතුවෙන් උපන්න ධර්මය තව නැතිවුණේ නෑ. ඉපදීම නැති කළා. මතුවෙන්න තියෙන කොටස නැති කළා.

නමුත් පෙර ජීවිතෙන් හටගත්ත මේ ස්කන්ධ මාත්‍රය විතරක් දැන් ඉතුරුයි. දැන් මේ ස්කන්ධ ටිකත් ශේෂ වෙව්, ශේෂ වෙව් යනවා. අන්තිමට මේ ඉතුරු ටිකත් ගියාට පස්සේ මොකද වෙන්නේ? එතෙත්ට කියනවා අපි අනුපාදා පරිනිර්වාණය, ස්කන්ධ පරිනිර්වාණය කියල.

බිණං පුරාණං නවං නත්ථි සම්භවං විරත්ත විත්තා ආයතිකේ භවස්මිං තේ බිණ බිජා අවිරුළුතිව්ජන්දා නිබ්බන්ති ධීරා යථායම්පදීපෝ. උපමාවක් පෙන්නවා බුදුහාමුදුරුවෝ. පුරාණ කර්ම ඤය උනා. මේ දැන් අනුපාදා පරිනිර්වාණය ගැන. මේ ඇහැ පුරාණ කර්මය. දැන් අපි දැක්කා. කන, දිව, නාසය, ශරීරය පුරාණ කර්මය. මේක දුක අවබෝධ කරගෙන, අනේ මේක ආපහු ලැබුනොත් මතුවටත් මේ වගේ දුක එනවා නේද කියලා දුකේ කලකිරීමෙන් තණ්හාව නැති වුණා. හොඳ සතුටක්, හොඳ නුවණක් ආවා සිත භුතෝස්මි නිබ්බුතෝ. මම නිවුණා. මම සිසිල් වුණා. මිදුනා මම. ආයි මේ ආයතනටික මේ දුක උපදින්නේ නැතිතත්වයට මට පත්කරගන්න පුළුවන් වුණා කියන සතුටකුත් තියෙනවා. ඔන්න දැක්කා, මොකක්ද? එතකොට, බිණං පුරාණං, පුරාණ කර්ම ඤය වීගෙන යනවා. නවං නත්ථි සම්භවං, අලුතෙන් භවයකුත් නෑ. අවිරුළුතිව්ජන්දා, නොඇලුණු සිතින්, ඤය වෙව්ව කර්ම බිජ ඇති මේ ධීරයන් වහන්සේ නිවෙනවා. කොහොමද?

යථා යම් පදීපෝ පහනක් වගේ. පහනකට තෙලුත් තිරෙන් නිසා පහනක් ඇවිලෙනවා, දැල්ලක් ඇවිලෙනවා.කලින් කල පුරුෂයෙක් තෙලුත් දානවා, තිරෙන් දානවා මේ නිසා මේ පහන බොහෝ කාලයක්, බොහෝ කල්ප ප්‍රකෝටි ගාණක් අනවරාග්‍ර ව මේ පහන ඇවිලුනා. යම් දවසකදී තේරුම් ගත්තා මේ පහන් දැල්ලේ දෝෂය. දෝෂය තේරුම් අරගෙන මෙයා දැනගත්තා, මේ තෙලුයි තිරෙයි නැවත නැවත දාන හින්දනේ මේක ඇවිලෙන්නේ. තෙල් දැමීම හා තිරේ දැමීම නැවැත්තුවා.

එපමණකටම මෙයාට නුවණක් ආවා. දැන් පහතේ අලුතෙන් ඉපදීම නතර වුණා. ඔන්න දැන් පහතේ ඉපදීම නතර වුණා. දැන් පුරාණ තෙල් ටික නිසා තිරේ නිසා යම් තාක් මේ පහන දැල්ව පවතී නම්, ඒතාක්ම විතරයි මේක තියෙන්නේ කියන නුවණක් මෙයාට නැද්ද? තියෙනවා. ඒ තෙලුත් තිරත් ඉවරවුණාට පස්සේ මේකට මොකද වෙන්නේ? නිවුණා කියන්න සුදුසු යි නේ? ආපහු පහන නිවුණා. ඒ කියන්නේ පහන හටගත්තේ නෑ කියන්න සුදුසු නෑ. පහන් කතාවක් නැතිවුණා. දැල්ල උපදින්න තිබුණ හේතුවම නැති වුණා මිසක, දැල්ල නූපදින ස්වභාවයට පත් වුණා මිසක, පහන් දැල්ල නැතිවුණා නෙමෙයි. ඇති වෙච්ච දෙයක් නැතිවුණා නෙමෙයි.

ඒ වගේ කලින් කලට පුද්ගලයෙක් තෙලුත් තිරෙන් දානවා වගේ, ඇවිලෙන පහන් දැල්ල වගේ තමයි ජරා, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්, දෝමනස් ටික. මේ ගින්න ඇවිලෙනකොට කලින්කලට තෙල් තිරේ දානවා වගේ තමයි අද මේ දුක නොදැන ආයෙත් තණ්හාව ඇතිවෙන්නේ. ආයෙත් මේ දැල්ල ඇතිවෙනවා. ආයෙත් තණ්හාව ඇතිවෙනවා. මෙහෙම මේ පහන ඇවිලුනා බෙහෝ කාලයක් කල්ප ප්‍රකෝටි අනවරාග්‍ර කාලයක් මේ පහන දැල්වුණා. යම්කලෙක පහතේ දෝෂේ තේරුම් ගත්තා. මේ පහන කියන්නේ ජාතිය ස්වභාවයකොට කියලා මේ දැල්ල කියන්නේ ජාතිය, ජරාව, ව්‍යාධි, මරණ ස්වභාව කොට ඇති දහමක් කියලා දැක්කා. දැකලා මේක කෙරෙහි තියෙන තණ්හාව නැති කලා. තෙලුයි තිරෙයි දැමීම නතර කලා. දැන් දැක්කා මෙයාට ආයේ පහන දැල්ල උපදින්නට හේතු නෑ වගේ. දැන් දුක උපදින්නේ නෑ ආයේ. දුක උපදින්නට තියෙන හේතුව නැති වුණා.

දැන් හොඳට පේනවා මෙයාට, මේ ඇස් දෙකෙන් දකිනවා වගේ, මේ ඇස් දෙකෙන්ම දැක දැක පෙනි පෙනීමයි මේ පහන දැන් ආයේ පත්තුවෙන්නේ නෑ, ඉතින් මේ තෙල් බිඳෙන් එහාට පත්තුවෙන්නෑ. එයාට ආයේ ඒකේ ප්‍රාර්ථනාවක් නෙමෙයි තියෙන්නේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂයක්. දැන් ඉතින් මේ දුක උපදින ස්වභාවය නැති කළා කියන හොඳ නුවණක් තියෙනවා, සතුටක් තියෙනවා. නිවුණා. මම සිසිල් වුණා කියන තැනකින් ඉන්නවා. අර තෙල්, තිරේ ටිකත් නැතිවෙලා යනවා. ඒ වගේ පුරාණ කර්ම ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත මේ ස්කන්ධ ටිකත් ක්‍ෂය වෙලා යනවා. එතකොට කියනවා මොකක්ද? නිවුණා. දුක් වු ස්කන්ධ ටික නිරෝධයට පත්වුනා එහෙනම් දරන්න, දකින්න නිවන කිව්වේ මොකක්ද? සළායතන නිරෝධය. ආයතන හයේ නූපදීම නිවනයි. ලෝකේ හට නොගැනීම නිවනයි. හැමදේකම නූපදීම නිවණයි. ජරා, මරණයන්ගේ නූපදීම නිවනයි.

නොහටගන්න, අසංඛත ධාතුව නිවනයි. අසංඛත ධාතු කියලා කියන්නේ නොහටගන්න ස්වභාවය කියන එක. හටගන්න තියෙනවනම් හේතුවක්, හේතුව නැති කිරීම එලය නූපදින ස්වභාවයට පත් කලා. මෙන්න මේක තමයි බෞද්ධයාගේ පරම නිෂ්ටාව වියයුත්තේ.

එතකොට නිවන කියන්නේ මොකක්ද කියලා සැක තියෙන්න බෑ අදින් පස්සේ. ඒ කියන්නේ මෙන්න මේකයි නිවන කියන්නේ. ආයේ ප්‍රශ්න ඕගොල්ලෝ අපිට නිවනට ප්‍රශ්න ආවේ. අපි එක එක දේවල් බලන්නේ නිවන කියන්නේ මොකක්ද කියලා දන්නේ නැති හින්දා. එහෙනම් ඔන්න ජීවිතේ බුදුහමුදුරුවෝ කලාණ මිත්‍රයෙක් හැටියට අපිට කරන්න තියෙන ඉහළම දේ කෙරුවා. අපිට නොපෙනෙන පැත්ත බලන්න ඇස් දෙකක් වුණා බුදුහමුදුරුවෝ අපේ ජීවිතයට. අන්ධානුකරණයෙන් මෙච්චර කාලයක් අනවරාග්‍ර සංසාරේ දිව්වා නම්, ඒ අවිද්‍යා අන්ධකාරය දුරු කරන ප්‍රඥාව නැමැති ආලෝකය වුණා.

බුදුහමුදුරුවෝ අපිට. එහෙම වෙලා අපි නොදැක්ක, අපි නොදකින, අපිට නොපෙනෙන අපේම ජීවිතේ ඇත්ත බලන්න අපිට ඇඟිල්ල දික් කරලා පෙන්නවා, ඔයගොල්ලෝ මෙහෙම බලන්න මං කියන්නේ වැරදිද කියලා. එතකොට පෙන්නවා මේ දුක ඇත්තනේ, අපිට නුවණක් තියෙන කෙනෙකුට නෑ බෑ කියන්න බැරි විදියට ජීවිතේ ඇත්ත පෙනුණා. දන්තවද මේ දුක නැමැති පහන ඇවිලුනේ කොහොමද කියලා, මෙහෙමයි කියලා බුදුහමුදුරුවෝ පෙන්නවා. මේක නැති කරන්න පුළුවන්, නැති වෙනවා නූපදින ස්වභාවයට පත්වෙනවා මෙන්න මෙහෙම කියලා පෙන්නවා. ඔන්න ඕක පෙන්නවා සත්‍ය ඥානය කියලා. ඊටපස්සේ තව එකක් ඉතුරුයි.

මාර්ගය. දුක කියපු එක ඇත්තක්, දුක ඇතිවීමේ හැටි ඇත්තක්, දුක නැතිවීම ඇත්තක් කියලා කිව්වා. මේක කිසිම ශ්‍රමණයෙකුට බ්‍රහ්මණයකුට කෙනෙකුට නෑ බෑ කියන්න බෑ කිව්වා. මේදෙකෙන් තොරව කෙනෙක් පනවනවනම් මේක, ඒක වෙන්නෙ නෑ කියලත් පෙන්නවා. ඊටපස්සේ මාර්ගය කියන එක ඉබේමයි මෙයාට පහළ වුණේ. එහෙනම් මේ දුක පිරිසිඳ දැකලා තණ්හාව නැති කරලා, දුක නූපදින තත්වයට පත් කළ යුතුයි කියන නුවණක් ඇති වුණා දැන්. දුක, මේකයි ඇත්ත කියලා දැක්කා. දුක ඇතිවීමේ හේතුව මේකයි කියලා දැක්කා. මේ හේතුව නැති වුණාම මෙන්න මේ දුක නූපදින ස්වභාවයට පත්කරන්න පුළුවන් කියලා දකිනකොට නුවණ ඉබේම එකක් ඇති වුණා. එහෙනම් මේ දුක පිරිසිඳ දැකලා, තණ්හාව නැතිකරලා මේ දුක නූපදින ස්වභාවයට පත් කළ යුතුයි

නේද මම? නැත්නම් මේක කරන්න ඕන නේද? කියන මේ නුවණට කියනවා සම්මා දිටියි.

දුක්බේ ඥානං දුක්ඛ සමුදය ඥානං දුක්ඛ නිරෝධය ඥානං දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා ඥානං අයං වුවවතී සම්මා දිටියි. ඔන්න මාර්ගය උපන්නා. නිවැරදි දැකීම උපන්නා. මේ ලෝකේ කාටවත් නැති විදියේ නිවැරදිම නිවැරදි දැකීමක් මෙයාට තියෙනවා දැන්. මෙයා දුක දන්නවා. වල්මත් වෙලා නෑ ලෝකේ තුළ. දුකේ ඇතිවෙච්ච හැටිත් එයා දන්නවා. දුක නැතිවෙන, දුක නූපදින හැටිත් එයා දන්නවා. ඒකට කරන්න ඕන දේ වෙන මුකුත් නෙමේ, මේ දුකම පිරිසිදු දැකලා මේ තණ්හාව නැති කරලා මේ තත්වයේ එළඹ සිටින්න කටයුතු කරන්න ඕන කියලා නුවණකුත් තියෙනවා. ඔන්න ඔය තැනට ආපුවහම කියනවා ප්‍රත්‍ය ඥානය කියලා මේකට කියනවා දර්ශන භූමිය කියලා. හරියට කෙනෙක් මේ කාරණාව මනාව දැක්කොත් මෙපමණකින් කියනවා දිටියි සම්පන්න පුද්ගලයා කියලා මෙයාට ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක නෑ. කෙසේද කෙසේද යන විමති නෑ.

මෙන්න මේ තැන වෙන වැඩිදුරකට යන්න නෙමෙයි, මේ දැන් ජීවිතේ එළඹ සිටින්න උත්සහවත් වෙන්න එපමණකින් අපේ ජීවිතේ පුදුම ලාභ ඇති වෙයි. ඔන්න දැන් තමයි එයා භාවනා කරන්න පටන් ගන්නේ. භාවනා කරනවා කියන්නේ ප්‍රතිපදාවක්. ප්‍රතිපදාවේ හැසිරෙන්න ඉස්සෙල්ලා කරන්නේ මොකක්ද කියලා දැන ගෙන තියෙන්න ඕන. දැන් භාවනා කරනවා කියන එක තියෙනවා කොටස් දෙකක්. සමථ, විදර්ශනා. ඒවා මං දැන් පැහැදිලි කරන්නම්.

දැන් භාවනා කරනවා කියන එක කරන්න කියලා අපිට හම්බවුණේ මොකක්ද? අපිට හම්බවුණා දැන් ඇත්තක් නේද? ජීවිතේ. කෙනෙක් නොදැන කළාට මේක කවදාවත් හම්බවෙන්නේ නෑ. අපි මේ යන්න ඕන කොහෙද කියලා දන්නේ නැතුව පාරේ බැහැලා යනවා වගේ බෑ. හරියටම මේ කරන්න ඕන මොකක්ද කියලා ඉස්සෙල්ලා දැනගත්තා. දුක දැනගත්තා. දුක ඇති වෙන හැටි දැනගත්තා. දුකේ නැති බව හෝ නැති තැන් හෝ නිවන නැති තැන මොකක්ද කියලා ඉස්සෙල්ලා දැනගත්තා. දැන් තමයි මාර්ගය ඔන්න හම්බවුණේ.

දැන් ඔන්න නිවන් දකින්න උත්සහවත් වෙන්න පුළුවන්. හොඳට මතක තියාගන්න ඕන කරුණක් මාර්ගය වඩලා නිවන හම්බවෙනවා නෙමේ, නිවන දැනගෙන මග වඩන්න ඕන. මේ මාර්ගය වඩලා නිවන

හම්බවෙනවා කියන එක මොකක්ද මේ? මෙතන ඉඳන් කොළඹට ගියාම කොළඹට යන පාර හම්බ වෙයි, කියන එක සුදුසු ද? එතන කොළඹ දැකලා කොළඹට යන පාර හොයාගන්නට ඕන එකට, කොළඹට යන පාර හොයාගෙන කොළඹ දැකගන්න ඕන එකට, එහෙම නැතුව කොළඹ ගැන දන්නෙත් නෑ. අහලත් නෑ. පාරක් දන්නෙත් නෑ. අපි කියනවා කොළඹට ගියාම කොළඹ හම්බවෙයි. මේක වචනයක් විතරයි. නේද? එහෙනම් අපි කාටත් අපි භාවනා කරයි කියලා යමක් කරා නම් කරනවානම් කළයුත්තේ මොකක් සඳහාද කියලා තේරුණාද? ඒ ප්‍රශ්නේ තේරුණාද? එහෙනම් අපි භාවනාවේ ගුණ කියන තැන ඉලක්ක වෙන්න ඕන මේ කරුණ සම්පූර්ණ වෙන්නයි කියන එක තේරුණාද? මේ ටිකයි ඇත්තටම අපේ ජීවිතේ.

භාවනා කරන කෙනාටත් වඩා වටිනවා මේ ටික තෝරගත්ත කෙනා. අද මේක නොදැන භාවනා කරන කෙනාට වඩා, ඕකට හොඳ කොටසක් තියෙනවා මට මේක අවස්ථාව නෙමෙයි ඒක කියන්න. බුදුහාමුදුරුවෝ හරිම වටිනා තැනක් පෙන්නනවා ඉතින් මේ, දුක්ඛං දුක්ඛ සච්චං දුක්ඛ සච්චං දුක්ඛං, සමුදයං සමුදය සච්චං සමුදය සච්චං සමුදයං, නිරෝධං නිරෝධ සච්චං නිරෝධ සච්චං නිරෝධං, මග්ගං මග්ග සච්චං මග්ග සච්චං මග්ගං කියලා. මාර්ගය කියන එක මාර්ග සත්‍යය ද මාර්ගය මාර්ග සත්‍යයමද? කියලා ප්‍රශ්න ගොඩක් අහනවා. බුදුහාමුදුරුවෝ බොහොම ලස්සනට පෙන්නනවා.

මාර්ගය කියපු එක මාර්ග සත්‍යය කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්නපු එක මේක මාර්ග සත්‍යයත් වෙනවා, නිවනට මගත් වෙනවා. මාර්ගය, මාර්ගයෙන් පිට මාර්ග සත්‍යය නෙමෙයි. මොනවහරි මාර්ගයක් කිව්වොත් ඒක මේ මාර්ග සත්‍යය නෙමෙයි කියනවා.

නිරෝධයටත් පෙන්නනවා ඔය වගේ. බුදුහාමුදුරුවෝ නිරෝධ සත්‍යය කියලා පෙන්නුවනම් මේක නිරෝධය ද වෙනවා, නිරෝධ සත්‍යය ද වෙනවා. නිරෝධය හැබැයි නිරෝධ සත්‍යයම නෙමෙයි. මොනවහරි දේක නිරෝධය බලන එක බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්නපු නිරෝධ සත්‍යය නෙමෙයි කිව්වා. ඕක ඕනනම් බලන්න තැනත් මං කියන්නම්. හැබැයි ටිකක් ගැඹුරුයි. අභිධර්මයෙ යමකප්‍රකරණය කියලා කියනවා. මෙන්න මේ යමකප්‍රකරණේ සච්ච යමක කියලා කියනවා. චතුරාර්ය සත්‍යය බෙදලා. අන්න ඒ සච්ච යමකය බලන්න. බොහොම ලස්සනට බෙදලා තියෙනවා. මේ ශාසනේ වටිනාම හදවත හැටියට මම නම් දකින්නේ අභිධර්මය. අභිධර්මය නැතුව කෙනෙක් මනුස්ස දහමට වඩා ආර්ය භාවය ඇති කරන ඥාන දර්ශනේ කඳුලක් ලැබුවත් පුදුමයි.

මම ඉස්සර හිටියා ඇත්තටම නැතුව ඇති සූත්‍ර වල පුළුවන් වෙයි කියලා. නමුත් අද හිතෙනවා අපිට පුළුවන් සංකල්පමය වින්තනයෙන් ඉගෙන ගන්න. නමුත් මේ සංකල්ප ධාතුව තුළ අත්විප්‍රත්‍යයේ හා නත්වි ප්‍රත්‍යයේ යෙදෙනවනම්, ඇතිවෙන හැමදේකම නැතැයි කියලා ධර්මතාව තියෙනවා. කොහෙද මේ? අපිට ඕකේ දැන් අද කතාකරපු දේ ගැඹුරු නැහැ නේද? මේ කතා කළේ කොහෙද අපි අභිධර්මයේ ගැඹුරුම ටිකේ පටිඨානස මේ කියන්නේ. අපිට මේක ගැඹුරුයි කියලා තියෙන්නේ අර්ථය ලිහිල් කරලා දෙන්න කෙනෙක් නැතිකම හින්දා.

නමුත් අපි තේරුම් ගත යුතුයි අභිධර්මය කියන එක ලිහිල් කරලා දෙන්න පුළුවන් වු කෙනෙක් හිටියොත් සූත්‍ර වලටත් වඩා සමහර විට ලේසියි අර්ථය. අපි අද මේ ඉගෙන ගත්තේ මේ පින්වතුන් පටිඨානස කියලා තේරුම් කරගන්න. අමාරු වුණාද? ගැඹුරු වුණාද? අපි වෙනදා කතාකරපු සූත්‍ර වලයි අද පටිඨානස ඉගෙන ගත්ත එකෙයි වෙනසක් තිබුණද? නෑ. ඇයි අපි මේ අභිධර්මය අමාරුයි අමාරුයි කිය කියා ඉන්නේ මේකේ අර්ථය නොදන්න හින්දා.

අභිධර්මයේ තියෙනවා සුවිසි ප්‍රත්‍යය කියලා ඒකේ අන්තිමට තියෙනවා විගත ප්‍රත්‍යය, අවිගත ප්‍රත්‍යය, අත්වි ප්‍රත්‍යය, නත්වි ප්‍රත්‍යය කියලා ඔය ඒ ටිකෙන් තමා මං මේ අද බණ කිව්වේ. එතකොට මේ මෙන්න මේ වගේ බොහොම ගැඹුරු කොටස් ටිකක් තියෙනවා මේ චතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳව.

අපි මේ ඇත්ත නොදැක මොකක්හරි මාර්ගයක් ලැබුණා කියලා ඒක මාර්ග සත්‍යයට වැටෙන්නේ නෑ. මොකද? එයා දුක දන්නෙත් නෑ. අපි මෙහේ නාම රූපයන්ගේ බිඳි බිඳි යෑම ස්කන්ධයන්ගේ ඇතිවීම, පඤ්ච උපාදානස්කන්ධය දුක බව බලන්න හොඳට උත්සහවත් වුණා. නමුත් ඇහැ මම මයි, කන මම මයි. මේ ටික එහෙම්මයි අපේ. මේ ටිකෙන් තොර පුද්ගලයෙකුට ඇති වෙච්ච දුකක් අපි මේ අවබෝධ කරගත්තේ. ඊටපස්සේ හම්බවෙලා තියෙන්නේ. මේකම නේද අපි පැතුච්ච. හොඳට මෙන්න මේ විදියට ජීවිතේ දකින්න.

ඒකයි බුදුහාමුදුරුවෝ කිව්වටත් කවුරු කිව්වටත් නෙමෙයි තමන්ගේ ජීවිතේ ස්වභාවය තියෙන තැනින් තමන් පටන් ගන්න. එහෙම දැක්කම අපිට කාටවත් නෑ බෑ කියන්න බෑ. අපිට දහමෙ පවා මේකේ ප්‍රතිඵල නොපෙනෙන්නේ, මේක විහිළුවක් වෙලා තියෙන්නේ, ඇත්තටම අපේ ජීවිතේ යථාර්ථයට මුහුණ දිලා කරන පරීක්ෂණයක් නොවිච්ච නිසායි. අපි

දහමට කියලා සිල් ගන්නවා අපි භාවනා කරනවා කියලා අපේ ජීවිතේට කෘතිම අවියක් වෙලා.

නමුත් සත්පුරුෂයෙක් හැටියට අපි කරන්න ඕන ජීවිතේ සැබෑවම අපේ සත්‍යය අවබෝධ කරගන්න ස්වභාවික දහමෙ ඉඳලා මනස තබන්නයි ඕන. ඒ කියන්නේ තව සම්ප්‍රදායක් නෙමෙයි සිල් ගන්නවා කියන එක. තව සම්ප්‍රදායක් නෙමෙයි භාවනා කරනවා කියන එක. මොනවහරි දෙයක් කරන්න මොකක්හරි එහෙම එකක් තියෙන්න ඕනෙත්. මේ ටිකත් භාවනාව. මොකද මේ ටික තේරුම් නොගෙන මොනවා කිව්වත් තේරුමක් නෑ. මම භාවනාව කියලා, වෙන එකක් වුණේ නැත්ත කමක් නෑ අද භාවනා නොකළත් කමක් නෑ ඕගොල්ලෝ ගෙදර ගිහිල්ලා යම් දැනුමක් ඇස් දෙකක් ලැබෙනවා මේ කරුණු හරියට තේරුම් ගත්තොත්.

මේ වගේ බණ අහනකොට බණ අහන මොහොතේ බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන්, සෝවාන් වුණා. සකෘදාගාමී වුණා. අනාගාමී වුණා. අරිහත් වුණා. එතකොට ඒ දේශනාව තුළ භාවනාව තිබ්ලා නැද්ද? තිබ්බනේ. ඒ මොකද ඒ දේශනාවේ දුක ගැන පෙන්නලා තිබුණා දුක්ඛ සමුදය ගැන පෙන්නලා තිබුණා දුක්ඛ නිරෝධය පෙන්නලා තිබුණා ඒකම නේද මාර්ගයේ පෙන්නුවේ පින්වතුනි? එහෙනම් මේ අපි භාවනා කරනවා නෙමෙයි ද? අපි දකිනවනම් ඇස් දෙක වහගෙන එක තැනකට වෙලා ඉඳගෙන ඉන්න එකක් කියලා භාවනා කරනවා කියන්නේ, ඒක වැරදියි.

අපිට හොඳ දර්ශනයක් ආවා අපි වාහනයක යනකොට, ගෙදර උයන කොට, පිහින කොට බැරිද මේ ඇහැ ගැන බලන්න? පුළුවන්. ඇයි එයා ඇහැ ගැන බලන්නේ? දර්ශනයකින් යුක්තයි. මේ ඇහේ ස්වභාවය මෙබඳුයි. මේ ඇහැ මම, මගේ කියලා හිතන තාක් මේ ඇතිවන තණ්හාවෙන් ආයෙත් මේ ඇහැ හැඳෙනවා නේද? ඇහැ හැඳෙනවා කියනනේ ආයෙත් මේ දුක උරුමවෙනවා නේ ද? මේ තරම් දර්ශනයක් තියෙනවා. ඇහැ මෙබඳු ස්වභාව කොට බලනකොට ඇහැ කෙරෙහි ඇති තණ්හාව නැති වෙනවා. තණ්හාව නැති වුණොත් මේ ඇහැ නූපදින ස්වභාවයට පත් වෙනවා නේද? මේ ඇහැ නූපන්නොත්, මේ සියලු දුක නූපදිනවා නේද? නිවන ගැන හොඳ දර්ශනයක් තියෙනවා. මේ උයන ගමන්ම චතුරාර්ය සත්‍යය ගැන බලනවා.

නමුත් සමහර කෙනෙක් මේ වුවට ගන්න හුදකලාව සමහර විටෙක මාස ගණනක් උත්සහවත් වෙනවා. අපි ඥානසම්ප්‍රයුක්ත වුණොත් ගෙදර දොරේ කටයුතු කරගන්න ගමන් ගන්න පුළුවන්. දැන් අපි අහලා

තියෙන්නේ මාතිකමාන උපාසිකාව ගැන. වස් වසන්ත ගිය ස්වාමීන් වහන්සේලාට වස් වසන්ත තැනකුත් හොයලා දීලා, ඒ උපාසක අම්මා, මේ ස්වාමීන් වහන්සේලා වස් වසන තැනක් හොයමින් යනකොට ඇහුවා කොහෙද වඩින්නේ? අපි වස් වසන්ත තැනක් හොයනවා අම්මේ. මේ අම්මා ටිකක් ඉන්නවා, අනේ ස්වාමීනි වෙන කොහෙවත් යන්න එපා මේ ගමේම වැඩ ඉන්න අපි උපස්ථාන කරන්නම් කියලා, කට්ටිය කතා වෙලා ඉක්මනට මේ හැට නමට කුටි එහෙම හදලා ඉන්න තැනක් හදලා දුන්නා, දීලා ස්වාමීනි ඔබ වහන්සේලා මොකද කරන්නේ? අපි සසරින් එතෙර වෙන්න ඕන, නිවන් දකින්න, දුක නැතිකරන්න ඕන කිව්වම, දුක කියන්නේ මොකද්ද? ඉතින් මේ ටිකක් අහගන්නා. මේ කය අශුභස්වභාවයෙන් බලලා හිතන්නට ඕන.

අන්තිමට ස්වාමීන් වහන්සේලාට ඉස්සෙල්ලා උපාසිකාව අනාගාමී වුණා. අනාගාමී වෙලා, දැන් අපේ ස්වාමීන් වහන්සේලා භාවනා කරනවා. බැලුවා එක ස්වාමීන් වහන්සේනමකටවත් අධිගමයක් නෑ. ඇයි හේතුව? මේ ස්වාමීන් වහන්සේලාට හරියට පිණිඩපාතේ ලැබෙන්නේ නෑ. හැමදාම ක්ලාන්ත වුණා. දැන් හිත බලන්න පුළුවන්. මේ මේ ස්වාමීන් වහන්සේලා මේ මේ දේවල් වලට කැමතියි. මේ අම්මා මොකද කරන්නේ භාමුදුරුවරු කැමතියි කැමතියි කියලා හිතෙන දේවල් හදාගෙන ගිහින් දුන්නා. හිත බලන්න පුළුවන්නේ දැන්. තමන් කැමති පහසු ප්‍රත්‍යය ලැබුණම මේ ස්වාමීන් වහන්සේලා නොබෝ දිනකින් රහන් වුණා.

ඒකෙන් මං මතක් කළේ, අපිට උත්සහවත් වෙනවා නම් අපිට කාරණාව හරියට තේරුණොත් ගෙදර දොරේ හිටියයි කියලා නිවන් දකින්න බැරි නෑ. ඒ හින්දා මේක තේරුම් කරගැනීමයි අවශ්‍ය. මෙතනයි ඇත්තටම ජීවිතේ හරිම වටිනා අත්‍යාවශ්‍යම තැන. ඒ හින්දා මේ ටික ගැන එකඟ වුණානම් ජීවිතේ ගොඩයි. ඇත්තටම හොඳදේත් කට්ටි දාගන්නවා නරකදේත් දාගන්නවා. මොකද?

හොඳ නරක දෙක දන්නේ නෑනේ. ඒ නිසයි. ඒ වගේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මහණෙනි මම කෙනෙක් දිට්ඨි සම්පන්න වෙනකම් විතරයි රකින්න ඕන. ඉදිරියෙන් පිටුපස්සෙන් යන්න ඕන. මොකද එයා හොඳදේත් කට්ටි දාගන්නවා නරකදේත් දාගන්නවා. හොඳදේත් කරනවා නරකදේත් කරනවා.

යම් වෙලාවක දිට්ඨි සම්පන්න වුණොත් යථාර්ථය, ජීවිතය, ඇත්ත, නිවන කියන්නේ මොකද්ද කියලා දැනගත්තොත් යම් මොහොතක, එදා ඉඳන්

මං එයාගේ ඉදිරියෙන් පිටුපස්සෙන් ඉන්න ඕන නෑ කියනවා. එයා තනියම යැපෙන්න දන්නවා කියනවා. පරප්‍රත්‍ය රහිතයි. මේ ශාසනේ ගැන විශාරද බවට පත්වුණා. නියතෝ. නියතයි. සම්බෝධි පරායනෝ. නිවන කෙළවර කොට පවතින, මහා ගුණ ගොඩක් කියනවා දිට්ඨි සම්පන්න වෙච්ච පමණකින්. මොකද එව්වරට වටිනවා මෙයා ලෝකේ අනිත් කෙනෙකුට වඩා. පුදුම දර්ශනයක් මෙයාට තියෙනවා සළායතන නිරෝධය, දුක්ඛ නිරෝධය ගැන. දුක ගැන.

ලෝකේ කිසි කෙනෙකුට නැති දර්ශනයක් දුක ගැන මෙයාට තියෙනවා. දුක ඇතිවීම ගැන තියෙනවා. දුක නැතිවීම ගැන තියෙනවා. මාර්ගය ගැන තියෙනවා. ඒ හින්දා ලෝකේ හැමකෙනාටම වඩා, මේ ගිහි කෙනෙක් වුණත්, මෙයාට යම් කෙනෙක් මොනවහරි දෙයක් දුන්නොත් එපමණකින් ඒ දුන්න කෙනාට මහා ආනිසංස ලැබෙනවා. ස්වාමීන් වහන්සේ කෙනෙක් ගැන කවර කතාද? දිට්ඨි සම්පන්න පුද්ගලයෙකුට අන්න ඒ වගේ තත්වයකට එනවා මේ දර්ශනය. ඉතින් මෙන්න මේ තැන නිරත වෙන්නට උත්සහවත් වෙන්න ඕන.

ඔබ සැමට තෙරුවන් සරණයි !

දූශකත්වය දැක්වූ පිංචතුන්

බී.ජී. සෙනෙවිරත්න මහතා	නිදහස් මාවත මාතලේ	15,000
ගර්ලි ප්‍රනාන්දු මිය	අභයාරාම පටුමග කොළඹ 05	15,000
සිරිමා විජේරත්න මිය	ඇලපාත රත්නපුර	5,000
කණිෂ්ඨ විජයනන්ද මහතා	මාරපල රත්නපුර	10,000
ඊ.ඩී. රණසිංහ මහතා	සාන්ත ලාසරස් පාර මීගමුව	2,200
රමයා කාරියවසම් මිය	ධම්මධාර මාවත රත්මලාන	2,000
මාලනී ආරියරත්න මිය	හිරස්සගල මහනුවර	2,000
දම්මිකා පෙරේරා මිය	විජේරාජ මාවත දෙහිවල	1,000
තේජා කහඳව මිය	ඒකල ජාඇල	1,000
ගාමිණී කන්දගේ මහතා	පොලිපැක් සොකෝ	2,000
දර්ශණ මහතා	පොලිපැක් සොකෝ	1,000
සුදර්ශන ගීගනගේ මහතා	පිරිවෙන පාර ගල්කිස්ස	32,000
නිශාන්ත වීරකෝන් මහතා	ජාඇල	2,000
බුද්ධික මල්ලව මහතා	මාලබේ	1,500
එච්.ඊ. සිරිතුංග මහතා	තලපත්පිටිය	1,000
දම්මික ප්‍රියශාන්ත මහතා	දෙහිවල	1,000
එච්.පී. සොයිසා මහතා	පානදුර	450
සරත් නන්දකුමාර මහතා	ටෙලිකොම් ගල්කිස්ස	1,000
ගයාත්‍රී මානවඩු මෙනෙවිය	ගොඩකවෙල	5,000
ඔසල් තුඩුවගේ මහතා	තලපත්පිටිය	3,000
ගුණරත්න ආදිහෙට්ටි මහතා	බද්දේගම	4,500
කුමාරි මුදුනේවත්ත මහත්මිය	මහනුවර	2,000
අමුනුගම මහතා		1,000
මාදා රුවන්ති මෙනවිය	කොළඹ 5	2,000
නිශාන්ත ජයසිංහ මහතා	මාලබේ	10,000
නවරත්න මහතා	මහරගම	9,000
ශිවන්ත මහතා	මහරගම	5,000
රත්නපාල ප්‍රේරා	නාරාහේන්පිට	1,000
නාරංගල මහත්මිය	පාමංකඩ	2,000
වරුණි මහත්මිය	නුගේගොඩ	1,000
නිර්මාල් මහතා	මාතර	500
නියොමාල්	කඩුවෙල	500